

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ
ΙΔΡΥΜΑ
ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ (Τ.Ε.Ι.) ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ ΚΑΙ ΜΜΕ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΝΤΟΚΙΜΑΝΤΕΡ:

Η ΑΝΕΡΓΙΑ ΤΩΝ ΝΕΩΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Επιμέλεια Πτυχιακής Εργασίας: **ΜΑΚΡΥΓΙΑΝΝΗ ΜΑΡΙΑ**
ΓΙΩΤΗ ΜΑΡΙΝΑ

Επιβλέπων Καθηγητής: **κ. ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΡΑΚΙΤΣΟΣ**

ΠΥΡΓΟΣ 2017

ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ

Πιστοποιείται ότι η διπλωματική εργασία με θέμα:

«ΤΙΤΛΟΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ»

του φοιτητή του Τμήματος ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ ΚΑΙ ΜΜΕ

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ ΦΟΙΤΗΤΗ ΤΜΗΜΑΤΟΣ

παρουσιάστηκε δημόσια και εξετάσθηκε στο Τμήμα ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ ΚΑΙ ΜΜΕ
στις

_____ / _____ / _____

Ο ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ
ΕΠΙΒΛΕΠΟΝΤΑ

Δρ. ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΚΟΥΤΡΑΣ
ΕΠΙΚ. ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ

ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΔΗΛΩΣΗ ΠΕΡΙ ΜΗ ΛΟΓΟΚΛΟΠΗΣ

Βεβαιώνω ότι είμαι συγγραφέας αυτής της εργασίας και ότι κάθε βοήθεια την οποία είχα για την προετοιμασία της, είναι πλήρως αναγνωρισμένη και αναφέρεται στην εργασία. Επίσης, έχω αναφέρει τις όποιες πηγές από τις οποίες έκανα χρήση δεδομένων, ιδεών ή λέξεων, είτε αυτές αναφέρονται ακριβώς είτε παραφρασμένες. Ακόμα δηλώνω ότι αυτή η γραπτή εργασία προετοιμάστηκε από εμένα προσωπικά και αποκλειστικά και ειδικά για την συγκεκριμένη πτυχιακή εργασία και ότι θα αναλάβω πλήρως τις συνέπειες εάν η εργασία αυτή αποδειχθεί ότι δεν μου ανήκει.

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ ΣΠΟΥΔΑΣΤΗ 1

ΑΜ

ΥΠΟΓΡΑΦΗ

Μακρυγιάννη Μαρία

818

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ ΣΠΟΥΔΑΣΤΗ 2

(σε περίπτωση που είναι απαραίτητο)

ΑΜ

ΥΠΟΓΡΑΦΗ

Γιώτη Μαρίνα

786

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ ΣΠΟΥΔΑΣΤΗ 3

(σε περίπτωση που είναι απαραίτητο)

ΑΜ

ΥΠΟΓΡΑΦΗ

.....

.....

.....

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Η ολοκλήρωση αυτής της πτυχιακής εργασίας υλοποιήθηκε με τη βοήθεια και συμμετοχή αρκετών ανθρώπων τους οποίους θα θέλαμε να εκφράσουμε τις θερμότερες ευχαριστίες μας. Πρώτον στον επιβλέποντα καθηγητή μας κ. Γεώργιο Καρακίτσο. Ευχαριστούμε επίσης την Πίτσιου Εύη, την Καββαδά Βάσω και τον ψυχολόγο κ. Αναστασίου Φίλιππο που πήραν μέρος στις συνεντεύξεις και βοήθησαν στην καλύτερη παρουσίαση του φαινομένου της ανεργίας.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Το **ντοκιμαντέρ** αποτελεί τη σπουδή και την έρευνα πάνω σε ένα συγκεκριμένο θέμα αποτυπωμένη σε φιλμ ή ψηφιακό μέσο. Ο χαρακτήρας του μπορεί να ποικίλλει από εκπαιδευτικό και παιδαγωγικό, σε πολιτισμικό, ηθικοπλαστικό, εθνογραφικό, επιστημονικό, κοινωνικό, ιστορικό, πολιτικό ή εξειδικευμένο σε μια πτυχή ανθρώπινης δραστηριότητας (για παράδειγμα αθλητικό ή μουσικό). Ο χρόνος ενός ντοκιμαντέρ επίσης μπορεί να διαφέρει και να ασχολείται με το παρελθόν, το παρόν ή το μέλλον. Ο συγκεκριμένος τομέας είναι ιδιαίτερα δυναμικός και έχει συνεχόμενη εξέλιξη. Τα τελευταία χρόνια μάλιστα παρουσιάζει παγκοσμίως ιδιαίτερη άνθιση, όπως και στη χώρα μας. Την θεματολογία τους την αντλούν από τα ζητήματα που απασχολούν τον σύγχρονο άνθρωπο: η οικονομική κρίση, ο πόλεμος και η φτώχεια, το περιβάλλον και η μόλυνση του, η μάστιγα του AIDS, τα δικαιώματα των ομοφυλόφιλων, η πολιτική άνοδος της ακροδεξιάς, η βία κατά γυναικών ή απλές καθημερινές ιστορίες.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η πτυχιακή μας εργασία λοιπόν, είναι μια ταινία τεκμηρίωσης ή αλλιώς **ντοκιμαντέρ**¹. Το θέμα της είναι η **ανεργία**² των νέων στην Ελλάδα, ένα σημαντικό και ολοένα αυξανόμενης δύναμης, **φαινόμενο**³ που αποτελεί αγκάθι της σύγχρονης κοινωνίας. Τα πρόσωπα είναι πραγματικά και είναι "θύματα" του φαινομένου αυτού. Στόχος της πτυχιακής είναι να παρουσιάσει όλες τις πτυχές του θέματος μέσα απο συνεντεύξεις ειδικών, μαρτυρίες ανέργων, στατιστικά αρχεία και πραγματικά παραδείγματα της ανεργίας που ταλαιπωρεί τη νεολαία σ' ένα ντοκιμαντέρ 50 λεπτών.

ABSTRACT

Our thesis is a film or otherwise a documentary. It is about youth unemployment in Greece, a significant and increasingly powerful phenomenon, consisting a thorn in modern society. Our subjects are real victims of this phenomenon. The purpose of our thesis is to present all aspects of the issue through interviews with experts, personal accounts by unemployed citizens, statistic archives and realistic examples of unemployment which torments today's youth in a 50-minute documentary.

ΛΕΞΕΙΣ ΚΛΕΙΔΙΑ

Ντοκιμαντέρ, ανεργία, φαινόμενο

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ	vi
ΠΡΟΛΟΓΟΣ	viii
ΠΕΡΙΛΗΨΗ	x
ΑΒSTRACT	x
ΛΕΞΕΙΣ ΚΛΕΙΔΙΑ	x
ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	xii
ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΕΙΚΟΝΩΝ	xiv
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	xvii
1 ΤΙ ΟΡΙΖΟΥΜΕ ΩΣ ΝΤΟΚΙΜΑΝΤΕΡ;	xvii
1.1 ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΚΑΙ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ ΑΠΕΙΚΟΝΙΣΗΣ ΤΗΣ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ	xvii
2 ΜΕΡΟΣ Α' - ΣΤΑΔΙΟ ΠΡΟΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΤΑΙΝΙΑΣ	20
2.1 ΙΔΕΑ	20
2.1.1 ΕΡΕΥΝΑ.....	20
2.1.2 ΡΕΠΕΡΑΖ.....	21
2.1.3 ΣΕΝΑΡΙΟ.....	22
2.1.4 ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ.....	24
2.1.5 ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ	25
3 ΜΕΡΟΣ Β' - ΣΤΑΔΙΟ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΤΑΙΝΙΑΣ	28
3.1 ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΣΚΗΝΟΘΕΣΙΑΣ	28
3.1.1 ΑΝΑΛΥΣΗ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ ΤΟΥ ΝΤΟΚΙΜΑΝΤΕΡ – ΠΟΡΕΙΑ ΓΥΡΙΣΜΑΤΩΝ	30
4 ΜΕΡΟΣ Γ' - ΣΤΑΔΙΟ ΜΕΤΑΠΑΡΑΓΩΓΗΣ	55
4.1 ΧΡΗΣΗ ADOBE PREMIERE CS6 - ΤΥΠΙΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΜΟΝΤΑΖ ..	55
4.1.1 ΜΟΝΤΑΖ ΝΤΟΚΙΜΑΝΤΕΡ	61
4.1.2 ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΠΛΑΝΟΥ-ΚΑΡΕ ΠΡΙΝ ΚΑΙ ΜΕΤΑ ΤΗ ΧΡΗΣΗ ΕΦΕ ΒΕΛΤΙΩΣΗΣ	79
4.2 ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΗΧΟΥ	81
4.3 ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ TRAILER - ΣΚΗΝΟΘΕΣΙΑ ΜΕΣΩ ΜΟΝΤΑΖ	83
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	88
ΑΝΑΦΟΡΕΣ	89
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α: ΑΠΟΜΑΓΝΗΤΟΦΩΝΗΣΗ	90

ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΕΙΚΟΝΩΝ

Εικόνα 2-1	Κάμερα	31
Εικόνα 2-2	Χρήση απλού τριπόδου	32
Εικόνα 3-1	Αμόρσα, κανονική λήψη	36
Εικόνα 3-2	Μεσαίο, κανονική λήψη	37
Εικόνα 3-3	Πλάνο παρουσίασης Εύης	37
Εικόνα 3-4	Προετοιμασία για την συνέντευξη	38
Εικόνα 3-5	Μπούστο, κανονική λήψη, γωνία Α	39
Εικόνα 3-6	Μπούστο, κανονική λήψη, γωνία Β	39
Εικόνα 3-7	Κοντινό στην Εύη	40
Εικόνα 3-8	Κοντινό στα χέρια	40
Εικόνα 3-9	Πλάνο αμόρσα	41
Εικόνα 3-10	Γενικό αστυνομίας	42
Εικόνα 3-11	Πολύ γενικό αστυνομίας	42
Εικόνα 3-12	Γενικό βουλής	43
Εικόνα 3-13	Γενικό πορείας Α	43
Εικόνα 3-14	Γενικό πορείας Β	44
Εικόνα 3-15	Μεσαίο μουσικού	44
Εικόνα 3-16	Μπούστου ζητιάνου	45
Εικόνα 3-17	Μεσαίο ζητιάνου	45
Εικόνα 3-18	Μεσαίο/ Προώθηση προϊόντων	46
Εικόνα 3-19	Μεσαίο/ Διανομή φυλλαδίων	46
Εικόνα 3-20	Μεσαίο Βάσως	47
Εικόνα 3-21	Είσοδος στο σπίτι	47
Εικόνα 3-22	Μεσαίο συνέντευξη	48
Εικόνα 3-23	Κοντινό Βάσως	48
Εικόνα 3-24	Αμόρσα Α	49
Εικόνα 3-25	Αμόρσα Β	49
Εικόνα 3-26	Αμερικάνικο ψυχολόγου	50
Εικόνα 3-27	Μπούστο συνέντευξης	51
Εικόνα 3-28	Μεσαίο κόσμου	52
Εικόνα 3-29	Μεσαίο κόσμου	53
Εικόνα 3-30	Μεσαίο κόσμου	53
Εικόνα 3-31	Γενικό αεροσκάφος	54
Εικόνα 3-32	Κοντινό σε πίνακα	54
Εικόνα 3-33	Γενικό σταθμού	55
Εικόνα 3-34	Κοντινό αφίσα	56
Εικόνα 3-35	Σταδιακή απομάκρυνση	56
Εικόνα 3-36	Τελική τοποθέτηση	57
Εικόνα 3-37	Αμερικάνικο	57
Εικόνα 3-38	Αμερικάνικο κοπέλες	58
Εικόνα 3-39	Μεσαίο σκυθρωπού	58
Εικόνα 3-40	Γενικό ουρανού	59
Εικόνα 3-41	Γενικό κόσμου	59
Εικόνα 3-42	Κοντινό διανομέα	60
Εικόνα 3-43	Μπούστο μάνας- κόρης	60

Εικόνα 3-44	Πλατεία Συντάγματος	61
Εικόνα 4-1	File -> Import	63
Εικόνα 4-2	Επιλογή αρχείου	63
Εικόνα 4-3	Επιλογή βίντεο	64
Εικόνα 4-4	Δεξί κλικ και insert	64
Εικόνα 4-5	Εμφάνιση βίντεο timeline	65
Εικόνα 4-6	Κανάλια ήχου	65
Εικόνα 4-7	Effects	66
Εικόνα 4-8	Nest	67
Εικόνα 4-9	Warp Stabilizer	67
Εικόνα 4-10	Συγκρότηση sequence	68
Εικόνα 4-11	Export	68
Εικόνα 4-1-1	Μείωση φωτεινότητας	69
Εικόνα 4-1-2	New title	70
Εικόνα 4-1-3	Μενού τίτλων	70
Εικόνα 4-1-4	Σειρά τίτλων	71
Εικόνα 4-1-5	Speed/ Duration	72
Εικόνα 4-1-6	Διάρκεια	73
Εικόνα 4-1-7	Audio	73
Εικόνα 4-1-8	Razor tool	74
Εικόνα 4-1-9	Μπάρες καναλιών	74
Εικόνα 4-1-10	Τεχνικό fade out	75
Εικόνα 4-1-11	Audio 3	75
Εικόνα 4-1-12	Fade out	76
Εικόνα 4-1-13	Παρουσίαση προσώπων	77
Εικόνα 4-1-14	Εμβόλιμα πλάνα	78
Εικόνα 4-1-15	Color matte	79
Εικόνα 4-1-16	Color matte 2	80
Εικόνα 4-1-17	Επιλογή χρώματος	81
Εικόνα 4-1-18	Ρυθμίσεις εφέ	81
Εικόνα 4-1-19	Color matte	82
Εικόνα 4-1-20	Ρύθμιση opacity	82
Εικόνα 4-1-21	Λεζάντα 1	83
Εικόνα 4-1-22	Λεζάντα 2	83
Εικόνα 4-1-23	Λεζάντα 3	84
Εικόνα 4-1-24	Δυναμικό εφέ	85
Εικόνα 4-1-2-1	Απλή μορφή	87
Εικόνα 4-1-2-2	Χρήση sharpen	87
Εικόνα 4-1-2-3	Χρήση equalizer	88
Εικόνα 4-1-2-4	Τελική μορφή	88
Εικόνα 4-2-1	Επιλογή κυματομορφής	89
Εικόνα 4-2-2	Adjust amplitude	90
Εικόνα 4-2-3	Επιλογή εφέ	90
Εικόνα 4-2-4	Τελικό αποτέλεσμα	91
Εικόνα 4-2-5	Αποθήκευση	91
Εικόνα 4-3-1	Πλάνο εισαγωγής	92
Εικόνα 4-3-2	Πρώτο πλάνο	93
Εικόνα 4-3-3	Συνέχεια	94
Εικόνα 4-3-4	Εμβόλιμο Πλάνο	95
Εικόνα 4-3-5	Τελική πληροφορία	96

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1. ΤΙ ΟΡΙΖΟΥΜΕ ΩΣ ΝΤΟΚΙΜΑΝΤΕΡ;

Το ντοκιμαντέρ ή ταινία τεκμηρίωσης είναι μια μορφή απεικόνισης της πραγματικότητας χωρίς στοιχεία μυθοπλασίας. Υπάρχουν όμως δύο σχολές κινηματογραφιστών σ' αυτή την κατηγορία, σ' αυτούς που επεμβαίνουν στην πραγματικότητα μειώνοντας στο ελάχιστο το υποκειμενικό στοιχείο (Cinema verite, Flaherty) και σ' αυτούς που τονίζουν το υποκειμενικό και το εξυψώνουν σε βάρος της αντικειμενικής πραγματικότητας (Vertog, Vigo, Rouch)¹.

Η πρώτη σχολή πιστεύει πως ο θεατής πρέπει να γίνει ένα με την πραγματικότητα, η αλήθεια, αυτουσία και ανεπηρέαστη, είναι αυτή που πρέπει να ερευνηθεί και να μελετηθεί. Πλάνα άρα με συναισθηματικό φορτίο (υποκειμενικές γωνίες λήψεις), μουσική επένδυση ακόμα και το προφορικό σχόλιο που παίρνει μια θέση δεν μπορούν να περιέχονται σε ένα τέτοιου είδους ντοκιμαντέρ.

Η δεύτερη σχολή κάνει ακριβώς το αντίθετο. Παίρνει ως μέτρο τον άνθρωπο και όχι το γεγονός από μόνο του. Ναι, προφανώς, το μέτρο αντίληψης της αλήθειας αλλάζει και ίσως καθοδηγεί τον θεατή, ανάλογα τις προθέσεις του σκηνοθέτη (αυτή ήταν και η φύση, εξάλλου, των προπαγανδιστικών ταινιών) αλλά το υποκειμενικό δεν παύει να είναι μια ακόμα ερμηνεία της πραγματικότητας.

Εμείς, γι' αυτό το ντοκιμαντέρ διαλέξαμε τη δεύτερη σχολή και αυτό επειδή πιστεύουμε στη μίξη της μυθοπλασίας και της τεκμηρίωσης. Μπορεί π.χ. να μην έχουμε μια άμεση εικόνα της καθημερινότητας ή να μην συμβαίνει πια. Αυτό δεν σημαίνει πως δεν μπορούμε να τη σκηνοθετήσουμε όπως όταν συνέβαινε.

2. ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΚΑΙ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ ΑΠΕΙΚΟΝΙΣΗΣ ΤΗΣ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ

Αφού πλέον μιλάμε ξεκάθαρα για ντοκιμαντέρ με έμφαση στο υποκειμενικό ωφείλουμε να παρουσιάσουμε πως αυτό μπορεί να επιτευχθεί.

Ο Νίκος Λερός και η Έλενα Καμηλάρη με αφορμή την ταινία *Grizzly Man* του Βέρνερ Χέρτζογκ² μας επισημαίνουν την λεπτή κόκκινη γραμμή μεταξύ της πραγματικότητας και της μυθοπλασίας. Ο Χέρτζογκ περιγράφει τον ήρωα του ντοκιμαντέρ σχολιάζοντας σαν παντεπόπτης αφηγητής τη ζωή του. Εκείνη τη στιγμή ο θεατής αναρωτιέται ποια φωνή πρέπει να ακούσει. Ποια λέει την αλήθεια; Την τόσο υποκειμενική αλλά παράλληλα και την τόσο ειλικρινή;

Η απάντηση είναι κανείς και όλοι. Γιατί τόσο ο ήρωας όσο και η εξύμνηση του ήρωα είναι εκεί ως γνώμες και όχι σαν αναντίρρητες αλήθειες. Ένα καλό ντοκιμαντέρ άρα πρέπει να είναι

¹ Στεφανή, Εύα, 2007. *10 ΚΕΙΜΕΝΑ ΓΙΑ ΤΟ ΝΤΟΚΙΜΑΝΤΕΡ*. Αθήνα: Πατάκης.

² Αθανασάτου, Γιάννα, et al., 2009. Στο: Στάθη, Ειρήνη (επιμ.) *Ντοκιμαντέρ, μια άλλη πραγματικότητα*. Αθήνα: Αιγόκερως, σ. 157.

πολυφωνικό³ και να συμπεριλαμβάνει όχι μόνο αυτούς που εξυμνούν αλλά και αυτούς της αντίθετης άποψης, πάντα όμως με το κριτήριο να είναι ειδικοί ή μάρτυρες του φαινομένου ή του γεγονότος που ερευνείται. Η σκηνοθεσία είναι όμως αυτή που θα αναδείξει την δραματουργία της ταινίας.

Η εναλλαγή των πλάνων, η επιλογή μιας συγκεκριμένης εικόνας, η μουσική επένδυση είναι τα στοιχεία που θα ενσωματώσουν τον θεατή στην πραγματική ιστορία που αφηγούνται.

Μια εικόνα ενός άστεγου, ενός ζητιάνου που κάθεται κάτω στο πεζοδρόμιο, ένας άνθρωπος που σκέφτεται περπατώντας περιγράφουν την πραγματικότητα και με την αφήγηση ερμηνεύεται μ' ένα συγκεκριμένο τρόπο.

Όποια και αν είναι τα όρια της πραγματικότητας, όπως και αν αυτή απεικονιστεί αυτά που πρέπει να μας απασχολούν είναι το θέμα και πως αυτό θα προβληματίσει τον θεατή. Ακόμα και αν αυτός ο τρόπος είναι το στυλ μιας ταινίας μυθοπλασίας.

³ Ο.π., σ. 160.

ΜΕΡΟΣ Α'

ΣΤΑΔΙΟ ΠΡΟΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΤΑΙΝΙΑΣ

1. ΙΔΕΑ

Η ιδέα για την ανάδειξη του φαινομένου της ανεργίας είναι η προφανής. Είναι ένα θέμα που μας απασχολεί όλους εξίσου. Από την αρχή της κρίσης μέχρι σήμερα πολύ λίγα πράγματα άλλαξαν και αυτά προς το χειρότερο. Το πιο δυσβάσταχτο; Ότι συνηθίζουμε και αυτό είναι για καλό και για κακό...

Ψάχνοντας, λοιπόν, τους πρωταγωνιστές του ντοκιμαντέρ δεν βρήκαμε άμεση ανταπόκριση. Πολλοί δεν ήθελαν να μιλήσουν μπροστά στην κάμερα άλλοι πάλι, απογοητευμένοι, απλά κούνησαν το κεφάλι και είπαν κάτι που συγκεντρώνεται στη φράση αυτή: «Και τι πούμε πια για αυτό το θέμα;».

Δεν έχουν άδικο. Το φαινόμενο αυτό είναι ακόμα ακανθώδες, μας επηρεάζει και το ζούμε καθημερινά. Τότε σκεφτήκαμε πως έπρεπε να επιμείνουμε αρκετά στο ψυχολογικό σκέλος. Πως είναι να νιώθεις ανασφαλής κάθε μέρα; Πως μπορεί να απογοητευτείς από μια άκαρπη αναζήτηση δουλειάς; Με τι συναισθήματα πας στο εξωτερικό για αναζήτηση δουλειάς; Δύο άτομα από το φιλικό μας περιβάλλον θα μπορούσαν να αναδείξουν αυτά τα ζητήματα.

Η Εύη και η Βάσω.

Η Εύη είχε σπουδάσει εξωτερικό και αφού εργάστηκε στο εξωτερικό αναγκάστηκε να γυρίσει πίσω Ελλάδα όταν έληξε η σύμβαση της.

Η Βάσω έμεινε άνεργη και προσπάθησε να διατηρήσει την ψυχολογία της σε καλά επίπεδα αλλά όχι πάντα το ίδιο καλά.

Επίσης δεν θα έπρεπε να λείπει η ματιά των ειδικών τόσο ενός ψυχολόγου όσο και ενός στατιστικολόγου.

2. ΕΡΕΥΝΑ

Αν και προσπαθήσαμε πολλές φορές να πάρουμε συνέντευξη από κάποιον ειδικό της ΕΛΣΤΑΤ οι κόποι μας δεν ευδοκίμησαν. Ωστόσο μας έδωσαν το ελεύθερο να κοιτάξουμε για στοιχεία στην βιβλιοθήκη τους. Αυτά είναι τα συμπεράσματα της έρευνας μας διαβάζοντας το στατιστικό πίνακα για την οικονομία της Ελλάδας όπως αυτή διαμορφώθηκε μέχρι και τις 3-2-17⁴.

Αν και η απασχόληση από το β' τρίμηνο του 2015 αυξήθηκε κατά τρεις ποσοστιαίες μονάδες έναντι του 2,1 και η ανεργία μειώθηκε κατά 6,9% σε σχέση με τον περσινό δείκτη (5,8%) τα στοιχεία δείχνουν απλώς ότι όλες οι τάξεις δέχονται με μικρότερη ενόχληση την αλλαγή του εργασιακού του κλάδου. Και δεν υπολογίζουμε καν την μαύρη εργασία.

Το υψηλότερο ποσοστό ανεργίας παρατηρείται στους νέους 15-24 (49,1%). Οι γυναίκες αυτής της ηλικίας προσεγγίζουν το 52,5%.

⁴ Ελληνική Στατιστική Αρχή, 2017. *Η Ελληνική Οικονομία*. [online] Ημερομηνία προσπέλασης: 3-2-17 (<http://www.statistics.gr/the-greek-economy>).

Επίσης νέοι άνεργοι που κατέχουν μεταπτυχιακό ή διδακτορικό τίτλο κατέχουν μεγαλύτερα ποσοστά ανεργίας από αυτών με βασική εκπαίδευση και μπορούν να μείνουν άνεργοι μέχρι και τρειςμι χρόνια.

Σύμφωνα με το σάιτ *Νομικά Επίλεκτα*⁵ αυτό συμβαίνει πρώτον επειδή το ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα ωθεί μαθητές και φοιτητές στο δημόσιο τομέα, την ίδια στιγμή που αυτός συρρικνώνεται.

Δεύτερον οι νέοι επιλέγουν σπουδές με βάση το κοινωνικό στάτους και όχι με βάση την απορρόφηση. Η προσδοκία επίσης παχυλών μισθών εντείνει αυτό το φαινόμενο ακόμα και αν γνωρίζουν εξαρχής ότι θα μεταναστεύσουν.

Τί συμβαίνει όμως με την ψυχολογία των νέων; Η ψυχολόγος Ελευθερία Στεργιοπούλου⁶ αναφέρει πως το κυριότερο πρόβλημα του νέου που έχει όρεξη να εργαστεί και σκοντάφτει στην ανεργία είναι η «μαθημένη αδυναμία αντίδρασης». Η μονοτονία της απραξίας τους οδηγεί στην απάθεια και στη μελαγχολία, χάνουν την εμπιστοσύνη στις ικανότητες τους και την αυτοεκτίμηση.

Σ' αυτό συμφωνεί και ο ψυχολόγος Φίλιππος Αναστασίου. Ακολουθεί απόσπασμα από τη συνέντευξη που μας έδωσε:

«Ο άνεργος στερείται των περισσότερων αν όχι όλων. Ο κάθενας μας ξεχωριστά ύστερα από το πρώτο σοκ θα πρέπει να μην αφήσει τον εαυτό του να βυθιστεί στην αδράνεια και το άγχος της οικονομικής δυσχερείας αλλά να υποκαταστήσει τους παράγοντες αυτούς με κάτι άλλο που του έδινε το επάγγελμα του. Τα καλλιτεχνικής φύσης επαγγέλματα αν και βρίσκονται σε υψηλή θέση στην ανεργία ωστόσο μπορούν να υποκαταστήσουν καλύτερα αυτούς τους παράγοντες. Μπορούν να έχουν το κύρος και την ύπαρξη σκοπού ακόμα και την κοινωνική επαφή. Η ύπαρξη χόμπι ή άλλων δραστηριοτήτων μπορούν να μας κάνουν να νιώσουμε καλύτερα από το να κυνηγάμε κάτι που πολύ πιθανόν να μην έρθει άμεσα».

3. ΡΕΠΕΡΑΖ

Όλες οι συνεντεύξεις έγιναν στις κατοικίες τους ώστε να εκμεταλλευτούμε την ησυχία που παρέχει ένας εσωτερικός χώρος στο θέμα του ήχου. Δεν είναι όμως μόνο τεχνική η επιλογή. Η μεταφορά στα σπίτια των ανέργων, κυρίως, μέσω της κάμερας ταυτίζει τον θεατή με την προσωπική ζωή και τη ρουτίνα των γυναικών. Τώρα όσο αφορά τα πλάνα της εισαγωγής, του επιλόγου και τις μεταβάσεις από συνέντευξη επιλέχθηκε το κέντρο της Αθήνας. Μια πόλη πολυποίκιλη με διαφορετικούς ανθρώπους που χτυπήθηκε εμφανώς από την ανεργία και την φτώχεια.

⁵ Νομικά Επίλεκτα, 2017. [online] Ημερομηνία προσπέλασης: 5-5-17 (<http://www.nomika-epilekta.gr/arthra/koinonika-arthra/i-anergia-ton-neon>).

⁶ [online] Ημερομηνία προσπέλασης: 5-5-17 (<http://www.rnews.gr/el/news.php?n=1493>).

4. ΣΕΝΑΡΙΟ

Ως δομή του ντοκιμαντέρ χρησιμοποιήθηκε η πλέον τυπική αλλά ταυτόχρονα και ασφαλής επιλογή. Εισαγωγή-Συνεντεύξεις-Επίλογος. Ως μια παρουσίαση χαρακτήρων θεωρούμε ως ξεχωριστά επεισόδια το κάθε πρόσωπο και γι' αυτό πιστεύουμε πως η κάθε συνέντευξη θα πρέπει να παιχτεί αυτούσια και όχι με παρεμβάσεις από άλλα πρόσωπα ή ειδικούς.

Γι' αυτό το λόγο το σενάριο και κατ' επέκταση το σπικάζ θα πρέπει να πηγαίνει τον θεατή από το ένα θέμα στο άλλο για χάρη φυσικότητας. Παραθέτουμε το κείμενο του σπικάζ:

ΕΙΣΑΓΩΓΗ - ΠΛΑΝΑ ΑΘΗΝΑΣ

Ελλάδα 2016. Από την αρχή της οικονομικής κρίσης, το 2008, λίγα πράγματα έχουν βελτιωθεί αν όχι τίποτα. Οι φόροι είναι ασφυκτικοί, η ανεργία παραμένει σε υψηλά επίπεδα. Όλοι προσπάθησαν αργά ή γρήγορα να προσαρμοστούν στην σκληρή νέα πραγματικότητα. Όσοι έμειναν άνεργοι κατανάλωσαν καταθέσεις, λεφτά που προορίζονταν για κάποια έκτακτη ανάγκη, πούλησαν όσο-όσο πολύτιμα αντικείμενα ακόμα και οικογενειακά κειμήλια. Συνέχισαν να προσπαθούν να αναζητούν εργασία τόσο στην ειδικότητα τους όσο και σε δουλειές άσχετες με το αντικείμενο τους. Οι λίγοι τυχεροί θα βρουν εργασία αλλά οι απολαβές δεν θα είναι οι ίδιες πια.

Πενιχροί μισθοί, μισθοί που καθυστερούν μήνες και στο τέλος έρχονται μισοί, αβέβαιο εργασιακό περιβάλλον, "μαύρη εργασία", συνεχείς περικοπές, σχηματίζουν τη ζοφερή εικόνα της εργασίας επί κρίσης. Υπάρχουν όμως και αυτοί που δεν στάθηκαν τυχεροί. Αυτοί που ακόμα αναζητούν εργασία, που ζούν πλέον χρόνια άνεργοι, που ταλαιπωρούνται καθημερινά σωματικά και ψυχικά, που χάνουν την αξιοπρέπεια τους καθημερινά, που έμειναν ακόμα και άστεγοι.

Η ανεργία στους νέους δεν πάει και αυτή πίσω. Και αν για πολλούς λόγους φαίνεται πως αυτή η κοινωνική ομάδα βρίσκεται σε καλύτερη θέση από τους άνεργους μεγαλύτερης ηλικίας βρίσκονται στατιστικά σε εξίσου δεινή θέση.

Παρά την οικονομική βοήθεια από γονείς, τα έξοδα που μπορούν να ελαχιστοποιηθούν καθώς συνήθως δεν έχουν οικογένεια ή σπίτι να συντηρήσουν, παρά την συνεχή μετάβαση από δουλειά σε δουλειά και την εμφανώς καλύτερη ψυχολογική διάθεση από τους μεγαλύτερους ηλικιακά, οι νέοι άνεργοι αντιμετωπίζουν ένα μεγάλο πρόβλημα, την έλλειψη εργασιακής εμπειρίας.

Η απουσία προϋπηρεσίας και τελικά η ανειδίκευτη απασχόληση όπως η διανομή φυλλαδίων, η προώθηση προϊόντων μέσω τηλεφώνου και άλλες παρόμοιες θέσεις δημιουργούν εργάτες και όχι εξειδικευμένους εργαζόμενους. Για αυτό το λόγο πολλοί νέοι διαλέγουν να μεταναστεύσουν αφαιρώντας αξιόμαχο εργατικό δυναμικό από την οικονομία της χώρας. Ποιος μπορεί να τους αδικήσει όμως;

Μια ακόμα διαμαρτυρία είχε τελειώσει στο κέντρο της Αθήνας και ο κόσμος σκόρπιζε στους δρόμους. Νέοι οι περισσότεροι. Επιμένουν. Υπάρχει ακόμα ελπίδα στους κατοίκους αυτής της χώρας; Πόσο η ζωή τους άλλαξε και αλλάζει κάθε μέρα;

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΜΕ ΑΝΕΡΓΗ ΠΤΥΧΙΟΥΧΟ ΦΙΛΟΛΟΓΟ

Αποφάσισα να το μάθω αυτό πρώτα από όλα από το φιλικό μου περιβάλλον.

Η Βάσω σπούδασε φιλολογία στα ΦΠΨ του Καποδιστριακού Πανεπιστημίου. Στα πέντε χρόνια τελείωσε τη σχολή της και προσπάθησε να βρει δουλειά στον ιδιώτικο τομέα, σε φροντιστήρια μέσης εκπαίδευσης. Καθώς τα λεφτά ήταν λίγα απόφασισε να παραδίδει ιδιαίτερα μαθήματα ενώ ταυτόχρονα έπιασε δουλειά σε φούρνο της γειτονιάς. Την επισκέφτηκα στο σπίτι των γονιών της για να μου πει πως αντιμετωπίζει αυτό το ασταθές εργασιακό περιβάλλον και αν σκοπεύει να συνεχίσει να επιμένει στον κλάδο εργασίας που σπούδασε.

ΜΕΤΑΒΑΣΗ ΣΕ ΑΝΕΡΓΗ ΠΤΥΧΙΟΥΧΟ MANAGEMENT –ΑΕΡΟΔΡΟΜΙΟ

Η Βάσω παρά τις δυσκολίες που αντιμετώπισε τόσο επαγγελματικά όσο και προσωπικά με την ψυχολογία της αποφάσισε πως το εξωτερικό δεν είναι η λύση και πως υπάρχουν και άλλες εναλλακτικές όπως η εύρεση εργασίας στην επαρχία. Όπως και να 'χει η λύση φαίνεται πως είναι η φυγή σε μια νέα γη της επαγγελίας.

Είναι πράγματι έτσι; Βρίσκουν οι νέοι τελικά αυτό που ζητούν στο εξωτερικό;

Πόσοι από αυτούς γυρίζουν τελικά πίσω είτε λόγω συναισθηματικών λόγων είτε επειδή δεν τα κατάφεραν;

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΜΕ ΑΝΕΡΓΗ ΠΤΥΧΙΟΥΧΟ MANAGEMENT

Πιο ταιριαστό παράδειγμα από την Εύη για να συζητήσουμε όλα αυτά δεν θα μπορούσα να βρω. Η Εύη σπούδασε Business Administration in Management και θέλοντας να βελτιώσει τις γνώσεις της το 2011 σύνεχισε τις σπουδές της στην Αγγλία. Μετά το τέλος του μεταπτυχιακού της έπιασε δουλειά πάνω στο αντικείμενο της. Όταν έληξε η σύμβαση της αναγκάστηκε να γυρίσει ξανά στην Ελλάδα. Αυτό τον καιρό αναζητά εργασία χωρίς αποτέλεσμα όμως. Θα ξαναγυρίσει εξωτερικό για δεύτερη φορά άμα δεν τα καταφέρει;

ΜΕΤΑΒΑΣΗ ΣΕ ΨΥΧΟΛΟΓΟ – ΜΕΤΡΟ

Η Εύη δεν αρνείται πως ακόμα και μετά από πληθώρα σπουδών εδώ και στο εξωτερικό δεν θα φοβηθεί να αντιμετωπίσει την σκληρή πραγματικότητα και να σκεφτεί δουλειά εκτός του κλάδου της ακόμα και να ξαναφύγει στο εξωτερικό. Αυτή τη φορά μόνιμα.

Τι ψυχικό κόστος μπορεί να έχει αυτή η ανασφάλεια στις καρδιές των ανέργων;

Που και σε τι μπορούν να στηριχθούν όταν οι περισσότεροι βρίσκονται στην ίδια δεινή κατάσταση;

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΜΕ ΨΥΧΟΛΟΓΟ

Για να λύσω αυτές τις απορίες αποφάσισα να μιλήσω με κάποιον ειδικό. Ο Φίλιππος Αναστασίου προσφέρθηκε να με βοηθήσει σ' αυτή την έρευνα και να απαντήσει στα ερωτήματα μου. Έχει σπουδάσει ψυχολογία στο Πανεπιστήμιο Αθηνών και μελετάει καινούργιες, αποτελεσματικές μεθόδους συμπεριφορικής ψυχοθεραπείας.

Αισιόδοξος πως υπάρχει λύση αρκεί να ζητήσουμε βοήθεια επιμένει πως παρά τα σημεία των καιρών το τέλος του κόσμου αργεί πολύ ακόμη.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ – ΠΛΑΝΑ ΑΘΗΝΑΣ

Περπατάω στην Αθήνα και βλέπω όλον αυτόν τον κόσμο που ακόμα βγαίνει έξω και ξέρω πως ακόμα δεν χάθηκαν όλα. Πέρα από την πολιτική κατάσταση, την ασταθή οικονομία που ολοένα χειροτερεύει παρατηρώ πως η κίνηση μπορεί να μειώθηκε αλλά όχι η διάθεση. Μπορεί να τραυματίστηκε, να ασθμαίνει σε μια δύσκολη ανηφόρα αλλά δεν εξαφανίστηκε. Δεν νιώθω απ' όσους μίλησα και από όσους ξέρω αλλά δεν χώρεσαν οι μαρτυρίες τους σ' αυτό το ντοκιμαντέρ, ότι αδιαφορούν ή πως βρίσκονται σε άρνηση. Δεν ξεχνάνε σε τι χρόνια ζούν, δεν λησμονούν πως κάποιιοι είναι χειρότερα από αυτούς, η σκέψη τους όμως ωρίμασε, όπως και οι ίδιοι. Δεν κερδίζουμε κάτι όντας σε κακή ψυχολογία, δεν πρέπει να νιώθουμε ένοχοι που είμαστε άνεργοι ή που έχουμε κάποιες οικονομίες ακόμα. Η καλή ψυχολογία μας πρέπει να μπαίνει σε προτεραιότητα.

Γνωρίζοντας το πρόβλημα, αντιμετωπίζοντας το ώριμα χωρίς να ξεχνάμε τη ζωή μας έχουμε περισσότερες πιθανότητες να επιζήσουμε στην κρίση. Ακόμα και άνεργοι προσωρινά.

Η γραμματοσειρά Courier New 12 μας δίνει χοντρικά πόση ώρα το κείμενο είναι όταν το αφηγούμαστε. Μαζ δίνει έναν μπούσουλα για το πόση ώρα χρειάζεται να δείξουμε το θέμα μας. Με μικρές αλλαγές αυτό είναι και το τελικό κείμενο. Στην εισαγωγή θέλαμε να δείξουμε μια πορεία που φτάνει στο τέλος της και παράλληλα εικόνες φτώχειας γύρω τους.

Τελικά αυτή η ιδέα εγκαταλείφθηκε αλλά το κείμενο δεν χρειάστηκε να αλλάξει. Το ίδιο και για τον επίλογο. Στην αρχή θα δείχναμε πλάνα νυχτερινής Αθήνας όπου ο κόσμος ακόμα διασκεδάζει σε αντίποδα της απαισιόδοξης εισαγωγής. Τελικά αντικαταστάθηκε με πλάνα απο το Θησείο όπου ο κόσμος κάνει βόλτα.

Για το υπόλοιπο σενάριο είχαμε μερικές συναντήσεις πρώτα με τη Βάσω για μια προετοιμασία της συνέντευξης, για να μάθουμε τα βασικά κομμάτια της ιστορίας της. Θα μοιράζαμε το χρόνο στο δύσκολο εργασιακό της παρελθόν και στην τωρινή της κατάσταση ως άνεργη. Με βάση αυτά τα στοιχεία θα κατευθύνουμε στο γύρισμα τη συνέντευξη της να τελειώσει με το ψυχολογικό κομμάτι και την επιλογή να βρει δουλειά στην επαρχία. Η επόμενη μετάβαση ξεκινάει από αυτό ακριβώς ώστε να κάνουμε μια γέφυρα στην Εύη που δούλεψε στο εξωτερικό.

Ύστερα από συνάντηση με την Εύη αποφασίσαμε να ρίξουμε το βάρος στην εργασία της στο εξωτερικό και να καταλήξουμε, μετά από συνεννόηση μαζί της, στο αν θα αλλάξει κλάδο ή αν θα μεταναστεύει στο εξωτερικό. Μ' αυτό τον τρόπο θα δημιουργήσουμε τη γέφυρα μεταξύ αυτής της ανασφάλειας και του ψυχικού κόστους, επαναφέροντας το ξανά μετά τη συνέντευξη της Βάσως. Η μετάβαση στη συνέντευξη του ψυχολόγου γίνεται με ομαλό τρόπο έτσι.

5. ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ

Ορίζεται ο Γενάρης του 2016 ως έναρξη των γυρισμάτων. Υπολογίζεται το γύρισμα να διαρκέσει δύο μήνες μαζίμουμ. Ένας μήνας ακόμα για συμπληρωματικά γυρίσματα και για να

πάρουμε την απαιτούμενη άδεια από τον πρόεδρο της ΕΛΣΤΑΤ για γυρίσματα στο χώρο της και συνέντευξη με κάποιον ειδικό⁷.

6. ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ

Χρήση κάμερας Panasonic HC- V110, καταγραφή εικόνας σε AVCHD.
Τεχνικές λεπτομέρειες από την περιγραφή προϊόντος:

Σύστημα φακού	38x zoom lens - 2.35 mm - 89.3 mm - f/1.8-4.2
Οθόνη	Οθόνη LCD - 2.7" – έγχρωμη
Ανάλυση αισθητήρα	2.07 Mpixels
Οπτικό zoom	38 x
Ψηφιακό zoom	2500 x
Ανάλυση βίντεο	1080i
Ανάλυση εικόνας	8.9 Megapixel
Ανάλυση εικόνας	8.9 Megapixel
Τύπος μέσου	Κάρτα μνήμης flash
Ρύθμιση εστίασης	Αυτόματο
Σταθεροποίηση εικόνας	Ναι
Θύρα μικροφώνου	Μικρόφωνο

⁷ Η συνάντηση τελικά δεν μπόρεσε να γίνει λόγω της ευαίσθητης φύσης των εργαζομένων να μιλήσουν σε κάμερα λόγω της ιδιότητας του δημόσιου υπαλλήλου.

2.1 Κάμερα

2.2 Χρήση απλού τρίποδου

ΜΕΡΟΣ Β'

ΣΤΑΔΙΟ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΤΑΙΝΙΑΣ

1. ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΣΚΗΝΟΘΕΣΙΑΣ

ΚΑΡΕ: Μια κινούμενη εικόνα, κινηματογραφική ή βίντεο, που περιέχει 24, 25 ή 30 εικόνες (frames) αντίστοιχα το δευτερόλεπτο.

ΠΛΑΝΟ: Τμήμα της ταινίας ανάμεσα στην έναρξη λειτουργίας της μηχανής λήψης και το σταμάτημα της.

ΣΚΗΝΗ: Πλάνο ή ενωμένα πλάνα που στην διάρκεια τους ολοκληρώνεται ένα τμήμα δράσης που γίνεται στον ίδιο χώρο και συνήθως και τον ίδιο χρόνο, μια χωροχρονική ενότητα.

ΣΕΚΑΝΣ (ακολουθία): Ενότητα σκηνών που κατά την διάρκεια τους ολοκληρώνεται μια σημαντική ενότητα της αφήγησης, χωρίς να υπάρχει αναγκαστικά μια χωροχρονική ενότητα.

ΠΛΑΝΟ-ΣΕΚΑΝΣ (μονοπλάνο): Σ' ένα μόνο πλάνο, συνήθως μεγάλης διάρκειας, ολοκληρώνεται μια σημαντική ενότητα της αφήγησης.

- Μεγέθη Πλάνων

ΠΟΛΥ ΓΕΝΙΚΟ: (όσο περισσότερο μπορεί η κάμερα να ανοίξει). Πρωταγωνιστεί ο χώρος ή ένα πολύ μεγάλο πλήθος ανθρώπων. Δεν μας αφορά το θέμα ή οι άνθρωποι.

ΓΕΝΙΚΟ: Πρωταγωνιστεί ο χώρος αλλά αναγνωρίζονται τα γενικά χαρακτηριστικά του ανθρώπου.

ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΟ: Από το κεφάλι ως τα γόνατα (έχει μείνει από τα γουέστερν)

ΜΕΣΑΙΟ: Πρωταγωνιστεί το θέμα π.χ. ο άνθρωπος από το κεφάλι ως τα πόδια των ποδιών.

ΜΠΟΥΣΤΟ: Από το κεφάλι ως το στήθος.

ΚΟΝΤΙΝΟ: Μόνο το κεφάλι (παρουσιάζει την προσωπικότητα του θέματος)

ΠΟΛΥ ΚΟΝΤΙΝΟ: Λεπτομέρειες π.χ. δάχτυλα, μάτια κτλ

- Γωνίες Λήψης

ΚΑΝΟΝΙΚΗ: Από το ύψος του ανθρώπινου ματιού.

ΠΛΟΝΖΕ: Λήψη από πάνω προς τα κάτω.

ΚΟΝΤΡ ΠΛΟΝΖΕ: Λήψη από χαμηλά προς τα πάνω. Εδώ περιλαμβάνεται και το ‘καρφί’ πλανζέ που είναι η ακριβώς κάθετη λήψη, από πάνω προς τα κάτω, έχοντας τοποθετήσει την κάμερα κάθετα να κοιτάζει προς τα κάτω, το έδαφος κλπ.

Οι λήψεις πλονζέ και κοντρ πλονζέ χρησιμοποιούνται και για να δηλώσουν σχέσεις εξουσίας, γιατί –καθώς αλλάζει ο φυσιολογικός άξονας- δημιουργούν μια αίσθηση ανισορροπίας των σχέσεων.

ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΙΚΟ: Μέσα από τα μάτια του υποκειμένου/θέματος.

ΑΜΟΡΣΑ: Λίγο πιο πίσω από το υποκείμενο/θέμα, από την πλάτη του. Η πλάτη του υποκειμένου φαίνεται κι αυτή λίγο μέσα στο κάδρο.

- Κίνηση της μηχανής λήψης

ΠΑΝΟΡΑΜΙΚΟ: Οριζόντια επιτόπια περιστροφή της κάμερας.

Πανάρισμα: Πολύ γρήγορα πανοραμικό, σαν σκούπα.

ΒΕΡΤΙΚΑΛ: Κατακόρυφη πάνω ή κάτω επιτόπια κίνηση της κάμερας.

ΠΑΡΑΛΛΗΛΟ ΤΡΑΒΕΛΙΝΓΚ: Κίνηση της κάμερας παράλληλα με το θέμα (ράγες)

ΓΕΡΑΝΟΣ: Η κάμερα βρίσκεται επάνω σ’ έναν μετακινούμενο γερανό και μπορεί να πραγματοποιήσει μια κάθετη μετακίνηση προς τα πάνω, συνήθως σε συνδυασμό με τις προηγούμενες κινήσεις.

ΜΗΧΑΝΗ ΣΤΟ ΧΕΡΙ: Ο χειριστής (οπερατέρ) κρατά την μηχανή στο χέρι ή επάνω στον ώμο και μπορεί να εκτελέσει όλες τις προηγούμενες κινήσεις με μεγαλύτερη ελευθερία αλλά και με μικρότερη ακρίβεια.

STEADYCAM: Μηχανισμός που φέρει ο χειριστής στον οποίο προσαρμόζεται η κάμερα. Απορροφά τους κραδασμούς, που προκαλούνται από την μετακίνηση του χειριστή.

ZOOM (μηχανικό): Πλησίασμα ή απομάκρυνση από το θέμα, που οφείλεται στην χρησιμοποίηση του φακού μεταβλητού εστιακού μήκους.⁸

⁸ Από τις σημειώσεις σεμιναρίων σκηνοθεσίας του 92art υπό τον Δημήτρη Μπαβέλλα.

2. ΑΝΑΛΥΣΗ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ ΤΟΥ ΝΤΟΚΙΜΑΝΤΕΡ – ΠΟΡΕΙΑ ΓΥΡΙΣΜΑΤΩΝ

Τόσο για λόγους ανάδειξης του θέματος και του υποκειμένου όσο και σημειολογικά κάναμε μια συγκεκριμένη μείξη τύπων σκηνοθεσίας χωρίς όμως να ξενίζει τον θεατή.

Όπως θα φανεί όλα είναι θέμα γωνίας λήψης και πλάνου προς το παρόν. Η κάμερα πρέπει να σταματήσει να είναι παθητικός μάρτυρας και να γίνει ερμηνευτής της πραγματικότητας⁹. Αυτό θέλουμε να πετύχουμε.

Παραθέτουμε την πορεία γυρισμάτων και ενδεικτικά πλάνα.

i) 13-1-16

Συνέντευξη άνεργης πτυχιούχου management

Λόγω της άμεσης διαθεσιμότητας της Εύης αρχίσαμε τα γυρίσματα με αυτή τη σημαντική συνέντευξη. Πρώτα σκηνοθετήσαμε αποσπάσματα της καθημερινότητας της μιας και μένει μόνη της.

3.1 Αμόρσα, Κανονική Λήψη

⁹Siety, E., 2007. *Το πλάνο*. Αθήνα: Πατάκης, Εισαγωγή

3.2 Μεσαίο, Κανονική Λήψη

Και ύστερα την είσοδο στο σπίτι της και την προετοιμασία μας για τη συνέντευξη.

3.3 Πλάνο παρουσίασης άνεργης πτυχιούχου

3.4 Προετοιμασία για τη συνέντευξη

Για ποιο λόγο να κάνουμε αυτή την εισαγωγή; Πιστεύουμε ότι η δραματοποίηση αυτού του τύπου θα κάνει τον θεατή να ενδιαφερθεί από την αρχή και να ταυτιστεί περισσότερο. ελα να κάνω την Εύη να είναι ‘μία από εμάς’ και όχι απλά μια φωνή που μιλάει σε ένα ντοκιμαντέρ. Δείχνοντας πλάνα της καθημερινότητας της ο θεατής υποθέτει πως δεν είχαν συμβεί ον κάμερα αλλά τουλάχιστον, έστω και μ’ αυτό το τρικ δίνουμε βάρος στα λόγια της που θα ακολουθήσουν. Για την συνέντευξη στηρίξαμε την κάμερα στο τρίποδο και τράβηξα από δύο ελαφρά διαφορετικές γωνίες. Περιοδικά κάναμε κάποια ζουμ στην Εύη. Ενδεικτικά:

3.5 Μπούστο/Κανονική Λήψη/Γωνία Α

3.6 Μπούστο/Κανονική Λήψη/Γωνία Β

3.7 Κοντινό στην άνεργη πτυχιούχο

Τα ζουμ γενικά δεν προτιμούνται καθώς είναι καλύτερο στις συνεντεύξεις να κρατάμε ένα στάνταρ πλάνο. Στην προκειμένη περίπτωση είναι πλάνο μπούστο ύπο κανονική γωνία λήψης (τυπική γωνία για συνεντεύξεις αν όχι η κυριότερη).

Μετά το πέρας της συνέντευξης τραβήξαμε μερικά πλάνα ‘σφήνες’ ώστε να μην κουράζεται με το ίδιο πλάνο ο θεατής.

3.8 Κοντινό στα χέρια

3.9 Πλάνο αμόρσα την ώρα που δεν μιλάω

Περί συνέντευξης. Ερωτήσεις κύριως στην εργασία της στο εξωτερικό και στην επιστροφή της στην σκληρή πραγματικότητα της Ελλάδας κρατώντας υπόψη μας το σενάριο όπου επανερχόμαστε στο ψυχικό κόστος της ανεργίας στον άνθρωπο. Και οι δύο είχαμε φτιάξει ένα σχεδιάγραμμα που θα ακολουθούσαμε, κυρίως για την σειρά των ερωτήσεων.

ii) 16-1-16
Εισαγωγή

Η αρχική ιδέα ήταν το ντοκιμαντέρ να ξεκινήσει με την παρουσίαση μιας πορείας διαμαρτυρίας στο κέντρο της Αθήνας ενώ η φτώχεια είναι γύρω τους. Στην αρχή τραβήξαμε γενικά των αστυνομικών δυνάμεων στην πλατεία Συντάγματος.

3.10 Γενικό Πλάνο Αστυνομίας

3.11 Πολύ Γενικό Αστυνομίας

Ύστερα μερικά πλάνα του κόσμου που συμμετείχε στην πορεία.

3.12 Γενικό Βουλής και κόσμου

3.13 Γενικό πορείας Α

3.14 Γενικό πορείας Β

Τελικά ο σκελετός αυτός της εισαγωγής εγκαταλείφθηκε καθώς δεν έδειχνε όσο σφαιρικά θα θέλαμε την εικόνα μιας πόλης που τη μαστίζει η ανεργία. Επίσης εγκαταλείψαμε τα πολλά γενικά και επέλεξα αρκετά κοντινά.

Έτσι στις **29-3-16** τραβήξαμε περισσότερα πλάνα κόσμου. Πλάνα αστέγων και ζητιάνων. Πλάνα ανθρώπων που κάνουν διανομή φυλλαδίων και προώθηση προϊόντων.

3.15 Μεσαίο μουσικού στο Μοναστηράκι που απαιτεί

3.16 Μπούστο ζητιάνου στην Πλατεία Μοναστηρακίου

3.17 Μεσαίο ζητιάνου στην Πλατεία Συντάγματος

3.18 Μεσαίο/Προώθηση προϊόντων κινητής τηλεφωνίας

3.19 Μεσαίο/Διανομή φυλλαδίων

iii) 17-1-16

Συνέντευξη άνεργης πτυχιούχου φιλολόγου

Όπως και στην συνέντευξη της Εύης χρησιμοποιήσαμε την ίδια δομή και στη Βάσω. Τα πλάνα της καθημερινότητας της όπως και της εισόδου μου στο σπίτι θα χρησιμοποιηθούν για την παρουσίαση της συνεντευξιαζόμενης.

3.20 Μεσαίο άνεργης

3.21 Είσοδος στο σπίτι της άνεργης πτυχιούχου/Αμερικάνικο

Για την συνέντευξη τραβήξαμε ένα βασικό μεσαιό πλάνο με κανονική λήψη. Δυο φορές χρησιμοποιήσαμε ζουμ στην Βάσω ώστε να μπορέσουμε στο μοντάζ να βάλουμε τα εμβόλιμα πλάνα του ακροατή.

3.22 Μεσαιό συνέντευξης

3.23 Κοντινό άνεργης

Και πλάνα αμόρσα που δείχνουν εμένα που την ακούω και αντίστοιχα όταν της κάνω μια ερώτηση.

3.24 Αμόρσα Α

3.25 Αμόρσα Β

Όσον αφορά την συνέντευξη. Διαλέξαμε ως χώρο συνέντευξης το δωμάτιο της Βάσως καθώς ένιωθε πιο άνετα να μιλήσει έτσι και επειδή ήθελα μια διαφοροποίηση στο χώρο σε σχέση με το σαλόνι της Εύης.

Η συνέντευξη κύλησε ομαλά. Ερωτήσεις στο ψυχικό κόστος αναζήτησης εργασίας και επακόλουθης ανασφάλειας.

iv) 18-2-16
Συνέντευξη Ψυχολόγου

Αρχή με πλάνα από το χώρο εργασίας του που είναι σπίτι του.

3.26 Αμερικάνικο ψυχολόγου

Για τη συνέντευξη ένα μπούστο με κανονική λήψη. Δεν χρησιμοποιήσαμε ζουμ ή εναλλακτικές γωνίες. Επίσης δεν βάλαμε εμβόλιμα για τεχνικούς λόγους και επειδή ο χρόνος του ψυχολόγου ήταν λίγος.

3.27 Μπούστο συνέντευξης

Περί συνέντευξης: Λόγω της διαθεσιμότητας του ψυχολόγου η προετοιμασία της συνέντευξης έγινε την ίδια μέρα. Φτιάξαμε επιτόπου ένα σκελετό ερωτήσεων. Τις παραθέτω εδώ:

Πως έχει επηρεάσει την κοινωνία το φαινόμενο της ανεργίας;

Πως μπορούμε να καταλάβουμε ότι κάποιος συνάνθρωπος μας αντιμετωπίζει κάποιο πρόβλημα;

Δεν μπορούμε να αντιμετωπίσουμε τις πιο ελαφριές εκδοχές της κατάθλιψης προτού γίνουμε χειρότερα;

Που μπορεί ο κόσμος να επικοινωνεί σε περίπτωση που χρειαστεί ψυχολογική υποστήριξη;

ν) 16-3-16

Πλάνα από Αττικό Μετρό

Για να γίνει ομαλή η μετάβαση από συνέντευξη σε συνέντευξη επιστρέφουμε πάλι με πλάνα πόλης και κόσμου. Τραβήξαμε την στιγμή που κόσμος μπαίνει στο βαγόνι του μετρό. Σημειολογικά ήθελα να κάνω την αναλογία με το φαινόμενο της ανεργίας, πως ‘όλοι στο ίδιο πλοίο είμαστε’.

3.28 Μεσαίο κόσμο

Την ίδια μέρα τραβήξαμε και τα πλάνα που εκείνη τη στιγμή πιστεύαμε πως θα χρησιμοποιηθούν για επίλογο. Κόσμος βγαίνει από το σταθμό του μετρό στο Σύνταγμα. Θα ήταν σε αντιδιαστολή με τα προηγούμενα πλάνα, αυτά θα σηματοδοτούσαν ένα ελπιδοφόρο μήνυμα, ο κόσμος βγαίνει ξανά στην επιφάνεια μετά το υπόγειο του ταξίδι.

3.29 Μεσαίο κόσμο

3.30 Μεσαίο κόσμο

vi) 19-3-16

Πλάνα Αεροδρομίου Ελ. Βενιζέλος

Σεναριακά τα πλάνα του αεροδρομίου για μετάβαση σε συνέντευξη Εύης. Είναι εδώ για να δημιουργήσουν το κλίμα μετανάστευσης ανέργων στο εξωτερικό.

3.31 Γενικό αεροσκάφους εν κινήσει

Αρ. Πτήσης Flight Number	Προορισμός Destination	Ελεγκτής Counter	Εξόδος Gate	Ώρα Time	Νέα Ώρα / Παρατηρήσεις New Time / Remarks
TK 7992	Istanbul	107-138	A21	1340	Final call
SU 2111	Moscow SVO	-	A11	1340	Gate Closed
FR 1224	Chania	018-021	B30	1345	Final call
LX 1831	Zurich	041-041	B03	1405	Gate Closed
UA 9372	Frankfurt	145-154	B15	1415	Gate Closed
EZY4824	Naples	050-054	B07	1425	Gate Closed
8B 3858	Istanbul	100-108	A07	1430	Gate Closed
JL 7720	London LHR	048-048	A01	1430	Gate Closed
LH 5958	Rhodes	107-138	B19	1430	
A3 2088	Paros	107-137	B28	1440	
EY 3285	Thess/niki	107-138	B09	1440	
DL 8201	Paris CDG	088-098	A11	1440	

3.32 Κοντινό στον πίνακα ανακοινώσεων

Συμπληρωματικά Γυρίσματα

vii) 19-9-16 Πλάνα Αθήνας

Πλάνα από Μοναστηράκι, Πλατεία Κοτζιά, Ομόνοια. Εναλλακτικό υλικό που θα χρησιμοποιηθεί για μεταβάσεις.

3.33 Γενικό σταθμού ΗΣΑΠ

Επίσης την ίδια μέρα μας κέντρισε την προσοχή μια γιγαντοαφίσα με την Ακρόπολη που έλεγε «Welcome to Greece». Το πλάνο της αφίσας με πολύ κοντινό και σταδιακή απομάκρυνση της κάμερας θα χρησίμευε σημειολογικά για να δείξω την φενάκη της τουριστικής Ελλάδας που επισκέπτεται ο ξένος τουρίστας από την Ελλάδα της ανεργίας.

3.34 Κοντινό στην γιγαντοαφίσα

3.35 Σταδιακή απομάκρυνση κάμερας με χειροκίνητο ζουμ/Γενικό

3.36 Τελική τοποθέτηση κάμερας/ Πολύ γενικό

viii) 21-9-16
Πλάνα Αθήνας

Θήσειο/ Πλάνα κόσμου που κάνει βόλτα και γελάει. Εναλλακτικός επίλογος για να έρθει σε αντιδιαστολή με την απαισιόδοξη εισαγωγή.

3.37 Αμερικάνικο πλάνα παρέας και χρήση κάδρου 1/3

3.38 Αμερικάνικο κοπέλας

Διαλέξαμε ζεστό μήνα και την ώρα που πέφτει ο ήλιος για αυτά τα πλάνα. Θέλαμε διαφοροποιημένο χρωματισμό εικόνας σε σχέση με την εισαγωγή και τις μεταβάσεις.

Ο τόνος γίνεται πιο ελπιδοφόρος. Επίσης τα πρόσωπα χαμογελούν αλλά ακόμα και αυτό το θέλαμε να είναι ανάμεικτο όπως και το πλάνο του ουρανού. Κάπου κάποιιοι κυκλοφορούν σκυθρωποί και σκεπτικοί ενώ το πλάνο του ουρανού δείχνει σύννεφα που κρύβουν τον ήλιο. Μ' αυτόν τον τρόπο τοποθετούμε την αφήγηση και οπτικά στην συγκρατημένη αισιοδοξία.

3.39 Μεσαίο σκυθρωπού

3.40 Γενικό ουρανού

ix) 3-10-16
Πλάνα Αθήνας

Επιπλέον πλάνα κόσμου με τρίποδο για αντικατάσταση άλλων κουνημένων.

3.41 Γενικό κόσμου

3.42 Κοντινό διανομέα φυλλαδίων

3.43 Μεσαίο μάνας και κόρης

Περισσότερα κοντινά μεγαλύτερη ταύτιση του θεατή. Σ' αυτό βοήθησε και η κινηματογραφική οπτική, αυτή που λέει μια ιστορία για κάποιους ανθρώπους χωρίς να ειπωθεί κάτι παραπάνω. Παραδείγματος χάριν η νεαρή κοπέλα με την μεσήλικη κυρία. Είναι μάνα και κόρη; Έχουν άλλη συγγένεια; Τι συζητάνε; Λένε κάτι σχετικό με το θέμα του ντοκιμαντέρ;

x) 24-11-16
Πλάνα Αθήνας

3.44 Γενικό της Πλατείας Συντάγματος για χρήση εφέ γρήγορης κίνησης

ΜΕΡΟΣ Γ'

ΣΤΑΔΙΟ ΜΕΤΑΠΑΡΑΓΩΓΗΣ

1. ΧΡΗΣΗ ADOBE PREMIERE CS6 - ΤΥΠΙΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΜΟΝΤΑΖ

Υπάρχει μια φράση που είχε πει ο Bruce Campbell για τα γυρίσματα του Evil Dead: "Όσο καλά περάσαμε στα γυρίσματα τόσο χάλια περάσαμε στο μοντάζ..."¹⁰. Και αυτό είναι μια μεγάλη αλήθεια. Όσο καλύτερη δουλειά γίνει στο γύρισμα τόσο πιο εύκολα γίνεται το μοντάζ.

Το μοντάζ συχνά θεωρείται "μαναβική", ένα διεκπεραιωτικό "κόψε-ράψε" όμως στην αλήθεια είναι τόσο σημαντικό όσο και ο σκηνοθέτης. Γιατί αυτό κάνει στην ουσία ο υπεύθυνος μοντάζ, σκηνοθετεί. Και δεν νοείται σκηνοθέτης να μην συμμετέχει σ' αυτή τη διαδικασία. Ο Eisenstein είχε φτάσει στο σημείο να πει πως το πλάνο είναι κύτταρό του μοντάζ¹¹.

Ας αρχίσουμε λοιπόν με τα βασικά περί μοντάζ. Εμείς χρησιμοποιήσαμε το Adobe Premiere, έκδοση CS6 και με βάση αυτό κάναμε όλο το μοντάζ.

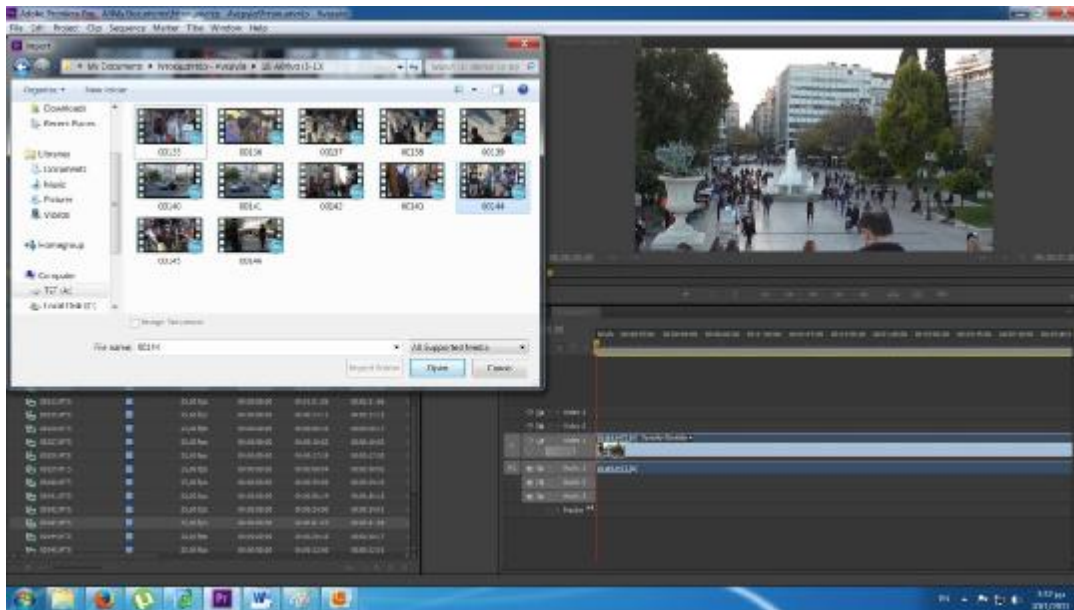
-Εισάγουμε το αμοντάριστο υλικό μας και διπλό κλικ στο βίντεο που θέλουμε να επεξεργαστούμε

4.1 File à Import

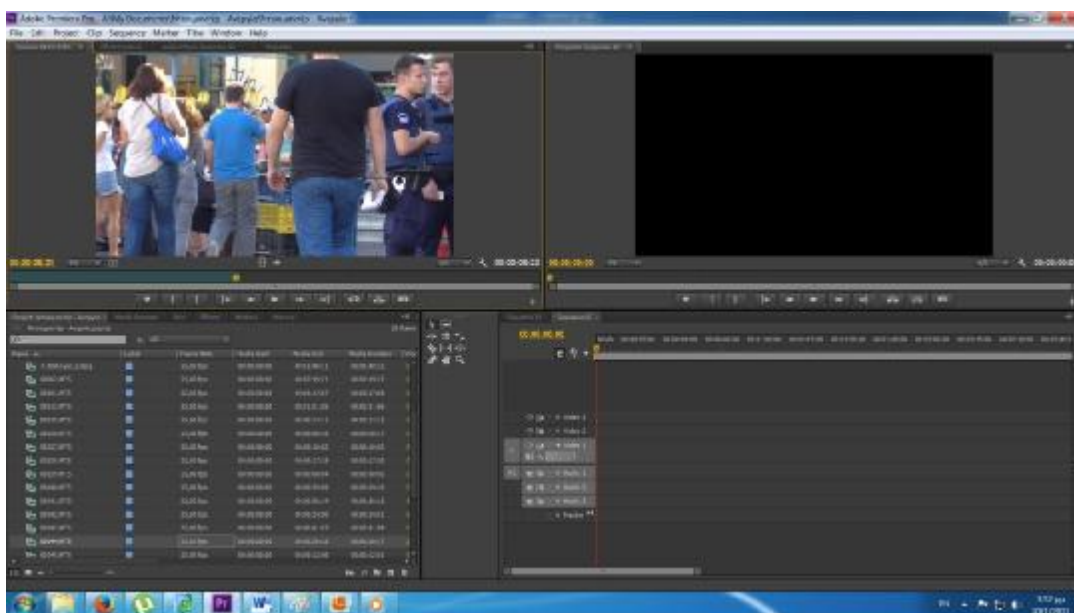
¹⁰ http://www.dvdtalk.com/interviews/bruce_campbell_1.html

¹¹ Eisenstein M. Sergei, Vertof Dziga, Kuleshov Lev, κ.ά. Το μοντάζ, Αιγόκερως, 2003, σελ. 40

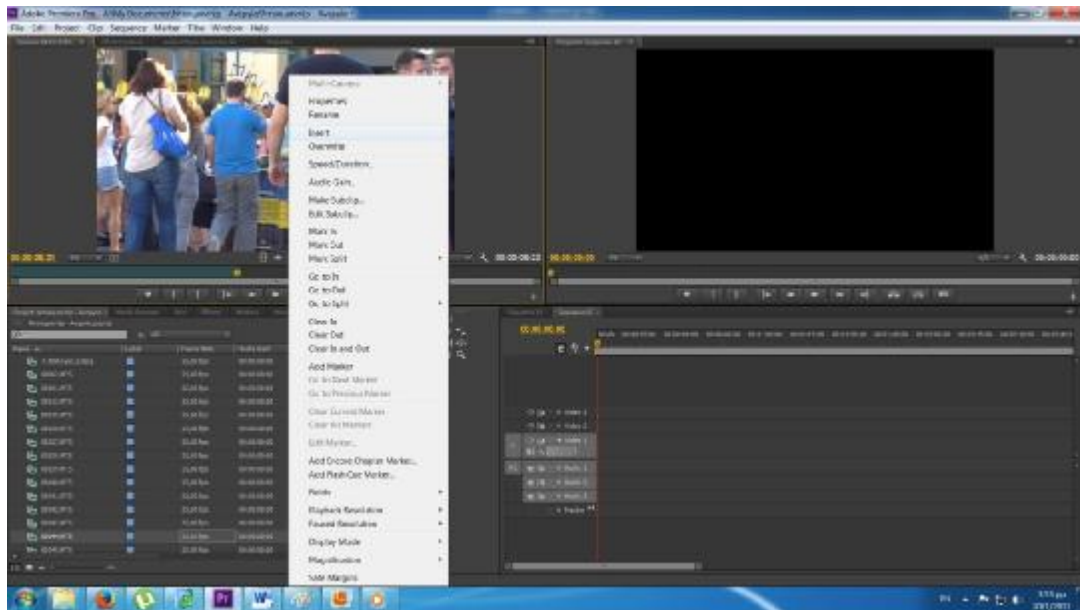

4.2 Επιλογή αρχείου

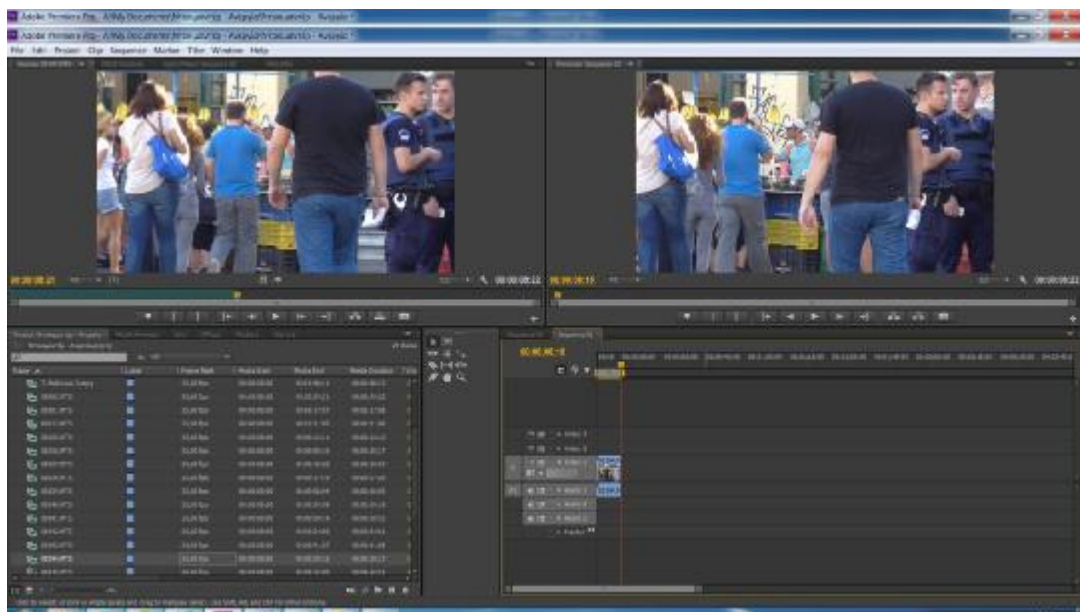
-Στο αριστερό player με τα εργαλεία Mark in και mark out διαλέγουμε το κομμάτι ή κομμάτια βίντεο που θέλουμε και πατάμε insert. Τα βίντεο τοποθετούνται στην timeline.

4.3 Επιλέγουμε το βίντεο που θέλουμε να επεξεργαστούμε και αυτό εμφανίζεται στο αριστερό player. Εκεί μαρκάρουμε πόσο από το βίντεο θέλουμε.

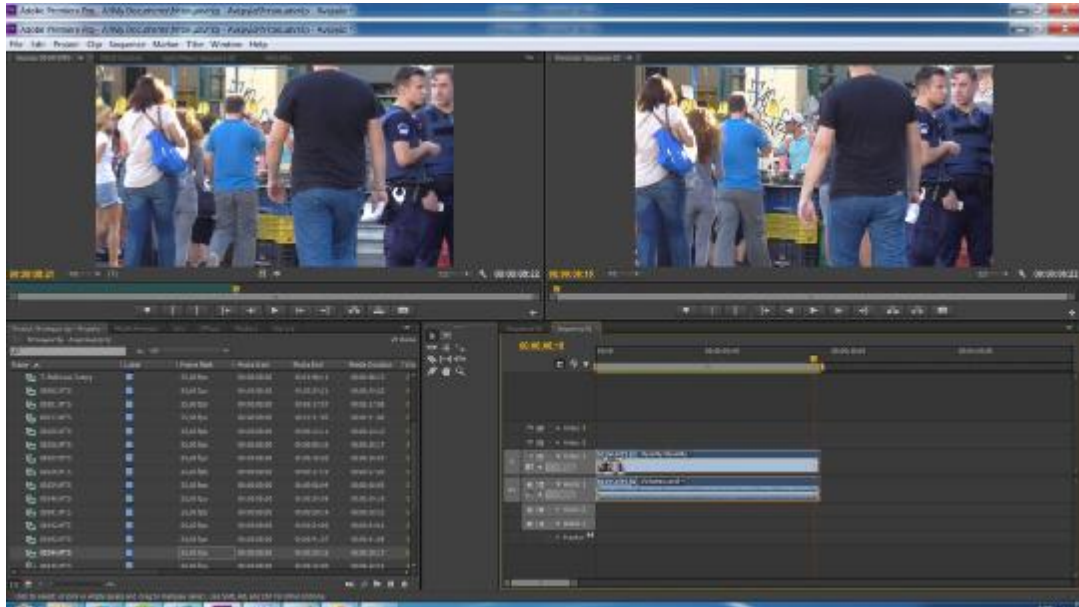

4.4 Δεξί κλικ και Insert όταν είμαστε έτοιμοι

4.5 Το βίντεο εμφανίζεται στην timeline κάτω δεξιά

-Εκεί δημιουργούνται δύο κανάλια, αυτό του βίντεο και αυτό του ήχου. Στο κανάλι βίντεο έχουμε την δυνατότητα να ρυθμίσουμε την φωτεινότητα ενώ στου ήχου την ένταση.

4.6 Κανάλια εικόνας και ήχου

-Η επεξεργασία είναι βασική για ένα άρτιο αποτέλεσμα. Πάμε effects για να «σύρουμε» τα εφέ μας στο κλιπάκι μας και ύστερα Effect Controls για να κάνουμε τις χειροκίνητες αλλαγές.

4.7 Effects κάτω αριστερά και Effect Controls πάνω αριστερά

Αναφέρουμε ενδεικτικά τα πιο βασικά εφέ επεξεργασίας:

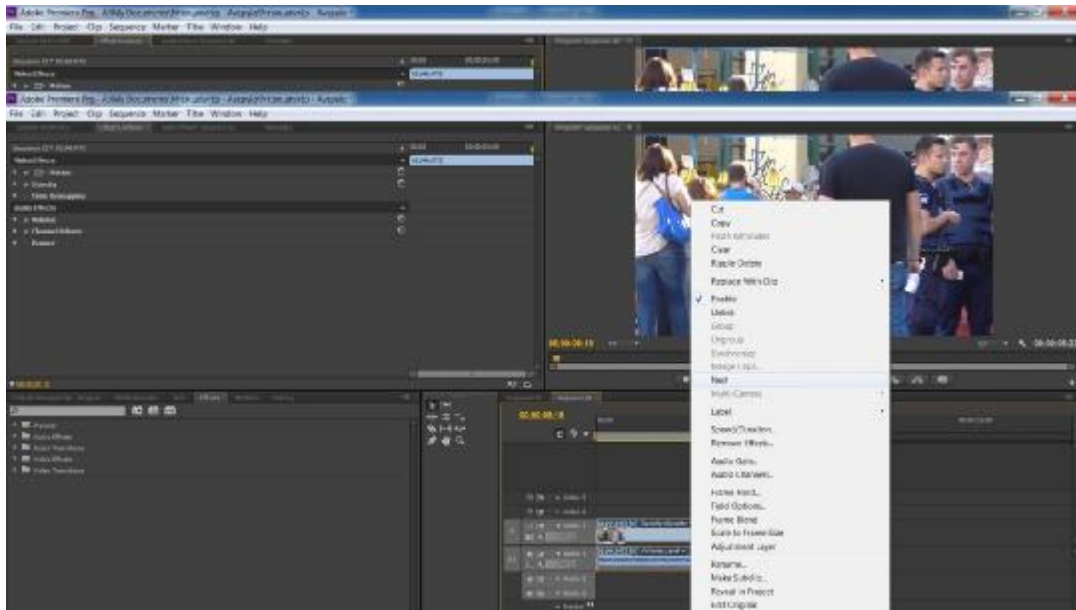
Auto contrast: Αυτόματη ρύθμιση αντίθεσης

Auto color: Αυτόματη ρύθμιση χρωμάτων

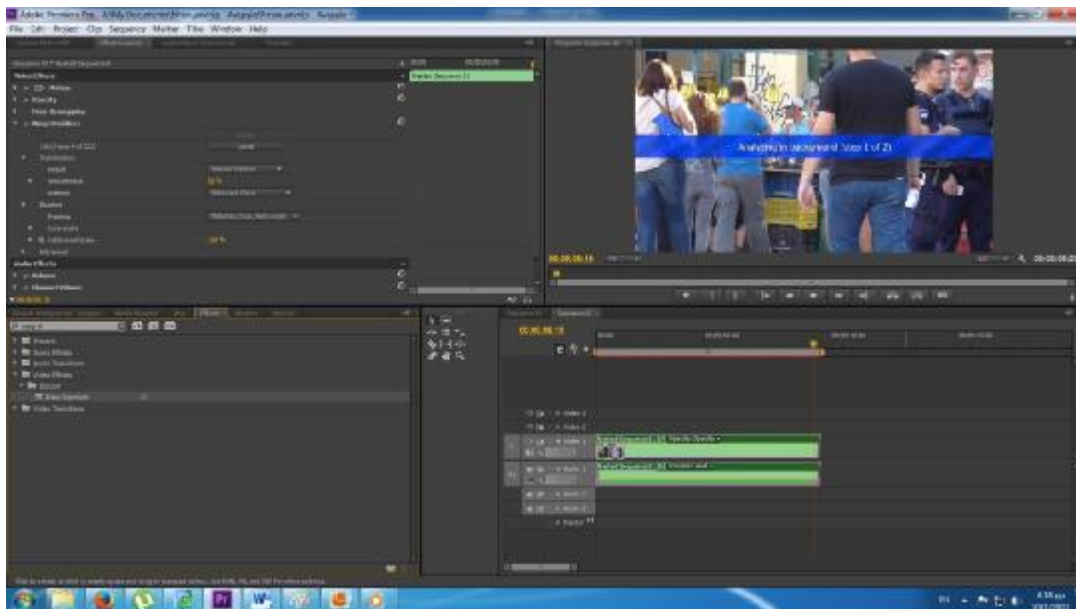
Brightness and Contrast: Χειροκίνητη ρύθμιση φωτεινότητας και αντίθεσης

Sharpen: Αιχμές και περιγράμματα σε φιγούρες και γωνίες για μεγαλύτερη ευκρίνεια και αντίθεση.

Warp Stabiliser: Σταθεροποιητής κάδρου βίντεο όταν έχουμε τραβήξει κουνημένα πλάνα. Εδώ πατάμε Nest ώστε οι ρυθμίσεις του βίντεο να ταιριάζουν με αυτές τις sequence, τις ρυθμίσεις που έχουμε βάλει για την timeline μας.

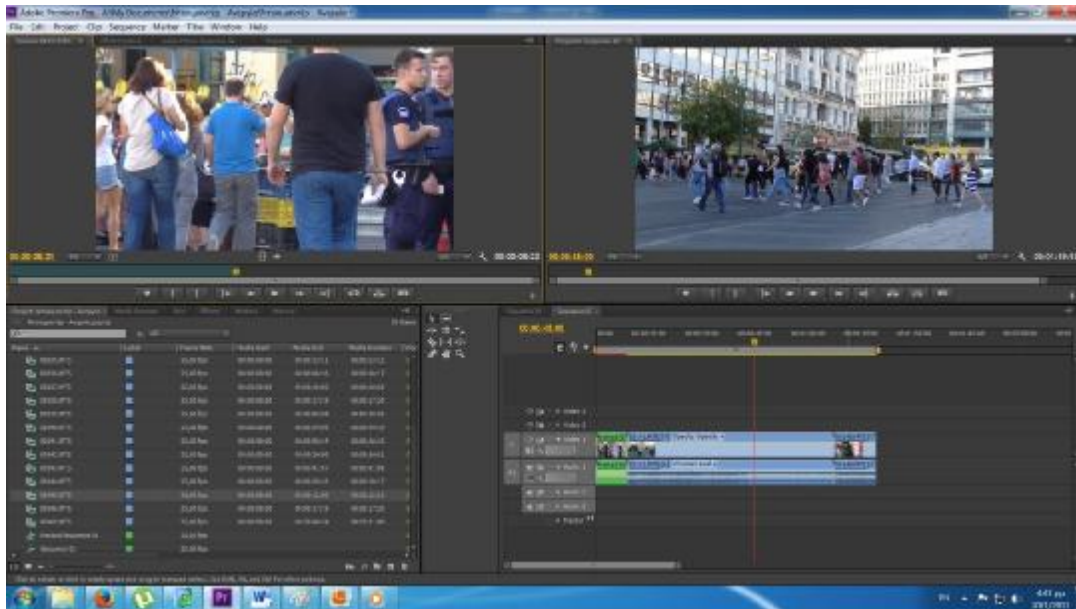

4.8 Δεξί κλικ στο κλιπάκι και Nest

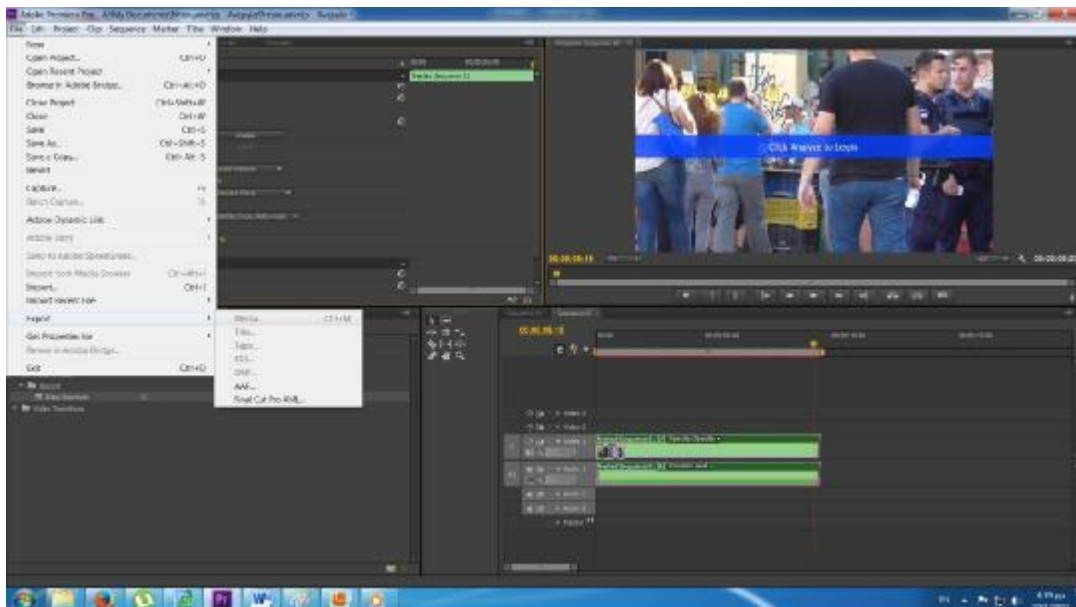
4.9 Εναρξη διαδικασίας Warp Stabilizer

-Την ίδια διαδικασία ακολουθούμε και για τα υπόλοιπα κλιπάκια. Τα φέρνουμε κοντά κοντά ώστε να μην υπάρχουν μαύρα κενά στο τελική εξαγωγή του βίντεο. Το δεξί player μας κάνει μια πρώτη προβολή του αποτελέσματος που θέλουμε να φτιάξουμε.

4.10 Συγκρότηση της sequence

-Αφού ολοκληρώσουμε την επεξεργασία και είμαστε ικανοποιημένοι από το αποτέλεσμα εξάγουμε το βίντεο με export (file-->export).

4.11 file-->export

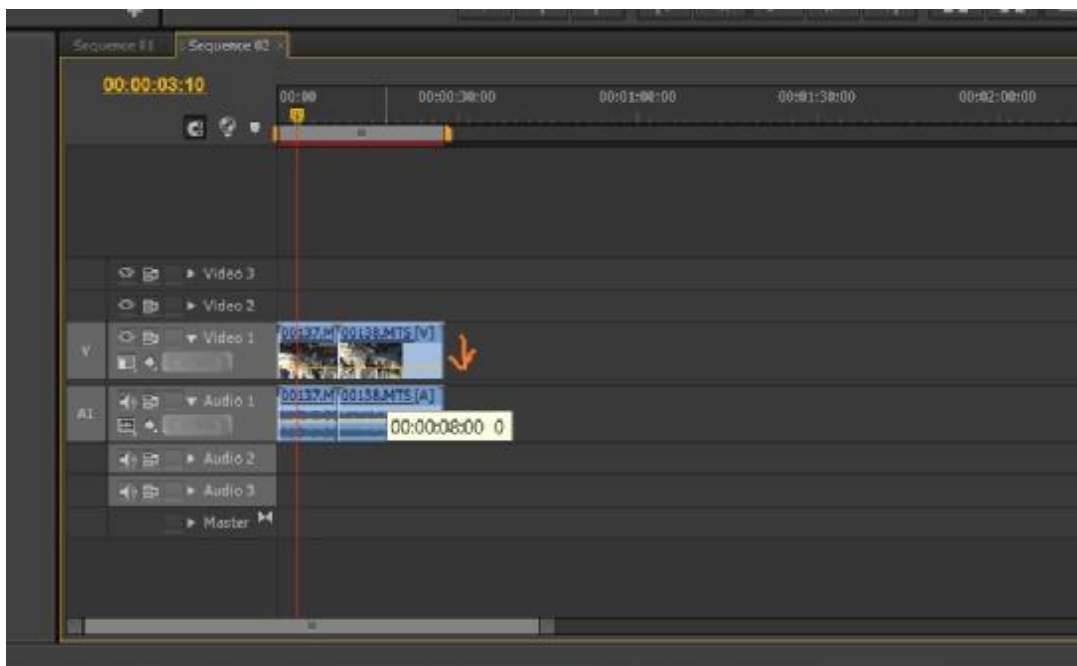
2. ΜONTAZ ΝΤΟΚΙΜΑΝΤΕΡ

i) Εισαγωγή

Χρησιμοποιήθηκαν πλάνα από τις 16-1 στην Αθήνα. Η αρχική ιδέα θέλαμε να δώσει μια εικόνα της ανεργίας μέσα από μια πόλη που διαμαρτύρεται και γι' αυτό επιλέχθηκε να τονιστεί μια πορεία στο κέντρο της Αθήνας ενώ άστεγοι υπάρχουν σ' όλες τις γωνίες.

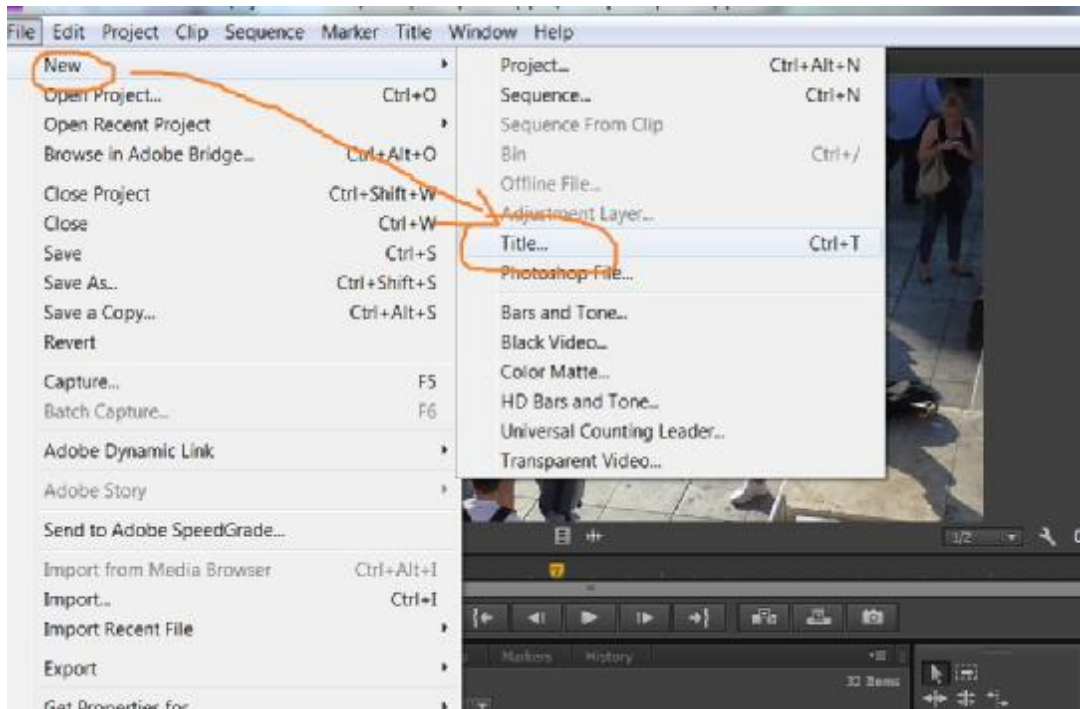
Στη συνέχεια η ιδέα αυτή απορρίφθηκε και δόθηκε μεγαλύτερη έμφαση στον κόσμο του κέντρου της Αθήνας (πλάνα 29-3). Η πορεία χρησιμοποιήθηκε μόνο στο τέλος.

Για τους τίτλους αρχής χρησιμοποιήσαμε ηχητικό απόσπασμα από τους ήχους της πόλης (κίνηση, άνθρωποι). Αντί να απομονώσουμε τον ήχο μηδενίσαμε την φωτεινότητα από απόσπασμα αμοντάριστου υλικού και κράτησα μόνο τον ήχο.

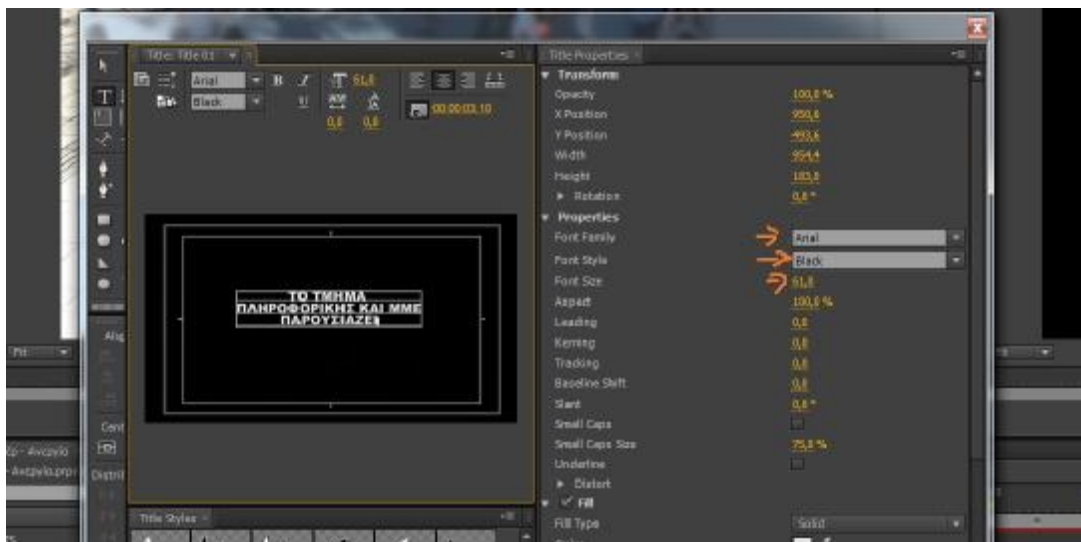
4.1.1 Μειώνουμε την φωτεινότητα του βίντεο

Υστερα μπαίνουμε στον μενού της δημιουργίας τίτλων.

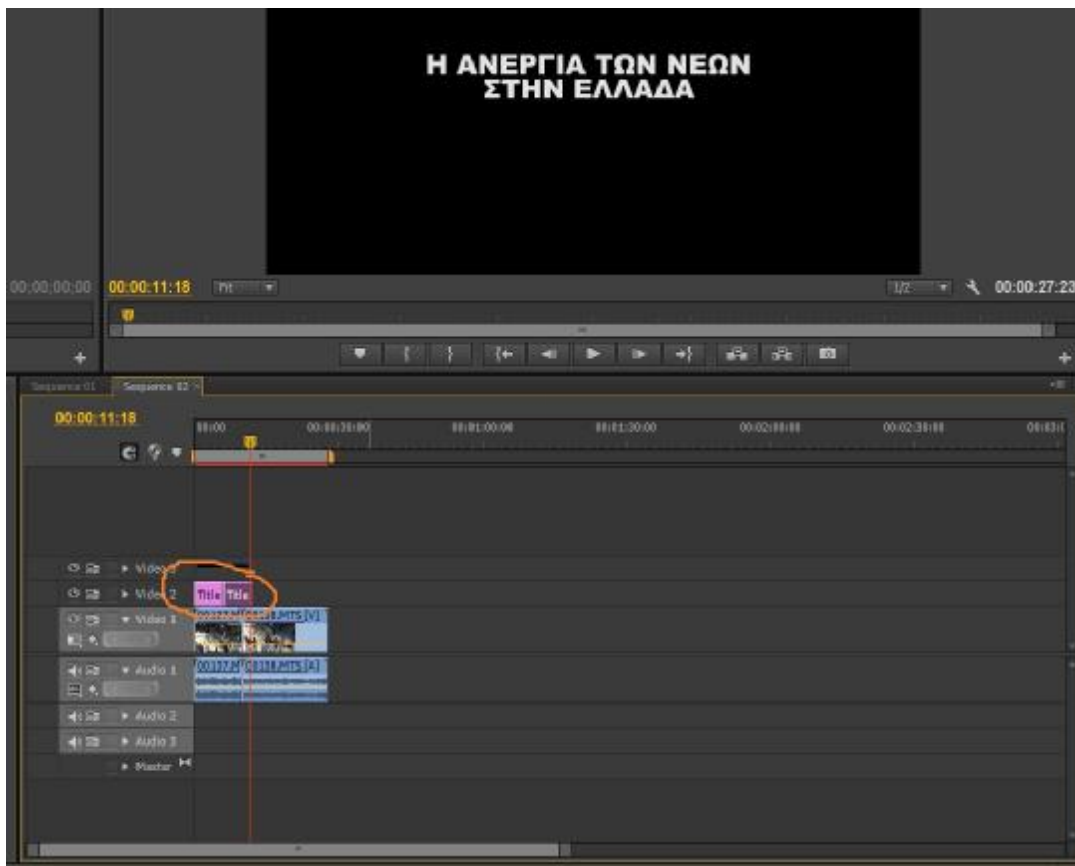
4.1.2 File-->New-->Title

Γράφουμε στο πλαίσιο που θέλουμε να είναι το τίτλος και διαλέγουμε γραμματοσειρά, μέγεθος και μορφή (π.χ. χρησιμοποιούμε Arial, 61, Black). Κεντράρουμε τον τίτλο με ctrl και ποντίκι όπου θέλουμε εμείς. Αφού τα κάνουμε αυτά κλείνουμε το μενού και πάμε πίσω.

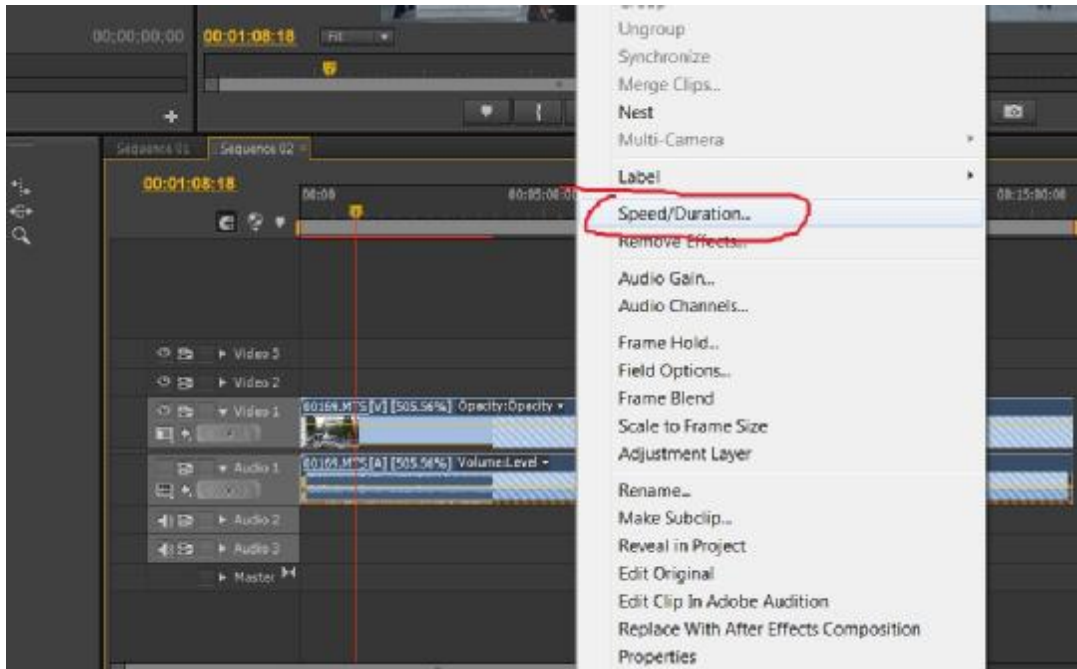
4.1.3 Μενού Τίτλων

Με τον ίδιο τρόπο μπορούμε να φτιάξουμε όσους τίτλους θέλουμε. Αφού τελειώσουμε τους τοποθετούμε στην timeline και αναλόγως το μέγεθος που έχουν θα έχουν και τον ανάλογο χρόνο.

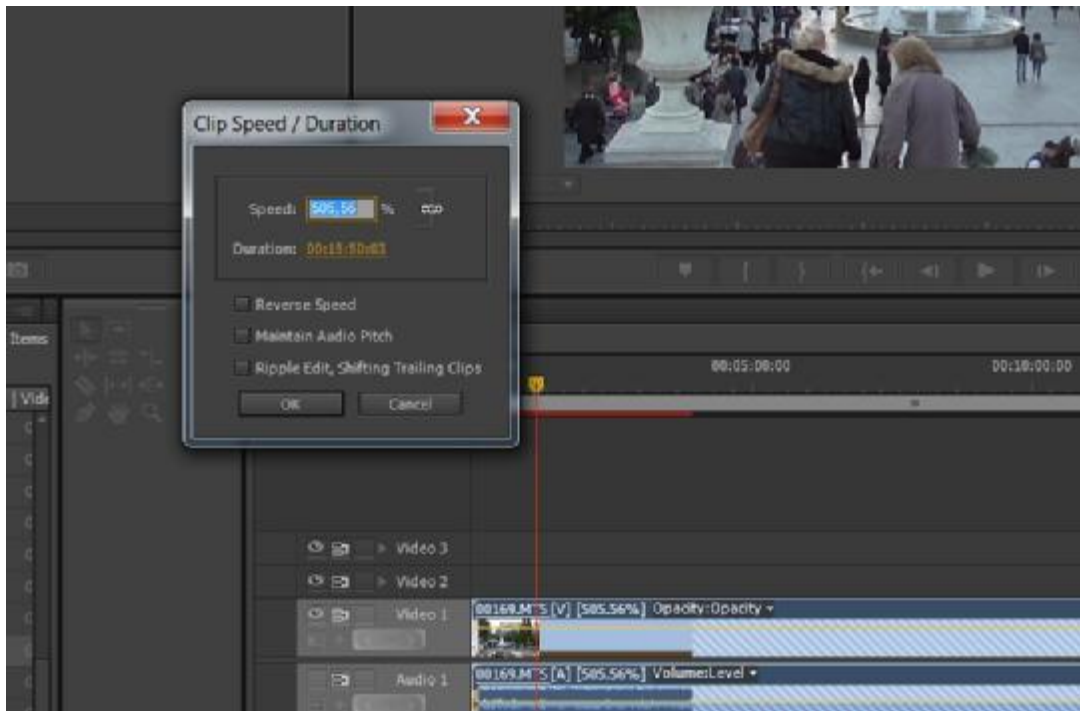
4.1.4 Σειρά τίτλων

Μετά τους τίτλους αρχής επιλεγείται ένα γενικό της πλατείας Συντάγματος με κόσμο που περνάει σε γρήγορη κίνηση. Ας δούμε βήμα βήμα πως μπορεί να γίνει κάτι τέτοιο. Πρώτα απ' όλα διαλέγουμε το αρχείο μας και ύστερα Speed/Duration.

4.1.5 Speed/Duration

Ύστερα στο πάνελ ελέγχου αλλάζουμε το ποσοστό της ταχύτητας.

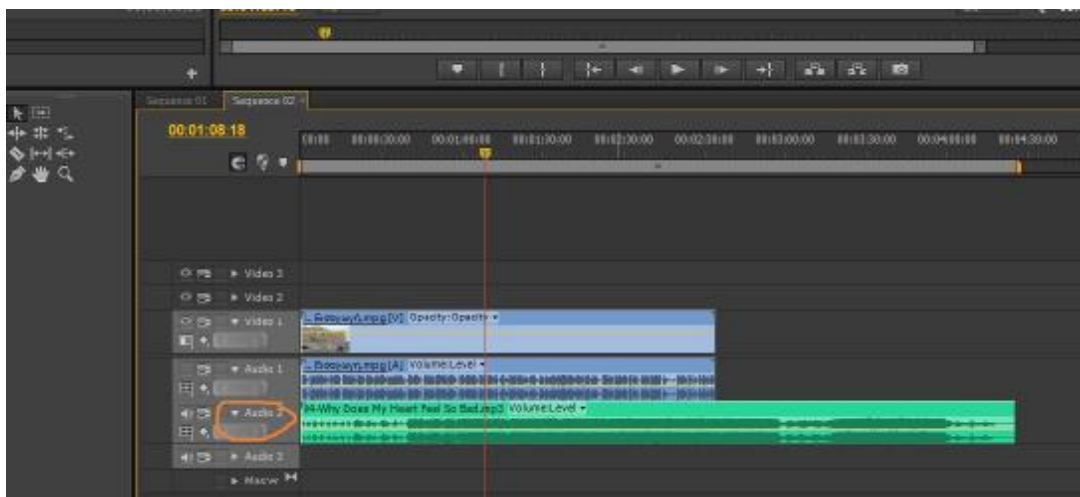

4.1.6 Διάρκεια

Προσοχή όμως. Αυξάνοντας την ταχύτητα των frames μειώνεται η διάρκεια του κλιπ. Για αυτό το λόγο τραβήξαμε στατικό πλάνο επί είκοσι λεπτά ώστε με ταχύτητα των 500% η διάρκεια να μειωθεί το πολύ στο ένα τέταρτο. Εμείς δεν θα χρειαστούμε τόσο εξάλλου.

Επίσης η μεγάλη διάρκεια βοηθάει στις μεγάλες ταχύτητες να μην φαίνεται αφύσικη η κίνηση των προσώπων.

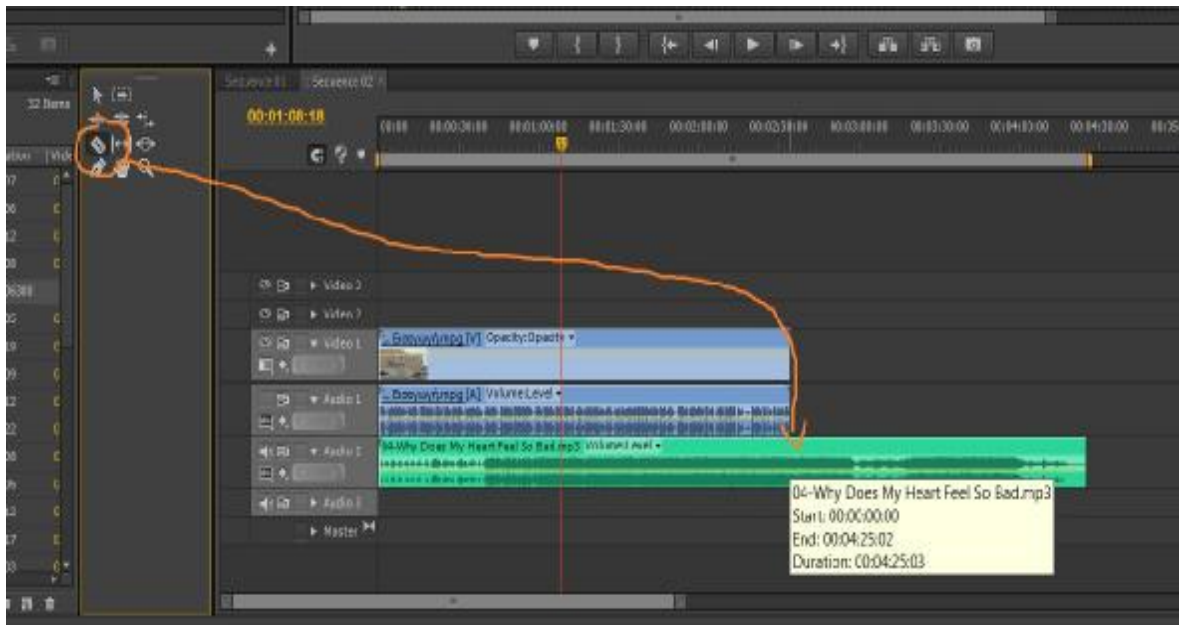
Επιλέγεται το τραγούδι του Moby «Why does my heart feels so bad?» για μουσική επένδυση. Το τοποθετούμε στο κανάλι του Audio 2.

4.1.7 Audio

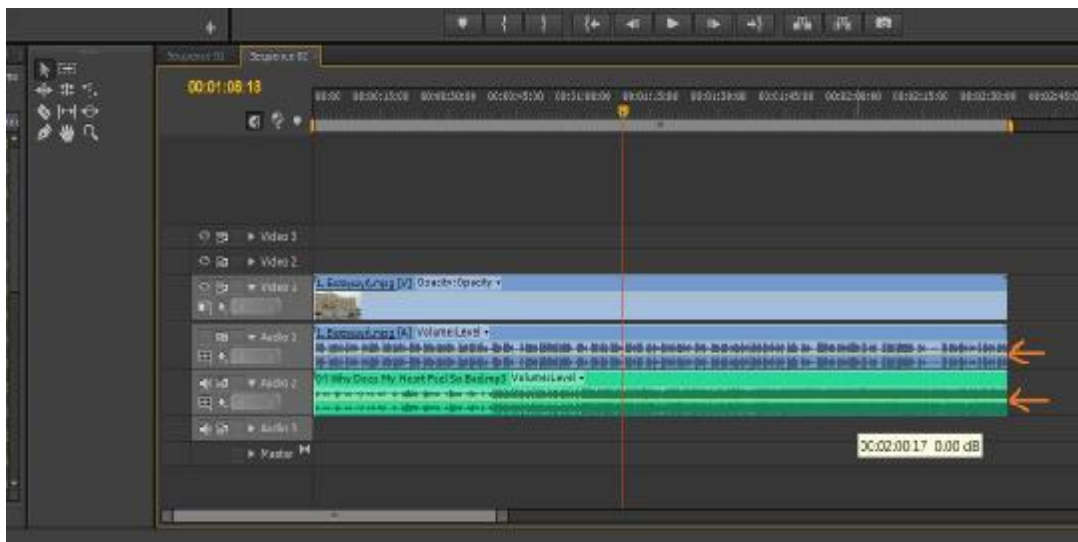
Μπορούμε επίσης να το τοποθετήσουμε και πάνω στο κανάλι ήχου του βίντεο αλλά μπορεί να θέλουμε περιβάλλοντα ήχο.

Δεν θα χρειαστούμε όλο το κομμάτι οπότε επιλέγουμε που θέλουμε να το κόψουμε με το razor tool.

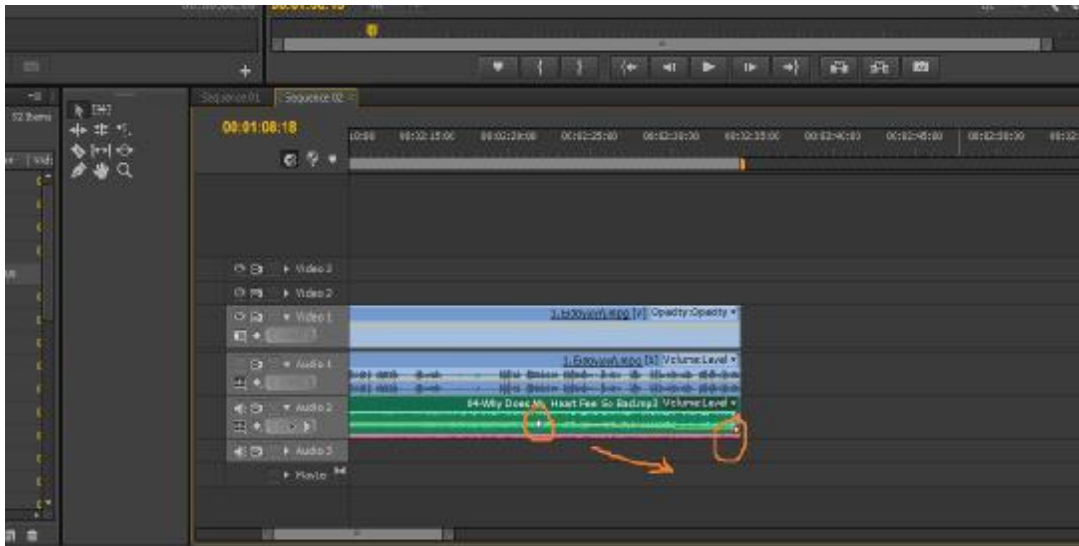
4.1.8 Razor Tool

Ύστερα ρυθμίζουμε τις μπάρες έντασης στα κανάλια ήχου. Π.χ. θέλουμε το μουσικό κομμάτι πιο δυνατά από τον περιβάλλοντα ήχο.

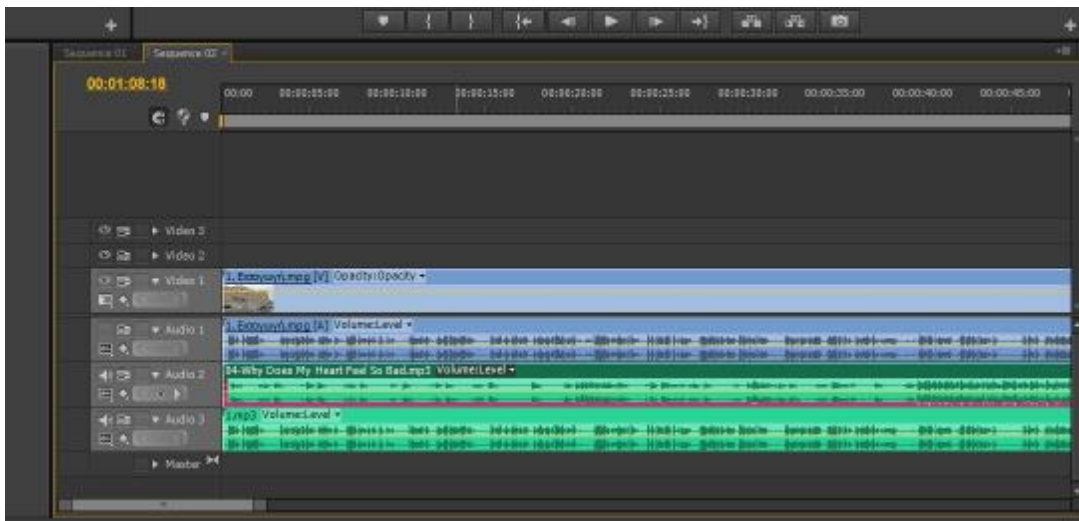
4.1.9 Μπάρες καναλιών ήχου

Αν το τραγούδι κόβεται ξαφνικά μπορούμε να δημιουργήσουμε ένα fade out στον ήχο ώστε ο ήχος να εξασθενήσει σταδιακά. Με CTRL και αριστερό κλικ τοποθετούμε το σημείο που θέλουμε να αρχίσει η σταδιακή μείωση και που ο ήχος να μηδενιστεί εντελώς.

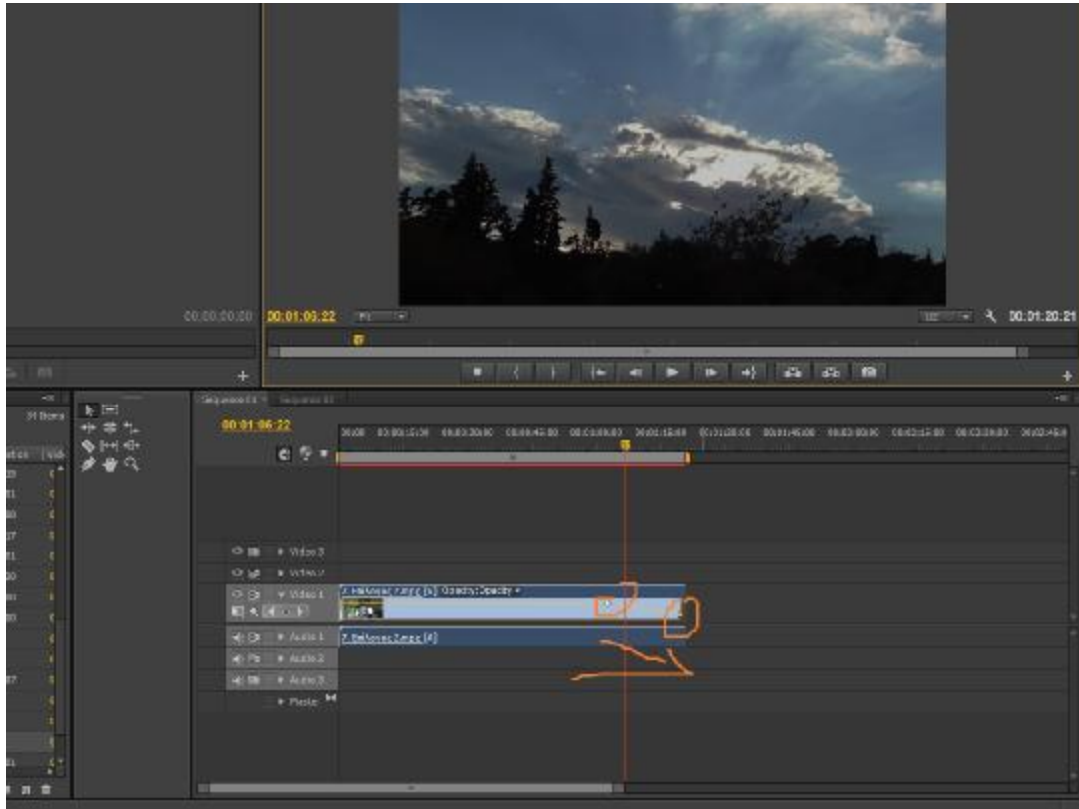
4.1.10 Τεχνητό fade out

Έπειτα το ίδιο μπορούμε να κάνουμε και με το σπικάζ. Τοποθετούμε στο Audio 3 και κάνουμε τις ρυθμίσεις που χρειάζονται.

4.1.11 Audio 3

Fade out επίσης μπορούμε να κάνουμε και με την εικόνα. Ιδού:

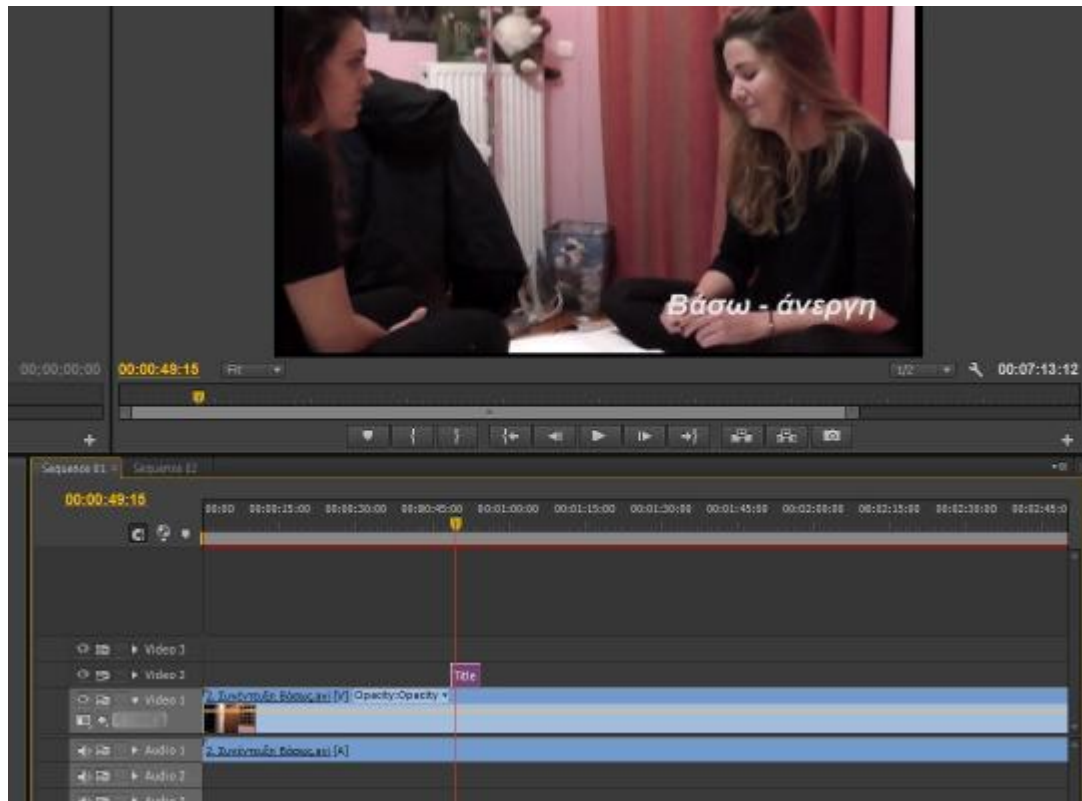

4.1.12 Fade out σε εικόνα βίντεο

Με ελάχιστες διαφοροποιήσεις αυτή είναι και η τελική μορφή της εισαγωγής.
Ρυθμίσεις-εφε: Μεταβάσεις με εφέ σε αλλαγή θεματικής ενότητας. Καδράρισμα με warp stabilizer, ρύθμιση χρώματος και αντίθεσης με auto contrast, equalize.

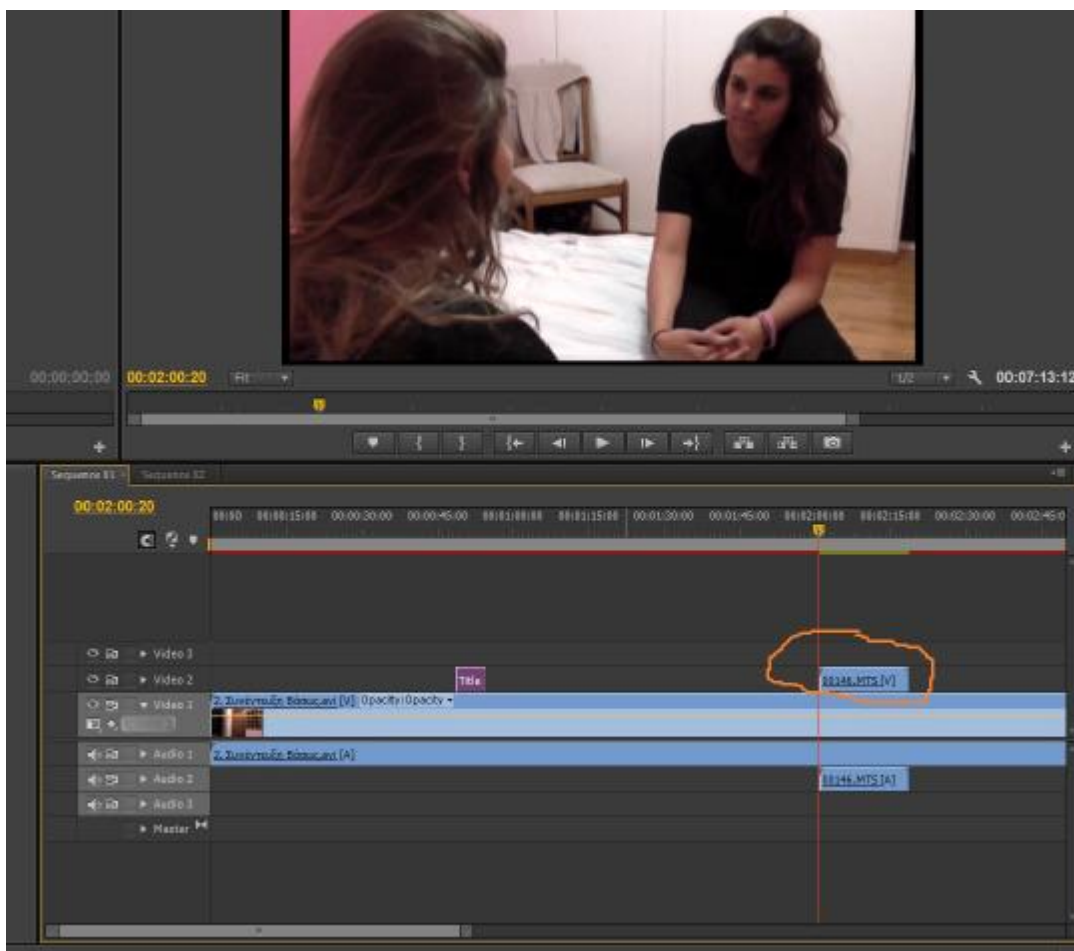
ii) Συνέντευξη άνεργης

Χρησιμοποιήσαμε το σπικάζ στην εισαγωγή χωρίς ήχους από το κανονικό βίντεο.
Έπειτα από αυτό βάλαμε το όνομα του συνεντευξιαζόμενου με τη λογική των τίτλων.

4.1.13 Παρουσίαση προσώπων

Επίσης βάζουμε στο video 2 τα εμβόλιμα πλάνα του ακροατή που είχαμε τραβήξει για αυτό το σκοπό.

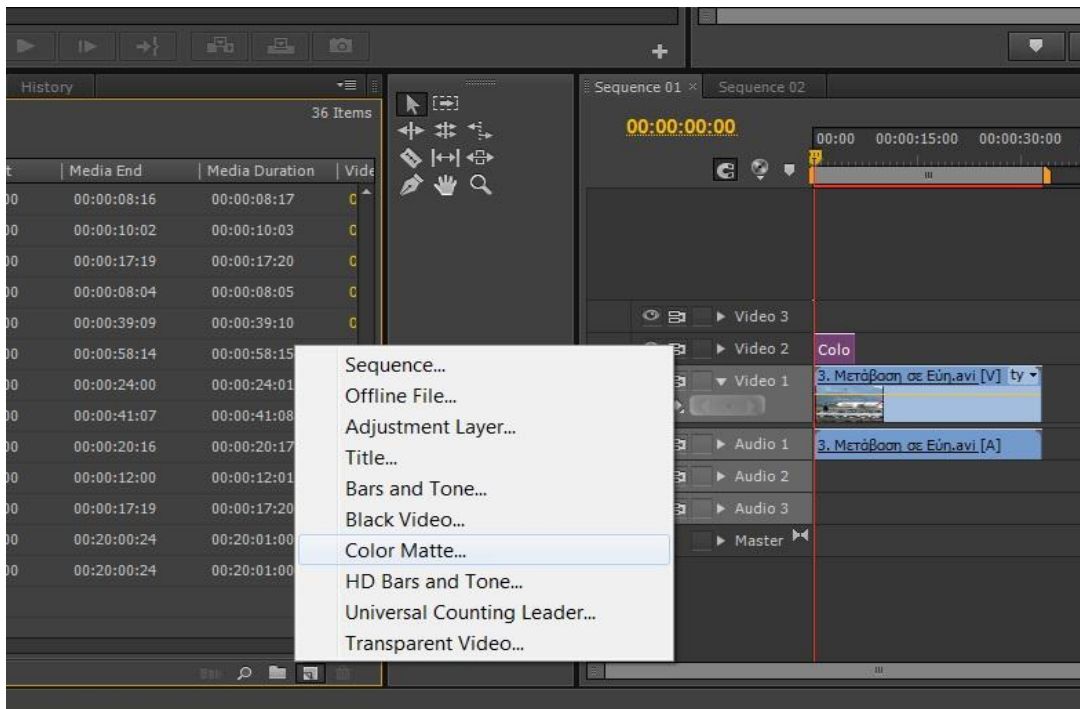

4.1.14 Εμβόλιμα πλάνα

Ρυθμίσεις-εφε: Ρύθμιση χρώματος και αντίθεσης με auto contrast και auto color.

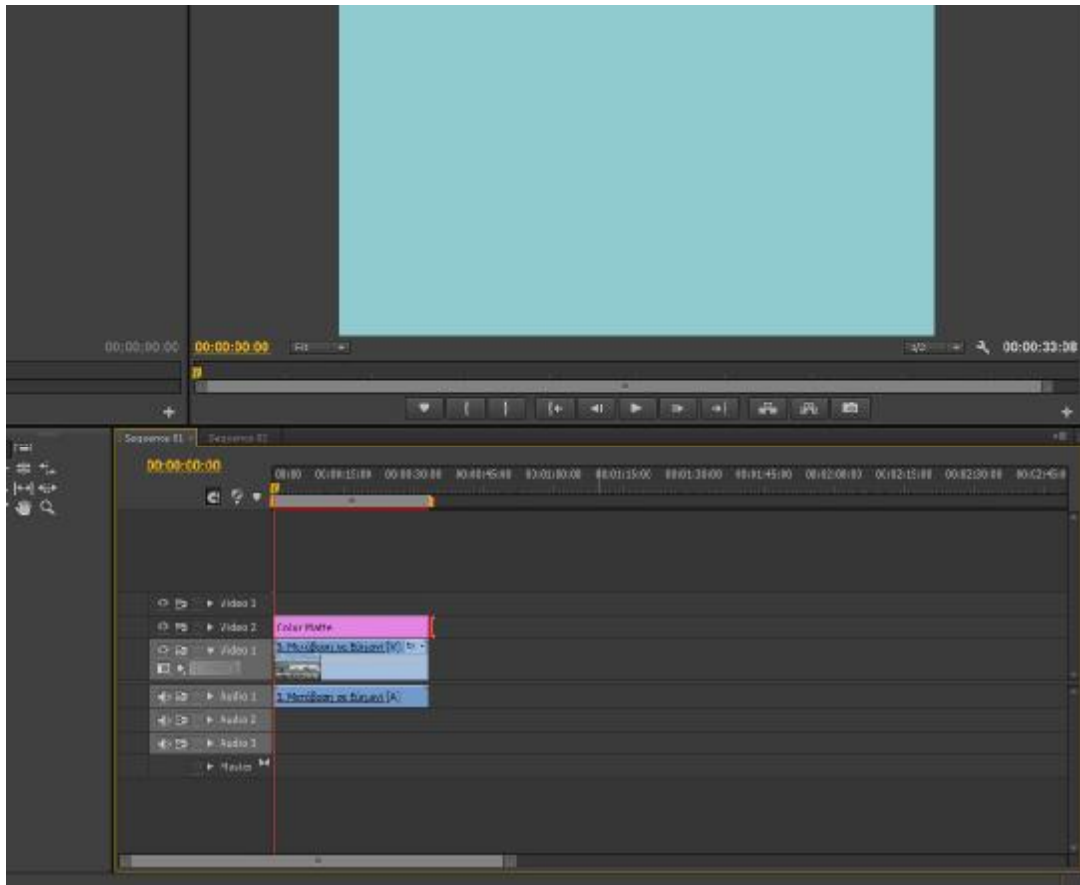
iii) Μετάβαση 1

Πλάνα Αεροδρομίου. Για να πετύχουμε την κινηματογραφική αίσθηση διαλέξαμε την χρήση τίτλων τοποθεσιών σε κάθε μετάβαση συνδυάζοντας τη με δυναμικά γραφικά. Πρώτα δημιουργούμε ένα Color Matte

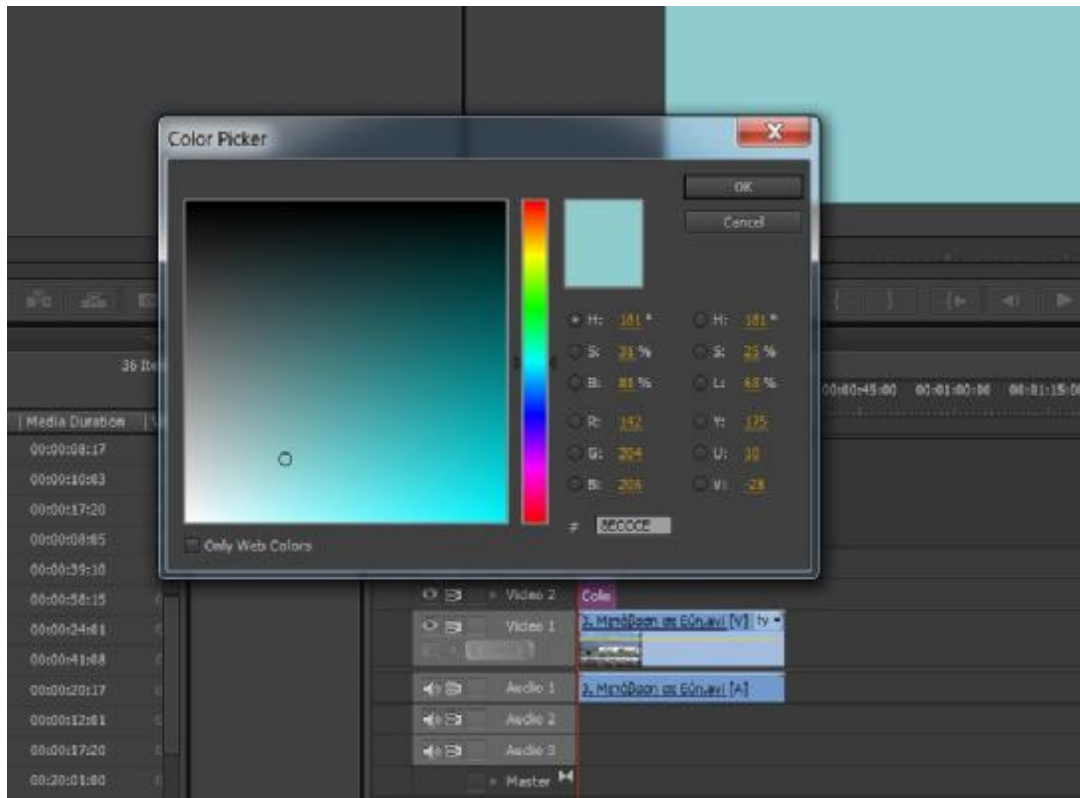

4.1.15 Color Matte

...και ύστερα επιλέγουμε το χρώμα που θέλουμε να χρησιμοποιήσουμε και πατώντας οκ το «απλώνουμε» σ' όλη τη διάρκεια του βίντεο.

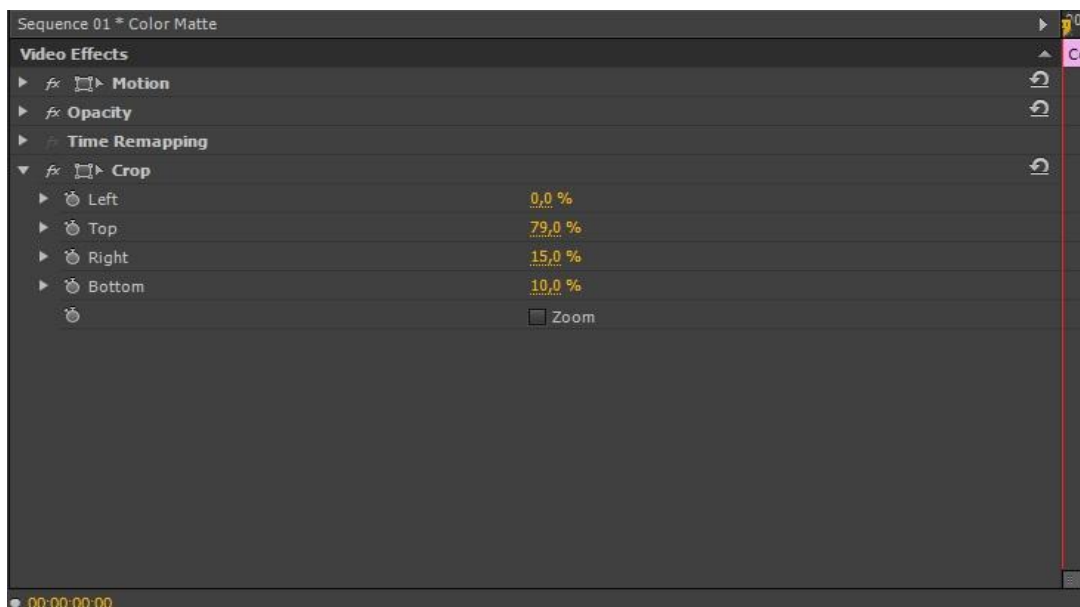

4.1.16 Color Matte2

4.1.17 Επιλογή χρώματος

Ύστερα εφαρμόζουμε το εφέ Crop στο color matte και αφήνουμε χώρο ίσα ίσα για το κείμενο που θα βάλουμε. Για να το κάνουμε αυτό πάμε στις ρυθμίσεις εφέ.

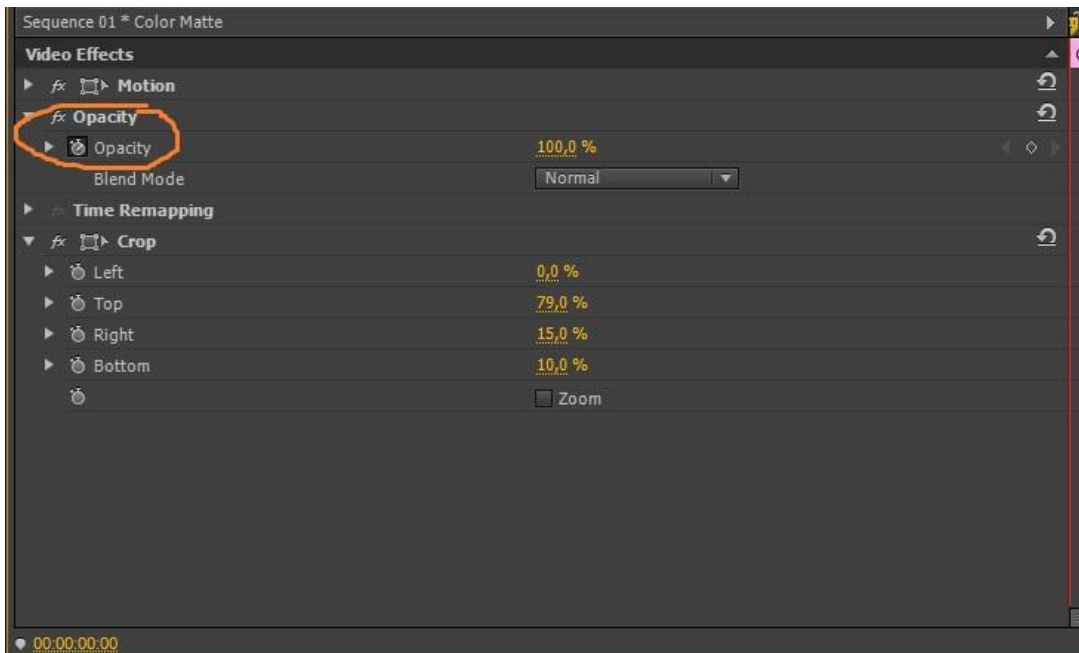

4.1.18 Ρυθμίσεις εφέ

4.1.19 Color matte ύστερα από τις ρυθμίσεις στο crop

Ρυθμίζοντας το opacity μπορούμε να κάνουμε τη λεζάντα διάφανη.

4.1.20 Ρύθμιση opacity

Τώρα μπορούμε να δημιουργήσουμε τον τίτλο τοποθεσίας και να τον τοποθετήσουμε ακριβώς πάνω στη λεζάντα.

4.1.21 Λεζάντα1

Θα μπορούσαμε να το αφήσουμε όπως έχει αλλά μπορούμε να το κάνουμε ακόμα πιο μοντέρνο βάζοντας κίνηση. Πατάμε πάνω στο matte και από τις ρυθμίσεις εφέ κλειδώνουμε στο right.

4.1.22 Λεζάντα2

...και από εκεί πάνω στο πρώτο καρέ που εμφανίζεται η λεζάντα και πάμε το crop στο 100% μέχρι να εξαφανιστεί από την οθόνη. Με την ίδια λογική κάνουμε και τον τίτλο αλλά επιλέγοντας το position.

4.1.23 Λεζάντα3

«Κλειδώνουμε» στο τελευταίο καρέ και εξαφανίζουμε τον τίτλο στο πρώτο μετακινώντας τις ενδείξεις.

4.1.24 Δυναμικό εφέ με κίνηση

Ρυθμίσεις-εφε: Ρύθμιση χρώματος και αντίθεσης με brightness and contrast. Καδράρισμα με warp stabilizer. Ρυθμίσεις ήχου με denoiser λόγω των ήχων από το αεροδρόμιο.

iv) Συνέντευξη άνεργης

Δραματοποίηση καθημερινότητας Εύης. Εμβόλιμα πλάνα χεριών και ακροατή για οπτικό ενδιαφέρον. Τίτλος παρουσίασης όπως και στη Βάσω.

Ρυθμίσεις-εφέ: Ρύθμιση χρώματος και αντίθεσης με auto contrast, equalize. Ρύθμιση ήχου με Spectral NoiseReduction.

v) Μετάβαση 2

Πλάνα μετρό. Εφέ τοποθεσίας.

Ρύθμιση χρώματος και αντίθεσης με brightness and contrast. Καδράρισμα με warp stabilizer. Ρύθμιση ήχου με Spectral NoiseReduction.

vi) Συνέντευξη Ψυχολόγου

Τίτλος παρουσίασης.

Ρυθμίσεις-εφέ: Ρύθμιση χρώματος και αντίθεσης με auto contrast, equalize. Ρύθμιση ήχου με Spectral NoiseReduction.

vii) Επίλογος

Πρωταρχικά χρήση πλάνων 16-3. Διαδρομή μετρό μέχρι ανάβαση σε επιφάνεια. Ελπιδοφόρα σημειολογία.

Τελικά προτιμήθηκε χρωματική και τοπική αλλαγή ώστε να είναι εμφανής η ελπίδα (πλάνα 21-9)

Ρυθμίσεις-εφέ: Ρύθμιση χρώματος και αντίθεσης με auto contrast, equalize. Ρύθμιση ήχου με Spectral NoiseReduction.

3. ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΠΛΑΝΟΥ-ΚΑΡΕ ΠΡΙΝ ΚΑΙ ΜΕΤΑ ΤΗ ΧΡΗΣΗ ΕΦΕ ΒΕΛΤΙΩΣΗΣ

Αν και δεν πρέπει εξαρχής να στηριζόμαστε στην διαδικασία του post για να καλύψουμε κενά ποιότητας ή σκηνοθεσίας, η διαδικασία μετεπαραγωγής μπορεί να αποδειχθεί σωτήρια.

Η κάμερα που χρησιμοποιήθηκε για αυτά τα γυρίσματα δεν είναι επαγγελματική οπότε οπτικά θαύματα δεν μπορούν να βγουν από το πουθενά. Έτσι προτιμήσαμε μια λιτή αλλά συγκεκριμένη χρήση εφέ βελτίωσης εικόνας. Έχουμε αναφερθεί και στο δεύτερο κεφάλαιο περιληπτικά ας δούμε τώρα και συγκριτικά κάποια πλάνα.

4.1.2.1 Απλή μορφή

4.1.2.2 Με χρήση Sharpen

4.1.2.3 Με χρήση equalize

Το equalize κάνει αμέσως τα χρώματα πιο ψυχρά αλλά τονίζει καλύτερα τις λεπτομέρειες που δεν είχαμε την δυνατότητα να το κάνουμε στο γύρισμα χωρίς φωτισμό.

4.1.2.4 Τελική μορφή με ρυθμίσεις φωτεινότητας και αντίθεσης

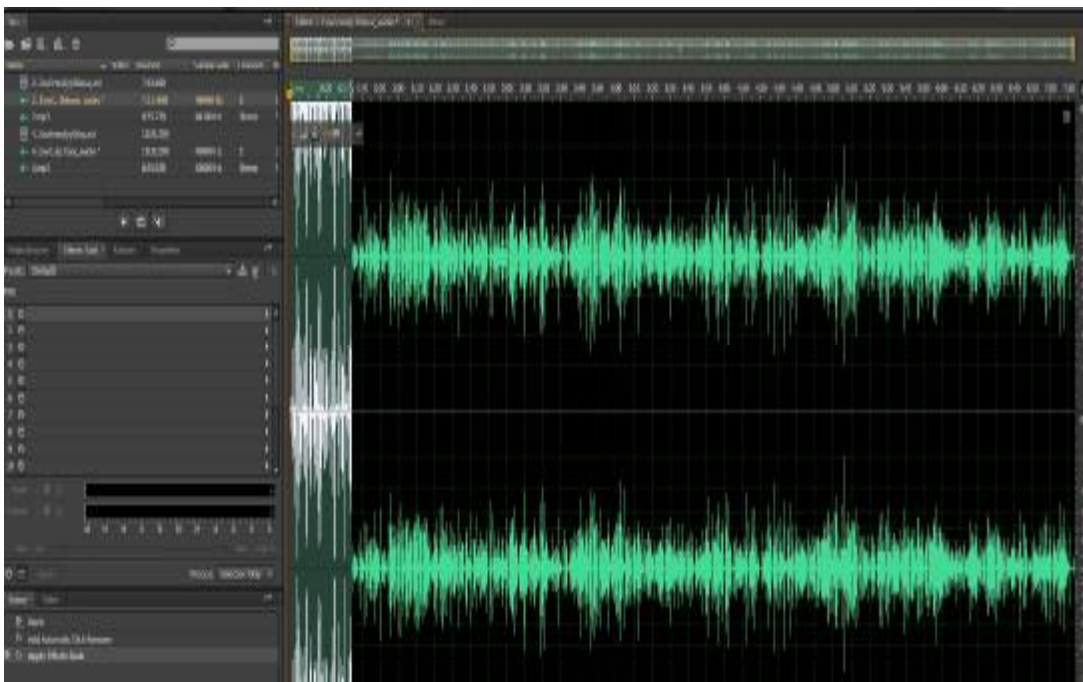
Και ιδού. Με το brightness and contrast τελειοποιήσαμε ακόμη και την έλλειψη επαγγελματικού φωτισμού. Βέβαια το έμπειρο μάτι ενός διευθυντή φωτογραφίας/κινηματογραφιστή μπορεί να αντιληφθεί ότι οι αλλαγές έγιναν στο πρόγραμμα επεξεργασίας αλλά τουλάχιστον το αποτέλεσμα είναι ευπαρουσίαστο και πάνω από όλα αντιληπτό.

4. ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΗΧΟΥ

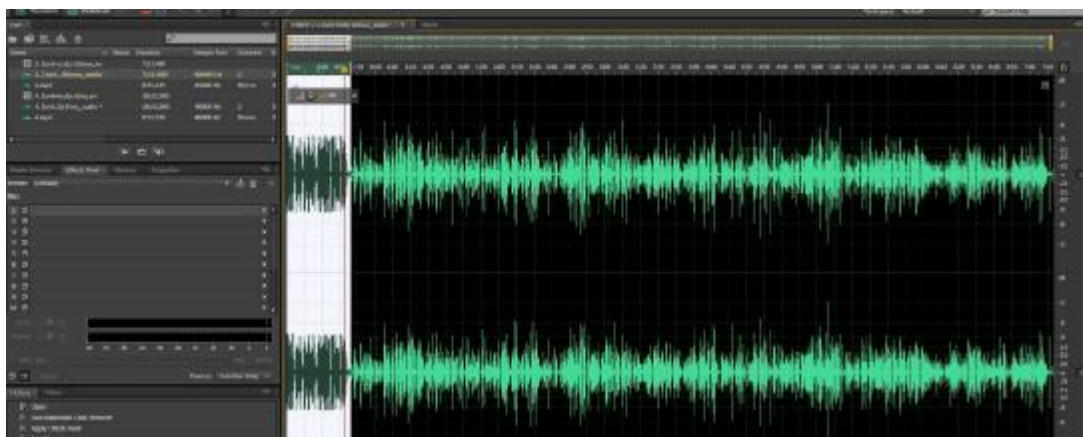
Καθώς δεν χρησιμοποιήθηκε ξεχωριστό μικρόφωνο για καταγραφή ήχου δεν χρειάστηκε συγχρονισμός με το βίντεο. Αν χρειαζόμαστε όμως κάτι τέτοιο το καλύτερο πρόγραμμα είναι το PluralEyes που ταιριάζει τα μήκη κύματος του ήχου με αυτόν του βίντεο.

Ωστόσο είτε σε σπικάζ είτε σε συνέντευξη κάποιες ομιλίες έχουν ιδιαίτερα υψηλή την ένταση χωρίς λόγο. Αυτό μπορεί να διορθωθεί με το Adobe Audition.

Για παράδειγμα, η ένταση στο σπικάζ που κάνει την εισαγωγή στην συνέντευξη της Βάσως είναι υψηλή και διαφέρει με τον ήχο της κάμερας όταν αρχίζει να μιλάει η Βάσω. Οπότε επιλέγουμε το κομμάτι αυτό και μειώνουμε την ένταση...

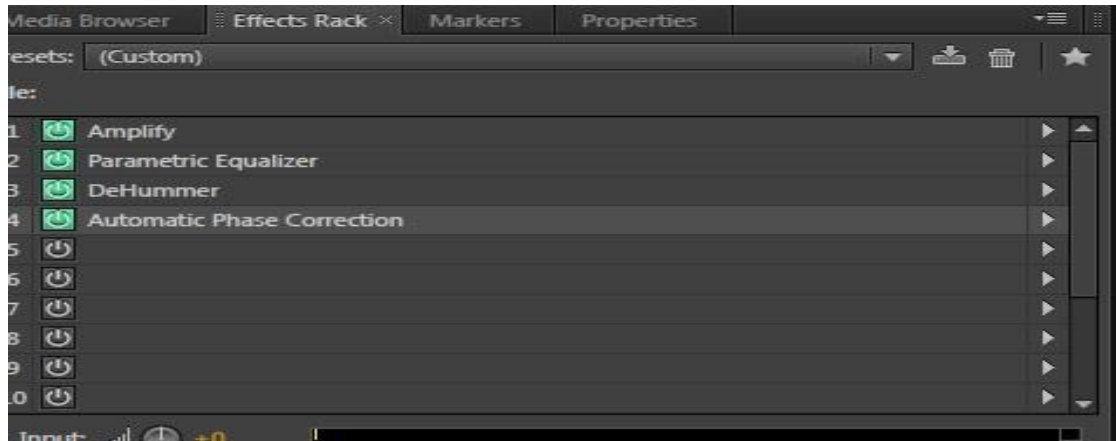
4.2.1 Επιλογή κυματομορφής

4.2.2 Adjust Amplitude

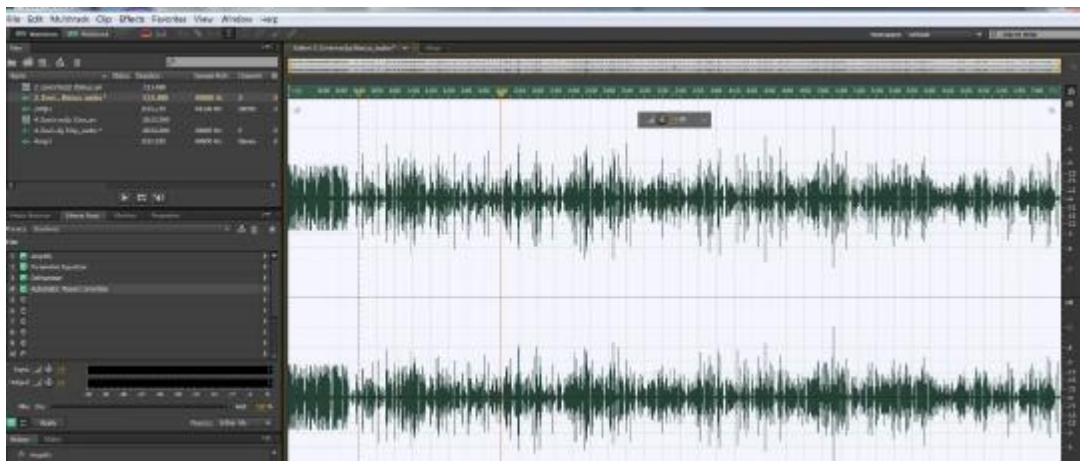
...και ισοσταθμίζουμε την κυματομορφή ώστε να ταιριάζει με αυτή της υπόλοιπης συνέντευξης.

Παραμένει ωστόσο θόρυβος και μια μικρή ηχώ λόγω κλειστού δωματίου. Αυτό μπορεί να διορθωθεί μέχρι ένα βαθμό από μια συγκεκριμένη γκάμα ηχητικών βελτιώσεων.

4.2.3 Επιλογή Εφέ

Αφού τα εφαρμόσουμε η κυματομορφή θα μοιάζει κάπως έτσι.

4.2.4 Τελικό αποτέλεσμα

4.2.5 ...και αποθήκευση

Προσοχή τώρα το αρχείο που σώσαμε θα πρέπει να αντικαταστήσει το παλιό αρχείο ήχου από το βίντεο στο Adobe Premiere. Απλά φορτώνουμε το αρχείο και το "ρίχνουμε" πάνω στο ήχο του βίντεο. Εξαγωγή και έτοιμο.

5. ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ TRAILER - ΣΚΗΝΟΘΕΣΙΑ ΜΕΣΩ ΜΟΝΤΑΖ

Το trailer στην βιομηχανία του κινηματογράφου καθαρά εμπορικά είναι η προώθηση του προϊόντος. Καλλιτεχνικά, όμως είναι κάτι παραπάνω. Είναι μια γεύση αυτού που πρέπει να περιμένει ο θεατής. Η περίληψη μιας ιστορίας και η συμπύκνωση των συναισθημάτων αυτής μέσα σε δύο ή περισσότερα λεπτά.

Παρότι ο τόνος του ντοκιμαντέρ είναι στρωτός και ήρεμος επιλέξαμε στο trailer να δώσουμε έναν αγχώδη τόνο, ένα βομβαρδισμό εικόνας και πληροφορίας. Ας δούμε βήμα βήμα αυτή τη διαδικασία.

4.3.1 Πλάνο Εισαγωγής

Ο θεατής δεν πρέπει να «πέσει στα βαθιά» αμέσως. Χρησιμοποιούμε ένα εισαγωγικό πλάνο τοποθεσίας και ύστερα μπαίνουμε στο θέμα.

4.3.2 Πρώτο πλάνο εμφάνισης θεματολογίας

Αμέσως μετά γενικό πλάνου κόσμου και εμφάνιση θεματολογίας με τίτλο που κατέχει το μεγαλύτερο μέρος της οθόνης. Σημείωση πως χρησιμοποιήσαμε πλάνα χωρίς την εφαρμογή του εφέ warp stabilizer οπότε η κάμερα έχει ένα ελαφρύ τρέμουλο που όμως εδώ έχει επαφή με το concept αφού αυτό που θέλουμε είναι να πετύχουμε είναι το άγχος.

4.3.3 Συνέχεια με πληροφορίες

Σημείωση δεύτερη πως το τρέιλερ δεν τονίζει μόνο την ανεργία των νέων αλλά το φαινόμενο γενικότερα. Αυτή τη θέση θα δοθεί εμμέσως με τα αποσπάσματα των συνεντεύξεων. Μέχρι στιγμής η διαδικασία μοντάζ είναι ιδιαίτερα απλή και σαφής. Χρησιμοποιούμε αποσπάσματα μικρής διάρκειας από το κανονικό ντοκιμαντέρ. Η «ρίψη» πλάνων στην οθόνη πρέπει να είναι συνεχής για να κρατάμε το ενδιαφέρον του θεατή.

4.3.4 Πρώτο εμβόλιμο πλάνο από συνέντευξη

Ρίχνουμε το πρώτο εμβόλιμο πλάνο συνέντευξης σε σημείο που λέει ότι πιο σαφές πάνω στο θέμα. Π.χ. η Βάσω εδώ αναφέρει την δυσκολία να ανεξαρτοποιηθεί από τη στιγμή που τα έξοδα είναι πολλά έρχοντας έτσι σε πλήρη αντιστοιχία με το προηγούμενο πλάνο και πληροφορία περί ανεργίας των νέων.

Από εδώ και πέρα η αναλογία πλάνων κόσμου και πλάνων συνεντεύξεων αλλάζει. Τα εμβόλιμα πλάνα τώρα είναι αυτά του εξωτερικού περιβάλλοντος.

Σημείωση σχετικά με τη γραμματοσειρά: Αλλάξαμε τη γραμματοσειρά που χρησιμοποιήθηκε στο τρέιλερ καθώς θέλαμε να είναι πιο έντονη, επιβλητική και πιο εύκολη στην ανάγνωση.

Εδώ να αναφέρουμε πως η μουσική επένδυση που επιλέξαμε είναι το μουσικό θέμα από την ταινία του Ντάρεν Αρονόφσκυ «π» (1997). Είναι ένα νευρώδες ηλεκτρονικό κομμάτι με σκοτεινές αποχρώσεις. Ο ρυθμός του αλλάζει όσο πάει προς το τέλος οπότε εκεί η εναλλαγή των πλάνων μας απέκτησε και αυτή τον ίδιο ρυθμό. Οπότε συνεντεύξεις και εξωτερικά πλάνα αλλάζουν ακόμα πιο γρήγορα. Ο ρυθμός ξαναπέφτει στο τέλος και ηρεμεί οπότε εκεί διαλέξαμε το zoom out της γιγαντοαφίσας της Ακρόπολης και την πιο ανησυχητική πληροφορία από όλες. Αυτή η πληροφορία είναι που θα μείνει και τελευταία στο μυαλό του θεατή μετά το τέλος του τρέιλερ.

4.3.5 Τελική πληροφορία με προοδευτικό zoom out

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Ντοκιμαντέρ φτιάχνονται για πολλούς λόγους αλλά συνήθως για κάτι όχι εύρυτατα γνωστό. Ή για κάτι που θα μελετηθεί από άλλη σκοπιά. Που θα προβληματίσει.

Στο ντοκιμαντέρ αυτό ασχοληθήκαμε μ' ένα χλιοειπωμένο θέμα και η μόνη σκοπιά που δεν θα σταματήσει ποτέ να είναι τετριμμένη είναι αυτή του ανθρώπου. Και εκεί εμείς στοχεύσαμε.

Από αυτούς που μίλησαν μέχρι τα κοντινά σε τύπους ανθρώπων που εκφράστηκαν με τα πρόσωπα τους η κάμερα προσπάθησε να αποτυπώσει τη μεγαλύτερη δυνατή ποικιλία. Να φτιάξει ένα μωσαϊκό απελπισίας, απογοήτευσης, ελπίδας, χαράς.

Στο μοντάζ συνέβη το ίδιο πράγμα. Τονισμός κοντινών και γενικά μόνο για να δείξουν αποστασιοποίηση όταν πλέον η θεματολογία άρχιζε να γίνεται "δύσπεπτη".

Ελπίζουμε και εμείς να είμαστε ένας μικρός κόκκος στον προβληματισμό πάνω στο φαινόμενο. Αν και ο προβληματισμός είναι κάτι που θέλαμε να μπει σε δεύτερη μοίρα και να τονιστεί η ενημέρωση πως υπάρχει στήριγμα και πως τίποτα δεν έχει χαθεί μια και καλή.

ΑΝΑΦΟΡΕΣ

[1] DVD Talk, 2007. [online] Ημερομηνία προσπέλασης: 10-5-17 (http://www.dvdtalk.com/interviews/bruce_campbell_1.html)

[2] [online] Ημερομηνία προσπέλασης: 5-5-17 (<http://www.rnews.gr/el/news.php?n=1493>).

[3] Sergei, Eisenstein M., Dziga, V., Kuleshov, L., et al., 2003. *Το μοντάζ*. Αθήνα: Αιγόκερως.

[4] Siety, E., 2007. *Το πλάνο*. Αθήνα: Πατάκης.

[5] Αθανασάτου, Γιάννα, et al., 2009. Στο: Στάθη, Ειρήνη (επιμ.) *Ντοκιμαντέρ, μια άλλη πραγματικότητα*. Αθήνα: Αιγόκερως.

[6] Ελληνική Στατιστική Αρχή, 2017. *Η Ελληνική Οικονομία*. [online] Ημερομηνία προσπέλασης: 3-2-17 (<http://www.statistics.gr/the-greek-economy>).

[7] Μπαβέλλας, Δ., 2016. *Σημειώσεις σεμιναρίων σκηνοθεσίας του 92art*.

[8] Νομικά Επίλεκτα, 2017. [online] Ημερομηνία προσπέλασης: 5-5-17 (<http://www.nomika-epilekta.gr/arthra/koinonika-arthra/i-anergia-ton-neon>).

[9] Στεφανή, Εύα, 2007. *10 ΚΕΙΜΕΝΑ ΓΙΑ ΤΟ ΝΤΟΚΙΜΑΝΤΕΡ*. Αθήνα: Πατάκης.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Απομαγνητοφώνηση συνεντεύξεων

1. Συνέντευξη Βάσως

Ερώτηση: Βάσω, πώς και μένεις με τους γονείς σου ακόμα;

Απάντηση: Αναγκαστικά. Εφόσον τελειώσα την σχολή μου και δουλειά με αρκετά χρήματα δεν υπάρχει πώς τώρα θα νοικιάσω σπίτι, θα πρέπει να πληρώνω ενοίκια, ΕΥΔΑΠ, ΔΕΗ και όλα αυτά...

Ερώτηση: Τι έχεις σπουδάσει;

Απάντηση: Φιλολόγος, στην Αθήνα, στο ΦΠΨ. Σκέψου την τελειώσα...

Ερώτηση: Ήταν κάτι που ήθελες (να σπουδάσεις);

Απάντηση: Ναι, ναι. Ήταν η πρώτη επιλογή. Και σκέψου τελειώνω στα έξι χρόνια και το πρώτο πράγμα που κάνω είναι να πάω σε φροντιστήρια, ξέρεις, τα γνωστά φροντιστήρια εδώ και στο Μαρούσι κι αυτά και μου έλεγαν, ξέρω εγώ, κάτι τιμές τύπου τρία ευρώ η ώρα και αν σκεφτείς την ασφάλιση μου, δεν θα 'μενε. Τι θα 'μενε ένα ευρώ, ας πούμε; Να το κάνεις τι;

Ερώτηση: Οπότε ήταν αρκετά λίγα τα χρήματα.

Απάντηση: Ναι, ναι, πολύ χάλια.

Ερώτηση: Οπότε δεν δούλεψες καθόλου στο φροντιστήριο;

Απάντηση: Όχι, δεν δούλεψα. Σκέψου ότι η δουλειά, η πρώτη που έκανα και την έκανα για αρκετά χρόνια ήταν σε φούρνο, εδώ στη γειτονιά.

Ερώτηση: Πριν μου πεις για τον φούρνο, να σε ρωτήσω, για ΑΣΕΠ σ' ενδιαφέρει;

Απάντηση: Ναι. Θα το ήθελα αλλά σκέψου ότι ΑΣΕΠ έχει να γίνει πάρα πολλά χρόνια και τα μόρια για να τα μαζέψεις είναι πάρα πολύ δύσκολο. Χρειάζεται να έχεις χίλια δύο χαρτιά, ας πούμε, και θα πάρουν ανθρώπους που (έχουν) προτεραιότητα.

Ερώτηση: Και τώρα οικονομικά πως τα βγάζεις; Στον φούρνο;

Απάντηση: Κοίτα, δουλεύω στον φούρνο. Δούλευα, βασικά στον φούρνο αλλά είχα και κάποια ιδιαίτερα απλά σκέψου ότι φέτος τον Σεπτέμβρη ο φούρνος πλέον δεν μπορούσε να έχει άλλον υπάλληλο λόγω κρίσης. Σκέψου τις ώρες που δούλευα εγώ κανονικά, τώρα, Κυριακή, ας πούμε, εγώ δούλευα πάντα. Αυτή τη στιγμή ο φούρνος είναι κλειστός.

Ερώτηση: Οπότε εσύ με φούρνο και ιδιαίτερα δούλευες στην ουσία επτά μέρες την εβδομάδα;

Απάντηση: Ναι. Τα ιδιαίτερα όμως πολύ...

Ερώτηση: Σου έμενε καθόλου χρόνος ή είχες μόνο χρόνο για να δουλεύεις, για να τα βγάζεις οικονομικά;

Απάντηση: Μόνο δουλειά και πάλι δουλειά χωρίς να μπορείς να νοικιάσεις ένα σπίτι και να κάνεις αυτά που θες, π.χ. ταξίδια ή στιδήποτε, ας πούμε, ήταν λίγο δύσκολα.

Ερώτηση: Και τώρα; Από 'δώ και πέρα τι σκέφτεσαι να κάνεις;

Απάντηση: Κοίτα. Εεε... Έχω ξεκινήσει νοηματική από πέρσι.

Ερώτηση: Ωραίο. Ενδιαφέρον.

Απάντηση: Ναι. Σκέψου ότι η νοηματική σου δίνει εξειδίκευση στον κλάδο μου γιατί φιλόλογοι...

Ερώτηση: Είναι κάτι διαφορετικό.

Απάντηση: Και αυτό. Και φιλόλογοι είμαστε πάρα πολλοί, δηλαδή, οκ, σπουδάζεις φιλόλογος. Μετά όλοι κάνουν και λίγο ειδική αγωγή... Είμαστε πάρα πολλοί.

Ερώτηση: Η νοηματική έχει σχέση με την ειδική αγωγή ή όχι;

Απάντηση: Η ειδική αγωγή είναι σε παιδιά με αυτισμό, η νοηματική είναι μόνο σε κωφούς ανθρώπους.

Ερώτηση: Α.

Απάντηση: Είναι σκέψου τέσσερα χρόνια όπου αν το τελειώσεις και πάρεις την επάρκεια των τεσσάρων χρόνων, μπορείς να δουλέψεις σε σχολεία κωφών, μπορείς να δουλέψεις ως διερμηνέας. Είναι πάρα πολλά πράγματα που μπορείς να κάνεις.

Ερώτηση: Και πόσο καιρό κάνεις νοηματική;

Απάντηση: Τώρα είμαι στο δεύτερο έτος ουσιαστικά.

Ερώτηση: Οπότε έχεις περίπου άλλο τόσο.

Απάντηση: Ναι.

Ερώτηση: Και που μπορείς να το χρησιμοποιήσεις; Που μπορεί να σου χρησιμεύσει η νοηματική;

Απάντηση: Η νοηματική, σκέψου, θεωρείται από τα πιο καλά πτυχία που μπορεί να έχει ένα άνθρωπος. Εεε... (Χρειάζεται) και σε σχολεία και σε ιδιαίτερα και σε πάρα πολλά πράγματα.

Ερώτηση: Δεν πρέπει να είναι πολύ διαδεδομένο.

Απάντηση: Όχι είναι από αυτά που είναι λίγο σπάνια. Είναι και πάρα πολύ δύσκολη. Δηλαδή δεν είναι κάτι το εύκολο. Είναι εντελώς διαφορετική νοοτροπία.

Ερώτηση: Όλη αυτή η κατάσταση σου δημιουργεί άγχος; Με την κρίση;

Απάντηση: Ναι. Δηλαδή, σκέψου, ότι θα ήθελα να είχα μια σίγουρη δουλειά. Να μην χρειάζεται, ξέρω 'γω, να δουλεύεις σε τρεις διαφορετικές δουλειές. Θα ήθελα μια σίγουρη δουλειά με κάποια σίγουρα λεφτά ώστε να μπορώ να νοικιάσω ένα σπίτι και να κάνω και άλλα, δηλαδή, δυσκολεύομαι και εγώ και άνθρωποι της ηλικίας μας, το ίδιο μου λένε.

Ερώτηση: Οπότε λόγω της κατάστασης έχεις σκεφτεί καθόλου να πας εξωτερικό;

Απάντηση: Όχι. Δεν με ενδιαφέρει καθόλου. Καθόλου όμως. Δεν μου αρέσει καθόλου αυτή η ιδέα. Προτιμώ, ας πούμε, επαρχία. Μου είναι πιο εύκολο να το σκεφτώ.

Ερώτηση: Έχεις δοκιμάσει κάτι στην επαρχία;

Απάντηση: Δεν έχω δοκιμάσει αλλά έχω σκεφτεί. Για παράδειγμα εγώ κατάγομαι από την Μυτιλήνη. Είχα σκεφτεί σοβαρά το ενδεχόμενο μετά το καλοκαίρι να πάω στην Μυτιλήνη, να βρω μια δουλειά άσχετη στην αρχή, να νοικιάσω ένα σπίτι και σιγά σιγά να φτιάξω εκεί πέρα τα ιδιαίτερα μου.

Ερώτηση: Είναι εύκολο όμως για κάποιον που έχει μεγαλώσει σε μια μεγαλούπολη να πάει να μείνει στην επαρχία;

Απάντηση: Νομίζω πως αυτό είναι στον άνθρωπο. Εμένα, ας πούμε, μου αρέσει η ιδέα αυτή διότι ξέρω ότι εκεί ο χρόνος είναι περισσότερος. Είναι πιο κλειστή η κοινωνία οπότε μπορείς να εξαπλωθείς ως φιλόλογος και πιστεύω πως αν δουλέψεις μπορείς να το κάνεις, δηλαδή, αν έχεις διάθεση να δουλέψεις, να το προσπαθήσεις και σκέψου ότι εγώ είμαι φιλόλογος, μπορώ να κάνω σε δημοτικό, σε γυμνάσιο, σε λύκειο, σε κωφό παιδί, σε παιδί με αυτισμό. Μπορώ να κάνω τόσα πράγματα. Θεωρώ πως δεν είναι τόσο δύσκολο.

Ερώτηση: Θεωρείς πως στην επαρχία, στην Μυτιλήνη, θα έχεις λιγότερο άγχος;

Απάντηση: Σίγουρα. Σκέψου ότι μόνο και μόνο η φύση εκεί σε βοηθάει για να μην έχεις άγχος. Εδώ, σκέψου, ότι πέρασα και φάση με κρίση πανικού και όταν ήμουν...

Ερώτηση: Τι είναι η κρίση πανικού;

Απάντηση: Άγχος. Ιδιαίτερο άγχος. Δηλαδή δεν μπορείς να κοιμηθείς, δεν μπορείς να μπεις στα μέσα, ιδιαίτερα όταν ήμουν φοιτήτρια, δηλαδή, εκεί πριν τελειώσω που έλεγες Παναγία μου, τώρα τι θα κάνω και έβλεπα και λίγο την κατάσταση στον φούρνο ότι μειώνονται οι ώρες.

Ερώτηση: Ήταν κάτι που σε πίεζε ψυχολογικά οπότε κάπως σου έβγαινε.

Απάντηση: Μπράβο. Και ήταν μπορώ να σου πω από τις πιο δύσκολες περιόδους και δεν ήμουνα μόνο εγώ. Φαντάσου ότι πήγαινα διακοπές και έβρισκα κορίτσια που μου έλεγαν «Να έχω εγώ κρίση πανικού», «Και εγώ», «Και εγώ» και ήμασταν πάρα πολλοί.

Ερώτηση: Όλοι από τον ίδιο λόγο;

Απάντηση: Ναι, οι περισσότεροι έχουν αυτό το άγχος «και τώρα τι;», «και τώρα τελειώσε», «και τι θα γίνει».

Συμβουλευτήκες κάποιον ειδικό γι' αυτό;

Απάντηση: Ναι, δεν νομίζω ότι μπορείς να το ξεπεράσεις κάπως αλλιώς. Και σκέψου ότι έκανα και δύο χρόνια ψυχοθεραπεία πάνω σ' αυτό και ήταν ο άνθρωπος που με βοήθησε να προγραμματίσω λίγο τα πράγματα, να μην αγχώνομαι τόσο αφού είναι γενικό φαινόμενο δεν είμαι μόνο εγώ που είμαι άνεργη και έχω τόσες λίγες ώρες και με βοήθησε να βρω κάτι πιο εξειδικευμένο ώστε θα με βοηθούσε στη δουλειά μου...

Ερώτηση: Η νοηματική;

Απάντηση: Η νοηματική ήταν δική του πρόταση.

Ερώτηση: Ήταν κάτι που σε βοήθησε τότε.

Απάντηση: Ναι δεν έχεις ιδέα. Καμμία σχέση το πριν και το τώρα. Βέβαια και τώρα υπάρχει άγχος εννοείται αλλά τουλάχιστον υπάρχει ένα πρόγραμμα στη ζωή μου.

Ερώτηση: Επομένως αν σου δινόταν η ευκαιρία να διαλέξεις ξανά τι σχολή θα μπορούσες να ακολουθήσεις,τι επάγγελμα μάλλον θα μπορούσες να ακολουθήσεις θα διάλεγες το ίδιο;

Απάντηση: Ναι παρόλο που είναι δύσκολο και παρόλο που είμαστε τόσοι πολλοί νομίζω ότι αυτό είναι που θέλω να κάνω και αυτό είναι που θα παλέψω. Ακόμα και αν αυτό γίνει στην Μυτιλήνη ή στη Σάμο ή οπουδήποτε αλλού νομίζω ότι αυτό είναι που θα συνεχίσω. Προσπαθώ!

2. Συνέντευξη Εύης

Ερώτηση: Πως το πήρες απόφαση να πας εξωτερικό;

Απάντηση: Ήθελα πολύ να σπουδάσω στο εξωτερικό, δηλαδή, το είχα στόχο από τότε που τελείωσα το πτυχίο μου να φύγω για μεταπτυχιακό στην Αγγλία, συγκεκριμένα, ήτανε κάτι που το ήθελα πάρα πολύ, το είχα βάλει σαν στόχο και γι' αυτό πήγα για να κάνω το πρώτο μου μεταπτυχιακό στο marketing. Αργότερα αποφάσισα, δηλαδή μετά από ένα χρόνο να συνεχίσω και να κάνω ένα δεύτερο μεταπτυχιακό στη διοίκηση ανθρώπινου δυναμικού και μετά,

σκέφτηκα, από τη στιγμή που έχω κάνει τα δύο μεταπτυχιακά έχω εγκλιματιστεί με το περιβάλλον, με τη ζωή στην Αγγλία, έχω μπει σ' ένα ρυθμό, εν τοιαύτη περίπτωση, θα ήτανε πάρα πολύ καλό (και για το βιογραφικό μου μετέπειτα) να βρω και μια δουλειά ώστε να πάρω και μια επαγγελματική κατάρτιση στο εξωτερικό και δη στον κλάδο μου που είναι πάρα πολύ σημαντικό και ένα έξτρα.

Ερώτηση: Στην ουσία πήγες για σπουδές όχι για δουλειά.

Απάντηση: Βασικός λόγος που έφυγα, ο κύριος και ο μόνος, ήταν για να κάνω το μεταπτυχιακό μου στο marketing.

Ερώτηση: Πόσο καιρό έκατσες εκεί;

Απάντηση: Ήταν σχεδ...

Ερώτηση: Καταρχάς, ήσουν Αγγλία όχι όμως Λονδίνο, κάπου επαρχία.

Απάντηση: Όχι, ήμουν Βόρεια Αγγλία, η πόλη λέγεται Σάδερλαντ, είναι βορειοανατολική Αγγλία. Είναι έξω από το Νιούκαστλ που είναι μια μεγάλη πόλη, φαντάσου δύο ώρες από το Εδιμβούργο.

Ερώτηση: Πόσο έκατσες εκεί;

Απάντηση: Έκατσα σχεδόν τέσσερα χρόνια.

Ερώτηση: Αρκετό διάστημα.

Απάντηση: Ναι, αρκετό διάστημα. Πήγα από το '11 και έφυγα 31 Μαρτίου του '15.

Ερώτηση: Και με τι ακριβώς ασχολήθηκες;

Απάντηση: Μετά τα δύο μου μεταπτυχιακά, ο πρώτος μου χρόνος ήταν το μεταπτυχιακό μου στο μάρκετινγκ και ο δεύτερος χρόνος ήταν στη διοίκηση ανθρώπινου δυναμικού. Μετά δούλεψα στο πανεπιστήμιο, βρήκα δουλειά στο Τμήμα Ανθρώπινου Δυναμικού και ήμουν υπεύθυνη για την διεκπεραίωση και τον όλο συντονισμό των εκπαιδευτικών προγραμμάτων που παρέχει το πανεπιστήμιο στους υπαλλήλους του.

Ερώτηση: Υπεύθυνη σχετικά θέση.

Απάντηση: Ναι υπεύθυνη θέση, πολύ ενδιαφέρον αυτό που έκανα, απλά ήμουν τυχερή γιατί βρήκα άμεσα στο αντικείμενο μου, δεν ήταν δηλαδή ότι δούλεψα στο τμήμα, ήμουν στο Training and development που είναι Εκπαίδευση και Ανάπτυξη, που ήταν και το θέμα της πτυχιακής μου. Οπότε ήμουν άμεσα σ' αυτό που ήθελα, σ' αυτό που με ενδιέφερε.

Ερώτηση: Το κλίμα εκεί στη δουλειά πως ήταν;

Απάντηση: Ήταν ένα εξαιρετικό κλίμα, χωρίς να λείπουν δύσκολες μέρες, εντάσεις, πίεση και όλα αυτά που έχει ένα επαγγελματικό περιβάλλον αλλά όσον αφορά τη σχέση μου με τους ανώτερους μου και τους ανθρώπους που δουλεύαμε καθημερινά μαζί, οι σχέσεις και το κλίμα ήταν άριστο.

Ερώτηση: Και αφού ήταν τόσο καλά γιατί επέστρεψες;

Απάντηση: Επέστρεψα αρχικά γιατί έληξε η σύμβαση μου. Η σύμβαση ήταν δέκα μήνες, όπως είναι μια κλασική σύμβαση, θέλω να πω ότι υπάρχουν πανεπιστήμια, πολλοί εργοδότες κάνουν μια δεκάμηνη σύμβαση, κάνουν συμβόλαιο, γιατί η σύμβαση μπορεί να ακούγεται κάπως, είναι κανονικό συμβόλαιο. Και βάση αυτού αποφασίσα να γυρίσω πίσω και να ψάξω δουλειά στην Ελλάδα από τη στιγμή που εαν συνέχιζα σε μια άλλη δουλειά στην Αγγλία, έψαχνα και έβρισκα κάπου αλλού δουλειά, θα ήταν κάτι πιο μακροπρόθεσμο, θα έμπαινα σε μια άλλη λογική...

Ερώτηση: Θα σε δέσμευε δηλαδή.

Απάντηση: Ναι, θα με δέσμευε υπό την έννοια ότι η πρώτη σου δουλειά όταν μάλιστα δεν έχεις και πρότερη επαγγελματική εμπειρία, όπως εγώ που δεν είχα ξαναδουλέψει ποτέ στη ζωή μου είναι και λίγο για να πάρεις το κολάι, που λέμε, να πάρεις λίγο να συνηθίσεις το περιβάλλον, το αντικείμενο, να μάθεις πράγματα ενώ μια δεύτερη δουλειά είναι κάτι το πιο μακροπρόθεσμο, κάτι το πιο δεσμευτικό, κάτι πιο σίγουρο, πιο σοβαρό. Οπότε ήθελα να πω ότι γύρισα πίσω στη χώρα μου από τη στιγμή που δεν ήταν αυτός ο σκοπός μου να φύγω στο εξωτερικό για να βρω δουλειά, ήταν για να σπουδάσω και μετά για να έχω μια επαγγελματική προοπτική για το βιογραφικό μου. Γυρνώντας εδώ και βρίσκοντας μια δουλειά εδώ.

Ερώτηση: Ήταν ένα πάτημα για να έρθεις μετά εδώ.

Απάντηση: Ακριβώς και πέρασαν σχεδόν τέσσερα χρόνια, δηλαδή έκανα τον κύκλο μου, αυτά που ήθελα να πετύχω και να καταφέρω τα κατάφερα στην Αγγλία.

Ερώτηση: Ο μισθός εκεί; Ήταν ικανοποιητικός;

Απάντηση: Ο μισθός εκεί ήταν πάρα πολύ καλός. Δούλευα Δευτέρα με Παρασκευή, ήμουν part time, ήμουν οχτώμιση με μιάμιση...

Ερώτηση: Είναι το αντίστοιχο με το ελληνικό;

Απάντηση: Είναι το αντίστοιχο με το ελληνικό, ναι. Και κάποιες μέρες έκανα υπερωρίες. Δευτέρα με Παρασκευή όταν υπήρχαν κάποια συγκεκριμένα πρότζεκτ που έπρεπε να φέρω εις πέρας όπου εκεί πληρωνόμουν εξτρά τις ώρες που ήμουν στο γραφείο, που ήταν ένα κανονικό οχτάωρο.

Ερώτηση: Οπότε στην ουσία τα έξοδα σου τα πλήρωνες μόνη σου, προφανώς.

Απάντηση: Τα έξοδα μου, ναι. Το ενοίκιο του σπιτιού μου, τα ρεύματα μου, τα τηλέφωνα μου, τα ίντερνετ μου τα πλήρωνα όλα εγώ.

Ερώτηση: Φαντάζομαι εκεί θα είναι και πιο ακριβά τα ενοίκια, βέβαια.

Απάντηση: Είναι ακριβά τα ενοίκια, εξαρτάται βέβαια από το που θέλει να μείνει κανείς. Δηλαδή υπάρχουν πάρα πολλές επιλογές, όσον αφορά ένα σπίτι. Μπορείς να βρεις ένα σπίτι με 300 λίρες, μπορείς...

Ερώτηση: Έμενες σε κάποια εστία, κάτι τέτοιο; Φοιτητική, ας πούμε;

Απάντηση: Μπορείς να μείνεις σε φοιτητική εστία αλλά μόνο κατά τη διάρκεια που είσαι φοιτητής. Από τη στιγμή που σταματήσεις να δηλώνεις φοιτητής βρίσκεις κάπου αλλού. Ωστόσο και σ' ένα κανονικό σπίτι μπορείς να βρεις... Οι τιμές κυμαίνονται. Δηλαδή αν δεν μπορείς να είσαι στο κέντρο, δεν είναι καινούργιο το κτίριο, τα παλιά τα κλασικά αγγλικά σπίτια που ξέρουμε, μπορείς να βρεις από 350 λίρες μέχρι και 850 λίρες. Εμένα το σπίτι μου επειδή ήταν στην καλύτερη πολυκατοικία του Σάδερλαντ, που δεν έχει και πολλές πολυκατοικίες γιατί όπως και προείπα είναι μια μικρή πόλη, ήταν 700 λίρες το μήνα που θεωρείται ένα μεγάλο ενοίκιο.

Ερώτηση: Να σε ρωτήσω και όταν τελειώσες τις σπουδές είπες ότι βρήκες κατευθείαν τη δουλειά ή πέρασε κάποιο διάστημα που δεν έκανες κάτι;

Απάντηση: Πέρασε ένα τετράμηνο στο οποίο δεν είχα βρει τη δουλειά. Έψαχνα γενικά για να κάνω πρακτική...

Ερώτηση: Στο συγκεκριμένο.

Απάντηση: Στο συγκεκριμένο αντικείμενο πάντα και μετά από τέσσερις μήνες άνοιξε η θέση στο πανεπιστήμιο και με πήραν.

Ερώτηση: Τον καιρό που ήσουν άνεργη εκεί; Πόσο διάστημα ήταν;

Απάντηση: Ήταν πέντε μήνες, πες, όπου έπαιρνα επίδομα ανεργίας από το κράτος διότι ήμουν εγγεγραμμένη στον αντίστοιχο ΟΑΕΔ της Αγγλίας, Job Center λεγόταν, το οποίο με βοήθησε στέλνοντας το βιογραφικό σε διάφορες εταιρείες της περιοχής, πάντα μιλάμε για εκείνη την περιοχή και περιοχές σε μικρή απόσταση.

Ερώτηση: Οπότε σε βοήθησαν ακόμα και ας μην ήσουν από εκεί.

Απάντηση: Δεν έχει να κάνει καθόλου το αν είσαι ή δεν είσαι από εκεί. Από τη στιγμή που είσαι εγγεγραμμένος και είσαι κάτοικος Αγγλίας και πληρώνεις κανονικά στην δική τους αντίστοιχη εφορία και ζεις και έχεις βγάλει ΑΦΜ, γιατί είναι σημαντικό να βγάλεις ΑΦΜ, έχεις το δικαίωμα να βγάλεις ΑΦΜ και από εκείνη τη στιγμή εκείνοι έχουν την υποχρέωση να σου παρέχουν κατά τη διάρκεια που είσαι άνεργος τουλάχιστον για 6 μήνες κάποια επιδόματα.

Ερώτηση: Ήταν και άλλοι Έλληνες για τον ίδιο ακριβώς λόγο;

Απάντηση: Ναι, ναι, βεβαίως.

Ερώτηση: Δεν έβρισκαν κάποια δουλειά στην Ελλάδα και ήρθαν εκεί για κάποια δουλειά;

Απάντηση: Έχω φίλους οι οποίοι πήγαν στην Αγγλία για να βρουν δουλειά αλλά επίσης και πάρα πολλούς για σπουδές με την προοπτική βέβαια ότι τελειώνοντας τις σπουδές τους θα βρουν μια δουλειά εκεί.

Ερώτηση: Άρα ο λόγος που γύρισες στην Ελλάδα ήταν γιατί ήθελες να δοκιμαστείς και εδώ σε κάποια πράγματα.

Απάντηση: Σίγουρα, ναι. Από τη στιγμή που έκλεισα αυτά τα τέσσερα χρόνια στην Αγγλία και ολοκλήρωσα και την επαγγελματική μου κατάρτιση, την εμπειρία που απέκτησα, ήθελα με το να μην έχω κιάλας σκοπό τουλάχιστον τώρα, να μείνω μόνη μόνιμα στην Αγγλία, να γυρίσω πίσω στην Ελλάδα και να δοκιμάσω και τις δυνατότητες εδώ, κυνηγώντας μια δουλειά εδώ, στη χώρα μου.

Ερώτηση: Πόσο διάστημα είναι που έχεις γυρίσει;

Απάντηση: Είμαι σχεδόν 10 μήνες στην Ελλάδα. Αυτούς τους 10 μήνες έχω κάνει έρευνα για εύρεση εργασίας, έχω κάνει κάποιες συνεντεύξεις με εταιρείες, έχω στείλει πάρα πολλά βιογραφικά, σε σημείο που να μην θυμάμαι που έχω στείλει, ψάχνω συνέχεια, παρατηρώ, μπαίνω σε εταιρείες, δίνω βιογραφικά σε εταιρείες που δεν ανοίξει θέσεις εργασίας για να έχουν το βιογραφικό μου σε περίπτωση που ανοίξουν...

Ερώτηση: Υπήρξε κάτι θετικό από αυτά; Πηγες σε κάποια συνέντευξη;

Απάντηση: Ναι, έχω κάνει συνεντεύξεις με εταιρείες του ασφαλιστικού κλάδου, του λογιστικού κλάδου επίσης, στον τουριστικό κλάδο έχω κάνει μια συνέντευξη πρόσφατα ωστόσο αυτό που παρατηρώ είναι ότι λόγω της κατάστασης και της αβεβαιότητας που υπάρχει αυτή τη στιγμή, στον οικονομικό τομέα, λόγω της κρίσης, λόγω των εξελίξεων σ' όλους τους κλάδους, δηλαδή με καινούργια μέτρα, με αλλαγές σε κάποια νομοθετικά πλαίσια που επηρεάζουν άμεσα ειδικά τον ιδιωτικό τομέα γιατί όπου εγώ απασχοληθώ θα είναι κυρίως στον ιδιωτικό τομέα, είναι διοίκηση επιχειρήσεων, είναι μάρκετινγκ, είναι ανθρώπινο δυναμικό, έχει να κάνει με εταιρείες, με πολυεθνικές, σίγουρα δεν είναι ο δημόσιος κλάδος.

Ερώτηση: Ψάχνεις και μέσω γνωστών;

Απάντηση: Μέσω της επαφής με διάφορες εταιρείες που έχει η μαμά μου λόγω του επάγγελματός της έχει στείλει το βιογραφικό μου σε εταιρείες, έχει μιλήσει με φίλους της επειδή έχει επαφές με τον Σύνδεσμο Ελλήνων Βιομηχάνων και με το ΕΔΕΑ είχε την δυνατότητα να προσεγγίσει κάποιους ανθρώπους και να πει: «ξέρετε, η κόρη μου έχει σπουδάσει αυτό και αυτό...» Οπότε υπάρχει και από εκεί μια βοήθεια σημαντική με την έννοια ότι υπάρχει ένα networking αρκετά διευρυμένο...

Ερώτηση: Είναι στην ουσία πόσο; 8 μήνες που ψάχνεις;

Απάντηση: Ναι, σίγουρα ένα οχτάμηνο γιατί ερχόμενη εδώ έπεσα και μέσα στο καλοκαίρι οπότε πάντα το καλοκαίρι είναι μια νεκρή περίοδος. Έγιναν και τα capital controls οπότε και αυτό είχε να κάνει, επηρέασε άμεσα, πάγωσε η αγορά, πάγωσαν όλοι, δεν μπορούσαν να κάνουν προσλήψεις γιατί δεν ξέραν ποια θα ήταν η εξέλιξη και επίσης αυτό που έχω παρατηρήσει είναι ότι πάρα πολλές εταιρείες, μεγάλες εταιρείες, εννοώ εταιρείες με θετικό πρόσημο που έχουν αντιμετωπίσει μεγάλο πρόβλημα στην κρίση, δεν έχουν κλείσει, δεν είναι στα πρόθυρα του να κλείσουν, έχουν ακόμα θέσεις τις οποίες τις έχουν γύρω στους 6-7 μήνες και δεν έχουν κάνει ακόμα κάποια πρόσληψη... Είχαν προκυρήξει θέσεις τις οποίες τις έχουν ακόμα.

Ερώτηση: Άρα φαίνεται ότι κάπου έχουν παγώσει.

Απάντηση: Έχουν παγώσει ναι. Δηλαδή έχει τύχει στον κλάδο των λογιστικών, να έχω κάνει συνέντευξη με την εταιρεία, να έχω περάσει από την αξιολόγηση, να έχουν άλλες τρεις κοπέλες αξιολογηθεί εκείνη τη μέρα όπως εγώ και παρόλα αυτά η συγκεκριμένη εταιρεία να συνεχίζει να διαφημίζει την συγκεκριμένη θέση που σημαίνει ότι δεν έχει γίνει καμμία επίσημη πρόσκληση και είναι ακόμα ανοιχτή, είναι ακόμα κενή.

Ερώτηση: Και τώρα πως το βλέπεις μελλοντικά; Πόσο διάστημα θα δώσεις στον εαυτό σου να το ψάχνεις;

Απάντηση: Σίγουρα θα συνεχίσω να ψάχνω καθαρά στο δικό μου αντικείμενο και στον δικό μου κλάδο...

Ερώτηση: Δεν το έχεις σκεφτεί για κάτι άλλο;

Απάντηση: Όχι, πιστεύω ότι θα περάσει αρκετά μεγάλο χρονικό διάστημα που θα μου περάσει η σκέψη να βρω και κάτι άλλο.

Ερώτηση: Και στην περίπτωση που δεν βρεις;

Απάντηση: Στην περίπτωση που δεν βρω θα σκεφτώ να γυρίσω και να φύγω πάλι εξωτερικό αλλά αυτή είναι η τελευταία λύση. Δηλαδή το σκέφτομαι ως την τελευταία μου επιλογή όταν δεν έχω κάτι άλλο.

Ερώτηση: Εκεί που ήσουν;

Απάντηση: Ναι, στην Αγγλία.

Ερώτηση: Εφόσον εκεί έχεις κάνεις και κάποιες γνωριμίες και έχεις δημιουργήσει κύκλο...

Απάντηση: Εγώ έχω κάνει γνωριμίες, τόσα χρόνια που έμεινα, όχι μόνο στον ακαδημαϊκό κλάδο, έχω φίλους, έχω ντόπιους φίλους που αυτό είναι ένα plus, είναι ένα θετικό αλλά και επειδή είχα πολύ καλές σχέσεις και μέσα στη δουλειά με τους συναδέλφους ξέρω ότι αν χρειαστώ κάποια βοήθεια προς εύρεση εργασίας θα με βοηθήσουν και εκείνοι και θα είναι θετικοί.

Ερώτηση: Οπότε δεν πιέζεσαι ακόμα τόσο, δίνεις χρόνο στον εαυτό σου. Οικονομικά πιέζεσαι;

Απάντηση: Οικονομικά δεν πιέζομαι από την οικογένεια με την έννοια ότι είμαι σε δύσκολη κατάσταση οπότε πρέπει άμεσα να βρω δουλειά γιατί δεν γίνεται διαφορετικά. Δεν μου αρέσει το ότι κάθομαι σπίτι και δεν κάνω κάτι, ειδικά όταν είχα συνηθίσει σε μια άλλη καθημερινότητα και σ' ένα άλλο μοτίβο, έχοντας δουλειά, έχοντας χρήματα. Δεν με επηρεάζει άμεσα το ότι δεν έχω το δικό μου χώρο και ότι έχω γυρίσει στο κλασικό οικογενειακό μοτίβο, μαμά, μπαμπάς, γιατί μένουν στο δωμάτιο μου από εκεί που είχα ένα σπίτι δικό μου ολόκληρο αλλά με επηρεάζει εμένα σαν Εύη, σαν μονάδα, να προσφέρω κάτι με την δική μου εργασία και να καλύψω τα δικά μου έξοδα. Αυτή είναι μια βασική ειδοποιός διαφορά που εμένα μου φαίνεται πολύ αρνητικό και με επηρεάζει και ψυχολογικά αν θέλεις. Γιατί είναι μια διαφορετική πραγματικότητα στην οποία είμαι σχεδόν δέκα μήνες. Έκανα βέβαια διακοπές, χάρηκα πολύ τον ελεύθερο μου χρόνο τον οποίο δεν τον είχα τα τελευταία τέσσερα χρόνια κυρίως λόγω σπουδών και επειδή βρήκα δουλειά και δεν μπορούσα. Αλλά μετά όταν σταματάει και αυτό βρίσκεσαι σε μια διαφορετική καθημερινότητα και λες τώρα τι έγινε. Τι θα κάνω; Και αύριο; Και γιατί μένω στο σπίτι; Και στην τελική μπαίνεις σ αυτή την διαδικασία, να τους βρω, να πάρω τηλέφωνο, να κάνω συνέντευξη, να περιμένεις απάντηση, του δεν γίνεται κάτι αλλά μετά σε παίρνει και λίγο από κάτω αυτό.

Ερώτηση: Οι γονείς σου τι λένε δηλαδή; Σου λένε μην αγχώνεσαι, θα βρεθεί κάτι; Θέλουν να δοκιμάσεις ξανά έξω; Δεν θέλουν;

Απάντηση: Η γιαγιά μου και ο πατέρας μου είναι θετικοί στο να μείνω εδώ. Και είναι της άποψης ότι θέλει υπομονή, επιμονή, προσπάθεια και ειδικά λαμβάνοντας υπόψη την σημερινή κατάσταση της χώρας και της οικονομίας επαναλαμβάνουν και μένουν στην άποψη ότι θα πρέπει να πάρει λίγο χρόνο η διαδικασία, γιατί επιβραδύνεται λαμβάνοντας υπόψη την κρίση και την κατάσταση που υπάρχει. Από την άλλη η μητέρα μου έχει αρχίσει τώρα το τελευταίο χρονικό διάστημα, τον τελευταίο ένα με δύο μήνες να μου λέει σήκω και φύγε. Δεν θέλω να σε έχω εδώ και να μην κάνεις κάτι από την στιγμή που έχεις πάρει ένα πτυχίο, δύο μεταπτυχιακά, έχεις δουλέψει κίολας που σημαίνει ότι γνωρίζεις τον εργασιακό στίβο του εξωτερικού, τα πήγες καλά εκεί, σε τραβάει το κλίμα οπότε σήκω και φύγε.

Ερώτηση: Σίγουρα, φάνηκε πιο εύκολα και για σένα προφανώς που έχεις μια εμπειρία στο εξωτερικό;

Απάντηση: Έχει μεγάλη διαφορά, πιστεύω πως θα ήταν πολύ δύσκολο εάν τώρα έψαχνα δουλειά από Ελλάδα για το εξωτερικό, όχι μονάχα για την Αγγλία αλλά για οποιαδήποτε χώρα του εξωτερικού χωρίς να έχω κάνει τις σπουδές έξω και χωρίς να έχω δουλέψει έξω. Θα ήταν μεγάλη διαφορά και πολύ πιο δύσκολο σίγουρα.

3. Συνέντευξη Ψυχολόγου

Ερώτηση: Πώς έχει επηρεάσει την κοινωνία το φαινόμενο της ανεργίας;

Απάντηση: Εντάξει, νομίζω πως το βλέπουμε και από τις ίδιες τις ζωές μας, πλέον όλοι έχουμε στρες, ανασφάλεια, απογοήτευση, έχουμε εκρήξεις βίας. Το βλέπουμε στο δρόμο, αυτά τα

πράγματα είναι κακή ψυχολογική κατάσταση. Βλέπουμε και τα στατιστικά στοιχεία που μας δείχνουν πως πραγματικά μας έχει επηρεάσει όλο αυτό και πράγματι τα συμπεράσματα και τα στοιχεία μας δείχνουν ότι τα πράγματα δεν είναι τόσο άσχημα.

Ερώτηση: Η αλήθεια είναι ότι όλους μας έχει επηρεάσει.

Απάντηση: Μας έχει επηρεάσει όλους, ναι. Και όσο πάει είναι και χειρότερα.

Ερώτηση: Είναι το ίδιο στην Ελλάδα μ' άλλες χώρες;

Απάντηση: Δεν είναι το ίδιο. Διαφέρει πάντα η νοοτροπία ενός λαού μ' έναν άλλο. Και όσο πιο μακριά είναι μια χώρα από την άλλη υπάρχουν διαφορές μεγάλες. Οι χώρες του Βορρά, ας πούμε, είχαν πάντα αυτοκτονίες. Εμείς τώρα τελευταία έχουμε αυτή την έξαρση αυτοκτονιών. Τώρα, αναλόγως, τί φταίει στην Ελλάδα είναι το θέμα. Στην Ελλάδα είναι ένας τρόπος ζωής που έχουμε μάθει, πολυτελέστατος χωρίς λόγος, λεφτά να φεύγουν από 'δω και από 'κεί...

Ερώτηση: Είχαμε καλομάθει.

Απάντηση: Είχαμε καλομάθει κατά κάποιο τρόπο. Είναι και η νοοτροπία μας όμως, θέλουμε να γλεντάμε, να χαλάμε λεφτά. Αυτός ο τρόπος ζωής όμως μας είχε οδηγήσει σε μια αφασία. Από τη δεκαετία του '90, έφτασε το 2000 μέχρι την κρίση και για κάποιους αυτό δεν έχει σταματήσει. Η διασκέδαση χωρίς μια ουσιαστική κοινωνική επαφή, η ψυχαγωγία χωρίς πνευματικό υπόβαθρο που μας αναβαθμίζει σαν άνθρωπους...

Ερώτηση: Μπορεί να μας έχουν αποξενώσει και τα social media;

Απάντηση: Εντάξει, ας μην είμαστε τεχνοφοβικοί τώρα. Είναι ένας τρόπος επικοινωνίας. Παλιά θα λέγανε για το το κινητό ότι μας έχει αποξενώσει. Μας αποξενώνει μεν, δημιουργεί ένα κύκλο και ένα περιβάλλον για να είμαστε κλεισμένοι στον εαυτό μας...

Ερώτηση: Από την άποψη πως δεν θα συζητήσεις το πρόβλημα σου τόσο άμεσα.

Απάντηση: Ναι, εννοείται, αλλά εντάξει μπορεί να βρισκόμαστε σε μια παρέα και πάλι να μην μιλάμε για το ουσιαστικό. Αλλά πλέον στην Ελλάδα είναι αυτό, έχουμε δημιουργήσει ένα ψυχικό κενό... Είναι όλος ο τρόπος ζωής... Όλα αυτά δημιουργούν κάποιου είδους προβλήματα. Ψυχικά προβλήματα που μπορεί να αρχίζουν από διαταραχές να γίνουν ψυχωσικά επεισόδια και να γίνουν κάτι πιο σοβαρό.

Ερώτηση: Όπως κατάθλιψη;

Απάντηση: Ναι, θα μπορούσε, ναι αλλά όλα αυτά τα προβλήματα αντιμετωπίζονται εξαρχής το θέμα είναι πως.

Ερώτηση: Η κρίση επηρεάζει κυριώς την ψυχολογία μας;

Απάντηση: Εννοείται ότι κάποια προβλήματα δεν έβρισκαν δίοδο επειδή υπήρχε όλη η οικονομική ευχέρεια, είχαμε εξασφαλισμένη εργασία... Νιώθαμε ότι ήμασταν καλά οικονομικά.

Και από τη δικιά μας ζωή και από το περιβάλλον μας που βλέπουμε ότι τα πράγματα δεν πάνε καθόλου καλά αυτό ολοένα και μας κάνει χειρότερα.

Ερώτηση: Επηρεάζει κυρίως άτομα που είχαν μια ψυχολογική προδιάθεση;

Απάντηση: Δυστυχώς όχι. Εμφανίστηκαν συμπτώματα κατάθλιψης από άτομα χωρίς κληρονομικότητα, δεν είχαν ιστορικό, δεν είχαν καν προδιάθεση για οτιδήποτε, ξαφνικά το εμφάνισαν. Μια έρευνα έδειξε πως ένα 10-20% αυτοκτόνησαν ξαφνικά. Δεν είχαν ποτέ προδιάθεση.

Ερώτηση: Ήταν καθαρά θέμα κρίσης.

Απάντηση: Ήταν καθαρά θέμα κρίσης. Όταν θα έρθει εκείνη η ώρα που θα έχουμε μια αυτοκτονική τάση ή οτιδήποτε δεν χωριζόμαστε πλέον σε ψυχικά άρρωστους και λογικούς. Δεν έχουμε στρατόπεδα τότε. Έχουμε όλοι την ίδια ανάγκη. Δεν πρέπει να το διαχωρίζουμε ποτέ αυτό. Όλοι την ίδια στήριξη χρειαζόμαστε.

Ερώτηση: Πως μπορούμε να καταλάβουμε πότε κάποιος συνάνθρωπος μας αντιμετωπίζει κάποιο πρόβλημα; Υπάρχουν σημάδια;

Απάντηση: Υπάρχουν σημάδια αλλά κανείς δεν έχει γίνει ειδικός, μια διάγνωση από κάτι που είδαμε. Υπάρχουν όμως πολλά σημάδια.

Ερώτηση: Όπως;

Απάντηση: Άγχος. Αν βλέπουμε κάποιον να καπνίζει συνέχεια, να αυξάνει το τσιγάρο...

Ερώτηση: Είναι σημάδι άγχους;

Απάντηση: Είναι σημάδι άγχους ότι πλέον δεν μπορεί να μπει σε πρόγραμμα, δεν νιώθει καλά. Δεν μπορεί να διαχειριστεί το άγχος. Επίσης το αλκόολ. Ανεβαίνουν τα επίπεδα αλκοολισμού πλέον. Χωρίς να γίνεις αλκοολικός κατευθείαν η συνεχή κατανάλωση δείχνει μια αποφυγή της πραγματικότητας...

Ερώτηση: Κάποιος αλκοολικός θα μπορούσε να το κάνει για να αποφύγει την πραγματικότητα, τα άγχη του;

Απάντηση: Ναι, δεν το λέμε αλκοολικό. Πολλοί νέοι πίνουν χωρίς λόγο πλέον. Είναι μια φτηνή μορφή διασκέδασης, θα μπορούσε να είναι ένα κατάλοιπο της κρίσης κατά κάποιο τρόπο.

Ερώτηση: Στις ερωτικές σχέσεις;

Απάντηση: Όταν βλέπουμε μια έλλειψη ερωτικής επιθυμίας, όπως και στις διαπροσωπικές σχέσεις να κλείνεται ο άλλος στον εαυτό του, να μαλώνει χωρίς λόγο, να αποφεύγει γενικά τις συνομιλίες είναι σημάδι ότι ίσως έχει κάποιου είδους κατάθλιψη. Εννοείται τα βλέπουμε όλα αυτά αλλά κανείς δεν έγινε ειδικός στο να ενώνει τελείες.

Ερώτηση: Δεν είναι κάτι μόνο που δείχνει κατάθλιψη.

Απάντηση: Μπορεί να είναι οτιδήποτε. Εμείς ανησυχούμε αλλά όταν τα δούμε όλα αυτά επικοινωνούμε μ' έναν ειδικό και το συζητάμε μαζί του. Επίσης όχι φαρμακευτικές αγωγές, δεν μπορούμε να παίρνουμε ότι βλέπουμε, ηρεμιστικά, επειδή κάποιος άλλος παίρνει να το παίρνουμε εμείς. Αυτό είναι εγκληματικό. Δεν ξέρουμε τις παρενέργειες. Δεν είναι ψυχοφάρμακα αλλά...

Ερώτηση: Νομίζω πως αυτά έχουν γίνει και λίγο μόδα πλέον.

Απάντηση: Έχουν γίνει μόδα τα ηρεμιστικά αλλά έχουν γίνει και τα αντικαταθλιπτικά. Τα δίνουμε σαν καραμέλες πλέον. Δεν υπάρχει λόγος... Εννοείται πως αν έχεις κάτι αλλά όχι αν δεν έχει διαγνωστεί κάτι κατευθείαν, δεν πρέπει να το κάνουμε αυτό. Επίσης περί ψυχανάλυσης εγώ είμαι ειδικός μεν αλλά όταν θα έχω κάτι, καταλάβω ότι έχω κάτι ή μου το πει κάποιος άλλος ότι κάτι δεν πάει καλά εγώ δεν θα κάνω αυτοψυχανάλυση.

Ερώτηση: Α δεν μπορείς;

Απάντηση: Δεν μπορώ, δεν πρέπει να κάνω. Γιατί έχω χάσει ένα μέρος της κρίσης μου. Μπορεί να νιώθω ότι δεν χρειάζομαι τίποτα, ότι δεν θέλω κανέναν...

Ερώτηση: Νομίζω πως όλοι θεωρούσαμε τους ειδικούς ότι μπορούν και μόνοι τους.

Απάντηση: Δεν μπορούμε μόνοι μας. Πρέπει να πάμε κάπου αλλού. Είναι το αστείο που λένε ότι ψυχολόγος πάει σ' άλλο ψυχολόγο αλλά έτσι πρέπει.

Ερώτηση: Είναι μια πραγματικότητα.

Απάντηση: Ναι.

Ερώτηση: Αν κάνουμε μια κουβέντα με φίλους που είναι επίσης άνεργοι μπορεί να μας βοηθήσει; Στην ψυχολογία μας;

Απάντηση: Μπορεί να βοηθήσει αλλά δεν είναι πανάκεια. Είναι καλό να μιλάμε, το να μιλάμε είναι μια ψυχανάλυση. Όσο μιλάς ξεκαθαρίζεις, εκφράζεις το πρόβλημα, το καταλαβαίνεις και ο ίδιος και το βάζεις σε μια κατάσταση επίλυσης.

Ερώτηση: Δεν είναι κάτι μόνιμο.

Απάντηση: Ναι, βέβαια. Την κάνουμε την κουβέντα αλλά να το πούμε ότι τον πάμε σε κάποιον ειδικό δεν σημαίνει ότι τον παρατάμε, ότι δεν μπορούμε να το λύσουμε. Δεν πρέπει να απογοητευόμαστε, δεν θα κάνουμε εμείς τον γιατρό όπως και με άλλα πράγματα.

Ερώτηση: Έχεις δίκιο γιατί νομίζω ότι όλοι προσπαθούμε να βοηθήσουμε.

Απάντηση: Ναι, δεν πρέπει να απογοητευόμαστε, δεν έγινε κάτι, ούτε να τον βλέπουμε διαφορετικά.

Ερώτηση: Νομίζω ότι και οι ίδιοι δεν θέλουν να τους αντιμετωπίζεις διαφορετικά.

Απάντηση: Δεν θέλουν να τους αντιμετωπίζεις διαφορετικά. Όλο αυτό τους δημιουργεί... Ότι από τη στιγμή που καταλαβαίνει ότι έχει κατάθλιψη μετά θα λέει πάει είμαι χάλια, δεν κάνω τίποτα. Νιώθει μια κοινωνική αναπηρία πλέον. Νιώθει να είναι εκτοπισμένη από την κοινωνία. Ότι ό,τι και αν κάνω εγώ τώρα, αν θυμώσω ή άμα στεναχωρηθώ νιώθει ότι έχει το στίγμα. Αυτό είναι πολύ κακό. Πολύ άσχημο.

Ερώτηση: Τις πιο ελαφρές περιπτώσεις κατάθλιψης μπορούμε να τις αντιμετωπίσουμε;

Απάντηση: Δεν υπάρχει μικρή ή μεγάλη κατάθλιψη αλλά μπορούμε να αντιμετωπίσουμε τα αίτια που το προκαλούν. Το άγχος, η απογοήτευση, οι ανασφάλειες, όλα αυτά, μπορούμε να τα αντιμετωπίσουμε.

Ερώτηση: Τα πρώτα στάδια.

Απάντηση: Είναι αυτά που θα δημιουργήσουν την κατάθλιψη. Τις ελαφριές εκδοχές γιατί οι πιο κλινικές συνήθως προκαλούνται από άλλα αίτια, δεν μπορούμε να τα αντιμετωπίσουμε. Είναι φυτίλια αυτά. Ωστόσο πως μπορούμε να αντιμετωπίσουμε τα ελαφρά. Η ύπαρξη σκοπού, η κοινωνική επαφή, το κίνητρο για να κάνουμε κάτι, η σωστή οργάνωση του χρόνου, μια καθημερινή δραστηριότητα όλα αυτά ο άνεργος δεν τα έχει πλέον. Ούτε κύρος από τη δουλειά του έχει, δεν έχει σκοπό, δεν έχει οργάνωση χρόνου πλέον, κάθεται σ' ένα σπίτι, αγχώνεται, περιμένει, απογοητεύεται κάθε μέρα...

Ερώτηση: Είναι ένας φαύλος κύκλος.

Απάντηση: Ύστερα από το πρώτο σοκ δεν πρέπει να βουλιάζουμε στην αδράνεια, δεν πρέπει να χάσουμε την όρεξη μας. Πρέπει να βρούμε έναν σκοπό. Πρέπει όσα μας πρόσφερε η δουλειά μέχρι σήμερα να τα αντικαταστήσουμε με κάτι άλλο.

Ερώτηση: Μπορούμε να βρούμε ένα χόμπι;

Απάντηση: Μπορούμε να βρούμε κάποιο χόμπι εννοείται... Μπορούμε να βρούμε και φθηνά, πολλοί έχουν αρχίσει χορούς, έχουν αρχίσει κάποια δραστηριότητα, άλλοι το έχουν ρίξει στην συγγραφή, έχουν βγει πολλά εργαστήρια δημιουργικής γραφής...

Ερώτηση: Εκτονώνονται.

Απάντηση: Αποκτάς ένα σκοπό. Ξυπνάς και έχεις ένα κίνητρο να κάνεις κάτι. Οργανώνεις τον χρόνο σου, έχεις κάτι να πετύχεις, έχεις ένα deadline. Είναι πολύ σημαντικά να μπαίνουν αυτά στη ζωή μας πλέον. Γιατί όσο το αφήνουμε τόσο και αυτό μας τραβάει προς τα κάτω. Όσο όμως έχουμε όλα αυτά και ταυτόχρονα ψάχνουμε για εργασία τότε θα είμαστε και πιο αποδοτικοί. Θα νιώθουμε παραγωγικοί, θα ψάχνουμε για δουλειά και στο τέλος θα γίνουμε αποδοτικοί. Έτσι...

Ερώτηση:... θα αναγκαστούμε και να βρούμε μια δουλειά πιο εύκολα, να κοινωνικοποιηθούμε...

Απάντηση: Πέρα από τις όποιες συνεντεύξεις, το να δώσει κάποιον άνθρωπο που έχει καταρακωθεί μόνο για φιλανθρωπία κάνει πλέον. Μόνο φιλανθρωπία μπορείς να του προσφέρεις. Οι εργοδότες πια δεν παίρνουν όποιον και όποιον.

Ερώτηση: Είναι και τόσο μεγάλος ο αριθμός των ανέργων που περιμένουν για μια εργασία...

Απάντηση: Βέβαια, βέβαια. Πολλές εργασίες που θέλουν κάποιον άνθρωπο να είναι σε καλή ψυχολογική κατάσταση, ας πούμε ο καλλιτεχνικός χώρος δεν θα δεχτούν κάποιον που θα είναι στη μαύρη...

Ερώτηση: Ο καλλιτεχνικός χώρος όμως έχει και μεγαλύτερη ανεργία.

Απάντηση: Έχει πάρα πολύ ανεργία. Ο χώρος των θεαμάτων πήγαινε παλιά πάρα πολύ καλά αλλά τώρα δεν συμβαίνει αυτό. Ωστόσο ο καλλιτεχνικός χώρος έχει το καλο ότι...

Ερώτηση: ...να κοινωνικοποιηθεί.

Απάντηση: Παίρνεις την ύπαρξη σκοπού ακόμα και από παραστάσεις πειραματικές, οτιδήποτε. Ακόμα και η όλη προετοιμασία μιας παράστασης έχει την κοινωνική επαφή, το κίνητρο, το σκοπό... Είναι εργασία. Φαντάσου ότι άλλος το κάνει για χόμπι αυτό. Πηγαίνει για χόμπι για να αντικαταστήσει κάτι άλλο. Και εννοείται έχει ενέργεια αλλά αυτό δεν παύει να δίνει μια ψυχική ανάταση στον άλλο.

Ερώτηση: Υπάρχει κάποιο τηλέφωνο που μπορούμε να απευθυνθούμε, ένα τηλέφωνο επικοινωνίας για ανθρώπους που χρειάζονται στήριξη;

Απάντηση: Υπάρχει η γραμμή για την κατάθλιψη το 1034 και υπάρχουν επίσης τα τηλέφωνα του ΕΚΑΒ που δουλεύουν επί 24ωρη βάση. Αυτοί οι άνθρωποι μπορούν να συζητήσουν και για θέματα πιο βαριά, είναι ειδικοί πάνω σ' αυτό. Επίσης ακόμα και κουβέντα μπορείς να κάνεις μαζί τους. Άμα κάποιος νιώθει μοναξιά, νιώθει άγχος...

Ερώτηση: Οπότε υπάρχει κάποιος που μπορεί να μας βοηθήσει.

Απάντηση: Ναι, μπορεί να μιλήσει οποιοσδήποτε οποιαδήποτε ώρα και να συνδράμουν κατευθείαν νιώθει κάτι πιο βαρύ. Επίσης, αυτό θα πρέπει να το τονίσω, από την στιγμή που έχουμε κάποιο από αυτά τα συμπτώματα παίρνουμε τηλέφωνο, μιλάμε σε κάποιον φίλο γι' αυτό ή στην παρέα ή οτιδήποτε δεν πρέπει να νιώθουμε ότι στιγματιστήκαμε.

- Είναι πολύ βασικό αυτό, ναι.

- Δεν ειμαστε τρελοί ξαφνικά...

- Είναι και αυτό που σκεφτόμαστε και οι πιο πολλοί, έγινα τρελός;

- Ακούς μέχρι και τι ο άλλος έχει σχιζοφρένεια. Δεν στιγματιζόμαστε. Δεν πρέπει να νιώθουμε έτσι, ούτε οι φίλοι δεν πρέπει να νιώθουν έτσι. Μπορεί σαν χώρα να μην έχουμε την παιδεία για να μπορούμε να αντιμετωπίσουμε ώριμα το ζήτημα της κατάθλιψης...

- Νομίζω ότι είναι ακόμα ταμπού το ζήτημα της κατάθλιψης, των ψυχολογικών, των ψυχολόγων...

- Και δυστυχώς δεν είναι ότι είναι μόνο ταμπού αλλά και το ότι έχει ταυτιστεί με τον πλούτο. Όχι, κατάθλιψη μπορεί να έχει οποιοσδήποτε.